

Teollisuuskadun akseli

– julkisten ulkotilojen ideasuunnitelma

MASU PLANNING OY

8.9.2020

MASU PLANNING

03

JOHDANTO

suunnittelualue
tehtävä
työryhmä
tavoitteet

05

KONTEKSTI

alueen nykyidentiteetti
sijainti ja yhteydet
kaupunkikulttuuri ja tapahtumakeskittymät
sini- ja viherverkosto
maisemarakenne
yhteenvedo

11

LÄHTÖKOHDAT JA KONSEPTI

ympäröivät alueet ja niiden luonne
kaupunkikuvalliset lähtökohdat
konsepti – ympäröivien alueiden huomioiminen

16

IDEASUUNNITELMA

idea – radan paluu
ideapaletti
katuvihreä
kasvillisuusperiaate
hulevesien hallinnan periaate
reittihierarkia ja kaupunkikuva
oleskelun ja pysähtymisen paikat
valaistuksen periaate

27

AVAINKOHDAT

28 TEOLLISUUSKADUN PYSÄKIT

pysäkki 1: Teollisuuskadun kärki
pysäkki 2: Fleminginkadun pääte
pysäkki 3: Teollisuuskadun laakso

32 KUORTANEENKATU

periaate – portti Vallilan toimitila-alueelle
nykytila
vaihtoehto A: yksisuuntainen katu
vaihtoehto B: kävelykatu (huolto- ja tontille ajo sallittu)

37 TÖYSÄNKATU

nykytila
vaihtoehto A: yksisuuntainen katu
vaihtoehto B: kävelykatu (huolto- ja tontille ajo sallittu)

41 STURENKADUN SILTA JA MUURIT

Arvokkaat kivimuurit
Tutkielmavaihtoehdot, mikäli muureja ei voisi säilyttää

44 PÄIJÄNTEENTIEN RISTEYS

nykytila
kehittämisen lähtökohdat
luonnos – risteysalueesta puiston jatkeeksi
periaateleikkaukset 1:200

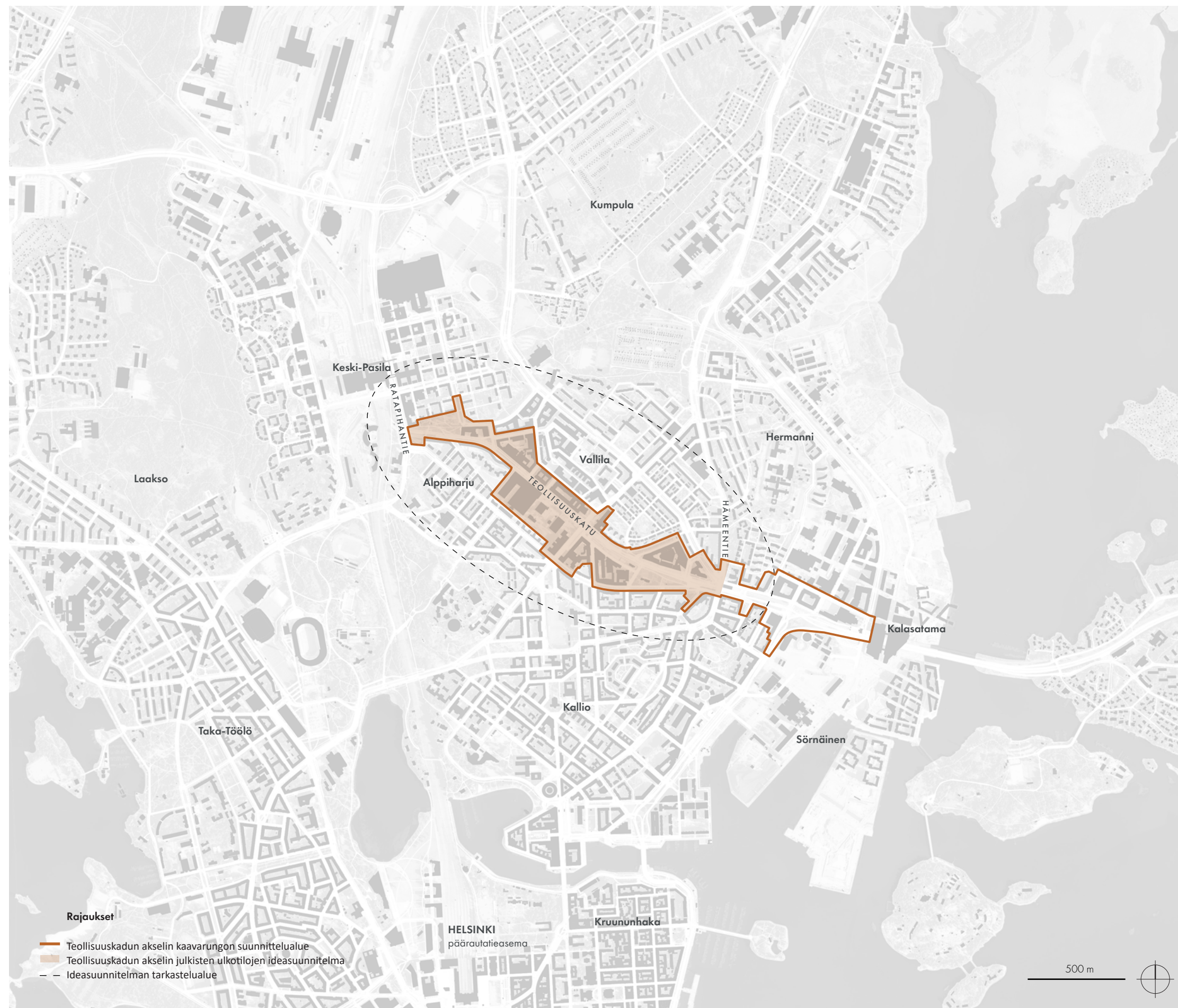
50 DALLAPÉNPUISTO

historia – ratapihasta eläväksi puistoksi
nykytila
muuttuva ympäristö
kehittäminen
periaateleikkaukset

65

KUVALÄHTEET

Suunnittelualan rajaus. Pohjakartta: kartta.hel.fi.

Helsingin Teollisuuskadun akselia kehitetään ydinkeskustan laajentumana; työpaikkojen, liike-elämän ja elävän kaupunkikulttuurin keskittymänä. Teollisuuskatu muuttuu ja kehittyy vuoteen 2050 mennessä väyläympäristöstä urbaaniksi katutilaksi, jonka yhteyksiä parannetaan kaikilla kulkumuodoilla. Toiminnot ja palvelut monimuotoistuvat, ja jalankulkijan roolia parannetaan avaamalla sekä elävöittämällä rakennusten ensimmäisen kerroksen julkisivuja.

Suunnittelualue

Teollisuuskadun akseli on noin 2,5 kilometriä pitkä alue Helsingin itäisen kantakaupungin pohjoisosassa, joka ulottuu Kalasataman keskustasta Pasilan Ratapihantielle. Teollisuuskadun akseli sijaitsee Pasilan ja Kalasataman uusien ja kehittyvien keskusten välissä entisen satamaradan paikalla. Teollisuuskadun ympäristö on Helsingin monipuolisimpia alueita niin toiminnoiltaan kuin ajallisilta kerrostumiltaan.

Teollisuuskadun akselin kehittämiseksi suuntaviivat ja linjaukset antava kaavarunkotyö on käynnissä. Kaavarunon suunnittelualueeseen liittyviä julkisia ulkotiloja tarkastellaan kahdessa eri konsulttityössä.

Tämä ideasuunnitelma keskittyy akselin noin 1,5 kilometrin mittaiseen länsiosaan, joka alkaa Ratapihantieltä ja päättyy Teollisuuskadun ylittävään Hämeentien siltaan. Suunnittelun tarkastelualue kuuluu pääasiassa Vallilan kaupunginosaan sisältäen alueita myös Pasilan, Alppiharjun, Hermannin ja Sörnäisten kaupunginosista.

Tehtävä

Tämä ideasuunnitelma käsittää kaavarunkotyöhön liittyvän julkisten ulkotilojen maisemallisen ja kaupunkikuvallisen analyysin sekä ideatasoisen kaupunkitilan suunnittelun. Suunnittelualueen konteksti otetaan huomioon ymmärtämällä ympäröivien alueiden kaupunkikuvalliset erityispiirteet ja ominaisuudet sekä niiden merkitys kaupunkikulttuurin kehittämisen kannalta.

Koko suunnittelualueetta on käsitelty yleispiirteisesti ja lisäksi on tutkittu tarkemmin ideoita keskeisten muutoksen alla olevien alueiden (kuten Kuortaneenkatu, Töysänkatu ja Dallapépuisto) osalta. Suunnittelutyö on myös sisältänyt liikennesuunnitelmavaihtoehtojen (Ramboll) analyysin ja tarkastelun kaupunkivihreän ja kaupunkikuvan näkökulmista.

Suunnitteluun liittyy yhteensovittaminen samaan aikaan laaditun kunnallisteknisen yleissuunnitelman, hulevesisuunnittelun (Ramboll) sekä Junatien alueen suunnittelun kanssa. Junatien suunnittelu perustuu ideakilpailun voittotyöhön ja sen pohjalta laadittuihin tarkempiin suunnitelmiin (L Arkkitehdit, Nomaji maisema-arkkitehdit & WSP).

Työryhmä

Teollisuuskadun akselin ideasuunnitelman on laatinut maisema-arkkitehtitoimisto MASU Planning Oy. Projektin muotoiluvastaavana on toiminut maisema-arkkitehti MARK Malin Blomqvist ja projektipäällikkönä maisema-arkkitehti MARK Elina Kataja. Päävastuullisena suunnittelijana on toiminut maisema-arkkitehti MARK Laura Kakkola. Lisäksi työryhmään ovat kuuluneet maisema-arkkitehti Linnea Westerlund ja arkkitehti Anna Kintsurashvili.

Työtä ovat ohjanneet Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialalta Tiia Ettala, Inka Lappalainen, Valtteri Lankiniemi, Ville Kankkunen, Anna Pätynen, Elina Rundell ja Jarkko Nyman.

omaleimainen ilme ja identiteetti

• Toimitilojen uudistaminen ja lisääminen, omaleimainen kaupunkikuva ja kulttuurihistorialliset arvot luovat yhdessä ainutlaatuisia ympäristöä (Teollisuuskadun akseli, Kaavarunko, OAS)

• Teollisuuskadun uuden omaleimaisen ilmeen ja identiteetin luominen lähtee alueen ja lähiympäristön olevien erityispiirteiden ja arvojen tunnistamisesta

• Alueen ominaispiirteiden huomioiminen tukee alueen imagon kehittämistä uutena työpaikkojen, kulttuurin ja tapahtumien keskusta-akselina

• Teollisuuskadun akselin kehittämisessä olennaista on yhteistyö kiinteistönomistajien ja alueen toimijoiden kanssa.

elävä ja elämyksellinen

• Teollisuuskatu muodostaa ympäröiviä kaupunginosia yhdistävän akselin, jonka varrella puistot, puistikot ja aukiot toimivat kokoavina pysähtymisen paikkoina. Ne houkuttelevat viipymään ja viihtymään sekä järjestämään erilaisia tapahtumia, elävää kaupunkikulttuuria tukien.

• Elävä ja elämyksellinen, viihtyisä ja laadukas kävely-ympäristö palvelee alueen asukkaita ja kaupunkilaisia sekä yrityksiä ja liike-elämää.

• Ihmisen mittakaavan ja laadukkaan jalankulkuympäristön kehittäminen tukee alueen kehittämistä keskustamaiseksi alueeksi.

• Poikittaisten yhteyksien selkeys nivoo ympäröiviä kaupunginosia yhteen ja helpottaa alueella liikkumista.

vehreä ja ilmastoviisas

• Rakennuskannan ja kaupunkiympäristön uudistaminen mahdollistaa kestäviä ja ilmastoviisaat ratkaisut. (Teollisuuskadun akseli, Kaavarunko, OAS)

• Olevan kasvillisuuden ja puuston säilyttäminen mahdollisuuksien mukaan

• Olevien materiaalien kierrättäminen sekä kierrätettävien ja kestävien, laadukkaiden materiaalien valitseminen.

• Tiiviissä kaupunkitilassa vehreyden tuominen edellyttää teknisiä ratkaisuja (mm. kansipihat, hulevesien hallintajärjestelmät)

• Kasvillisuus ja hulevesien luonnonmukainen hallinta osana tiivistäviä kaupunkirakennetta ja urbaania kaupunkitilaa

Tavoitteet

Teollisuuskadun akselin kehittämisen tavoitteena on alueen tehokas uudistaminen työpaikkojen, liike-elämän ja kaupunkikulttuurin keskittymänä, joka parantaa Pasilan ja Kalasataman uusien keskusten välisiä yhteyksiä.

Tässä julkisten ulkotilojen ideasuunnitelmassa painotetaan Teollisuuskadun akselin kehittämistä omaleimaisena ja identiteetiltään vahvana alueena, joka mahdollistaa elävän kaupunkitilan syntyminen unohtamatta vehreän ja ilmastoviisaan urbaanin ympäristön kehittämistä. Alueen julkisten ulkotilojen kehittämisen tavoitteena on elävä ja elämyksellinen kaupunkitilojen sarja, jonka kaupunkivihreän ratkaisut yhdessä alueen erityispiirteiden ja arvojen kanssa tukevat Teollisuuskadun akselin tunnistettavan ilmeen ja identiteetin syntymistä.

Ideasuunnitelman lähtökohtana on alueen arvojen ja ominaispiirteiden tunnistaminen. Ominaispiirteistä ammennetaan ideoita Teollisuuskadun akselin julkisten ulkotilojen omaleimaisen ja tunnistettavan ilmeen kehittämiseksi. Lisäksi ideasuunnitelmassa tutkitaan alueen ympäristöviisaan uudistamisen mahdollisuuksia erityisesti katuvihreän ja hulevesien laadullisen hallinnan keinojen kautta. Katuvihreä ja hulevesien näkyvä hallinta kaupunkitilassa tukevat viihtyisän, omaleimaisen ja elämyksellisen ympäristön kehittämistä.

Teollisuuskadun yhtenäisen identiteetin luominen pitkällä tähtäimellä edellyttää selkeitä tavoitteiden määrittelyä ja yhteistyötä akselin eri osaluokkien parissa työskentelevien työryhmien kanssa.

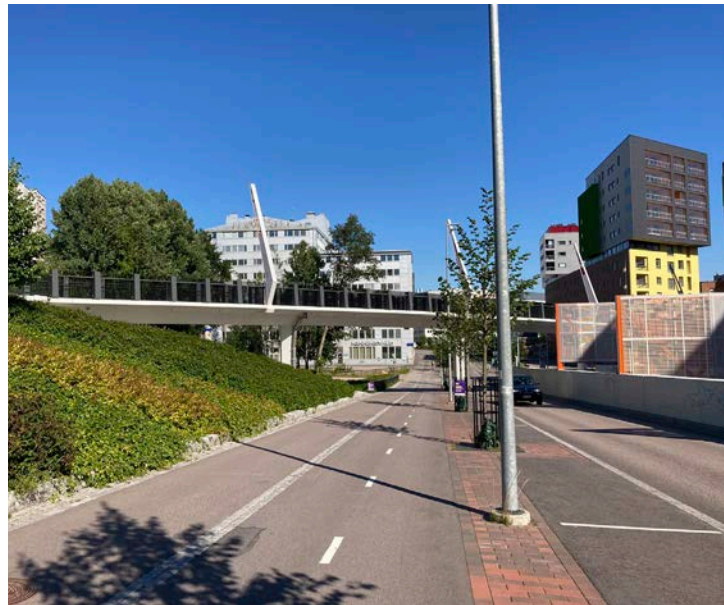

KONTEKSTI

Seuraavat sivut käsittelevät Teollisuuskadun akselia laajemmassa kontekstissa: Alueen sijainti ja liittyminen Helsingin julkisen liikenteen verkostoon, viher- ja virkistysverkostoon sekä alueen rooli elävän kaupunkikulttuurin keskittymänä.

Teollisuuskadun länsikärjessä Konepajan asuinalue ja kadun erottamia alueita yhdistävät jalankulkusillat muodostavat portin Pasilasta Teollisuuskadulle tultaessa.

Konepajan alueen punatiiliset rakennukset savupiippuineen ovat keskeinen osa alueen historiaa ja kaupunkikuvaa.

Teollisuuskatu Sturenkadun sillalta luoteeseen katsottuna.

Alueen nykyidentiteetti

Teollisuuskadun akselin sijainti, suuntaus, toiminnot ja kaupunkitilat pohjautuvat Teollisuuskatua pitkin 1960-luvulle asti kulkeneesta Sörnäisten satamaradasta. Tänä päivänä satamaradan vaikutus näyttäytyy alueella ajallisesti kerroksellisena rakennuskantana, josta vanhimmat ovat peräisin 1800-luvun lopulta.

Entisen satamaradan linjausta noudattava Teollisuuskatu jakaa suunnittelualueen voimakkaasti kahtia; pohjoispuolella on kulttuurihistoriallisesti arvokas ja omaleimainen Puu-Vallila sekä Vallilan ilmeeltään rouhea toimitila-alue, eteläpuolella teollisuushistoriaan viittaavat Konepajan ja SOK:n korttelien ilmeikkäät alueet sekä uudet ja kehitettävät pankkikorttelit. Kallion ja Alppiharjun opiskelijoiden ja nuorten aikuisten suosimat kaupunginosat ovat myös osa alueen monimittakaavaista ilmettä ja identiteettiä.

Tulevaisuudessa nämä keskenään eriluonteiset, eri aikoina rakentuneet osa-alueet voivat näkyä eri tavoin Teollisuuskadun katutilassa jakaen sen omaleimaisiin kokonaisuuksiin ja jaksoihin.

Teollisuuskadun akselin vaiheita ja siihen liittyvien alueiden historiaa on käsitelty tarkemmin muun muassa seuraavissa raporteissa:

- Vallilan toimitila-alueen suunnitteluperiaatteet (2020)
- Teollisuuskadun akselin kaavarungon periaatteet (2018)
- Alppiharjun ominaispiirteiden määrittäminen (2018)
- Vallila – ominaispiirteiden selvitys (2018)
- Vanha Hermanni – ominaispiirteiden määrittäminen (2018)
- Pasilan konepaja – Rakennushistorian selvitys ja inventointi (2011)
- Sörnäisten, Kallion, Alppiharjun, Vallilan ja Hermannin viheralue-suunnitelma 2007–2016 (2007)

OP:n pääkonttorin veistoksellinen julkisivu luo tunnistettavan maamerkin Teollisuuskadun varteen.

Dallapénpuiston nurmipyramidit ovat etenkin kesäaikaan suosittuja oleskelupaikkoja.

Entinen ruumishuone sijaitsee avoimen puistotilan keskellä.

Pienimittakaavaisen, kulttuurihistoriallisesti arvokkaan Puu-Vallilan pientaloalueen reuna kurkistaa Teollisuuskadun liikenneympäristöön.

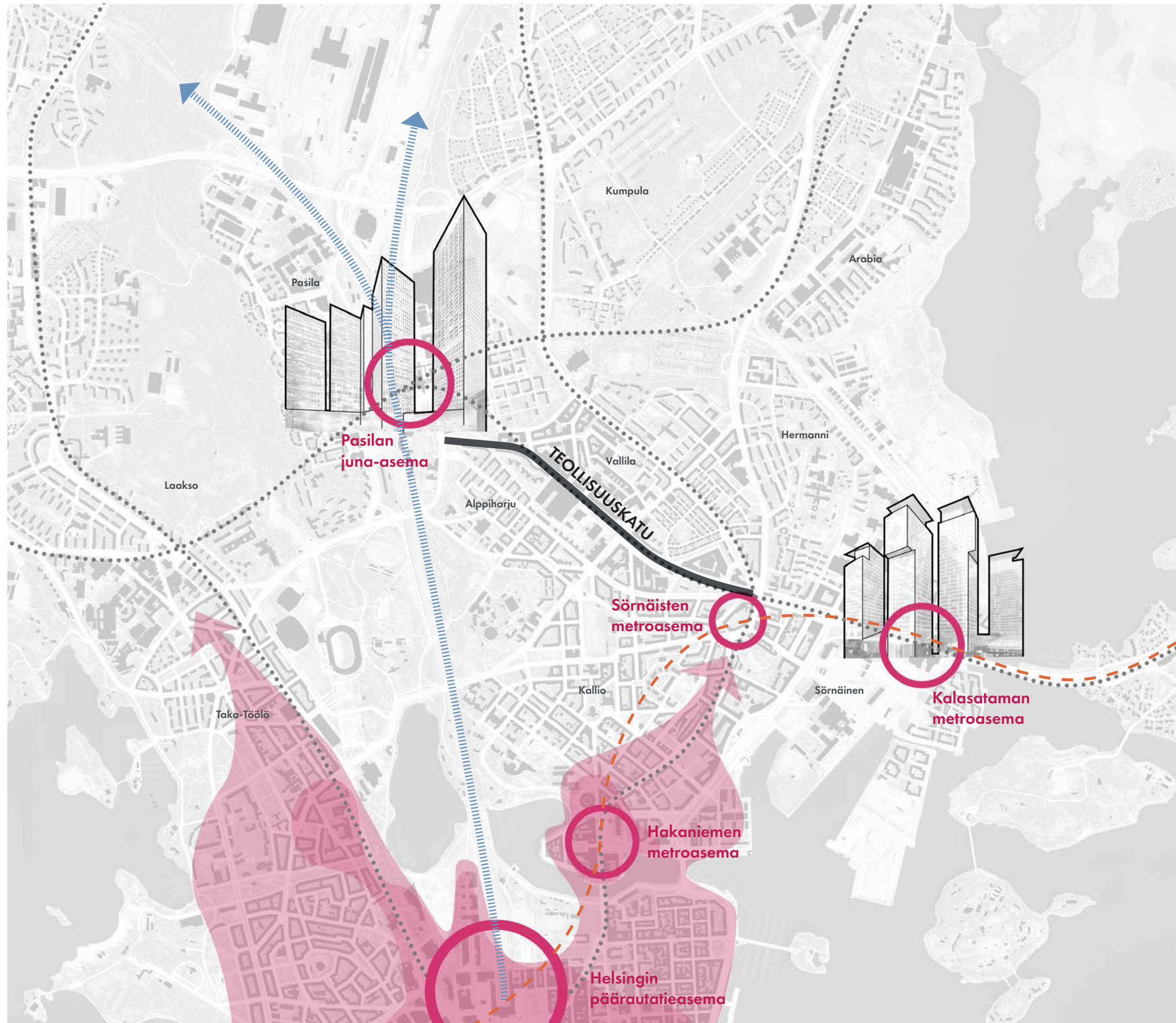

Kinaporinkatu, näkymä lounaaseen Harjun suuntaan.

Teollisuuskadun akseli katsottuna Hämeentien sillalta. Näkymän päätteenä SOK:n korttelin vaalea julkisivu.

Sijainti ja yhteydet

Teollisuuskadun akseli sijaitsee itäisessä kantakaupungissa Pasilan ja Kalasataman kehittyvien keskusten välissä. Kantakaupunki laajenee, ja sen painopiste liikkuu tulevaisuudessa akselin suuntaan. Akseli sijaitsee hyvien julkisen liikenteen yhteyksien varrella: Pasilan juna-aseman ja Kalasataman metroaseman välissä.

Tulevaisuudessa yhteydet Pasilan ja Kalasataman keskusten välillä paranevat entisestään Teollisuuskatua pitkin Junatielle kulkevan joukkoliikennekaistan ansiosta, joka on lähtökohtaisesti tavoitteena toteuttaa pikaraitiotienä. Lisäksi Sörnäisten metroaseman uuden sisäänkäynnin sijoittamista tutkitaan Kinaporinpuistoon, mikä synnyttäisi Teollisuuskadun varrelle uuden julkisen liikenteen solmukohtan.

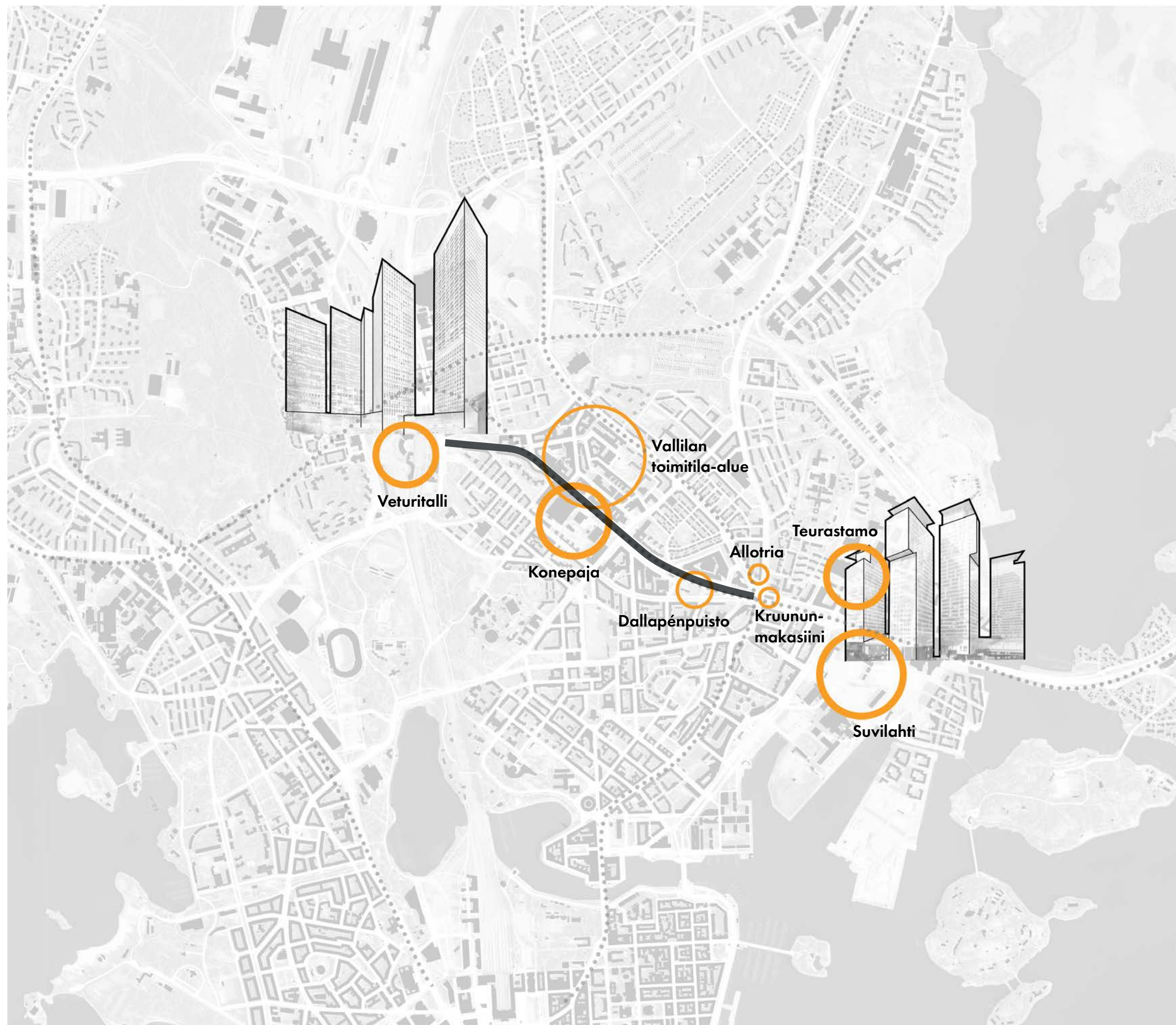
Vilkaasti liikennöity Teollisuuskatu erottaa ympäröiviä kaupunginosia toisistaan. Kaavarungon tavoitteena on vähentää kadun synnyttämää estevaikutusta ja kehittää Teollisuuskadun akselia sujuvan jalankulun ja pyöräilyn näkökulmista, jotta sen varrelle syntyy johdonmukaisia, turvallisia ja miellyttäviä poikittaisia kadun ylittäviä jalankulun yhteyksiä. Tässä työssä lähtökohtana reitistön kehittämiseksi ovat kaavarungon esittämät tavoitteet.

Merkintöjen selitys

- Ydinkeskusta laajenee kohti Teollisuuskadun akselia
- Julkisen liikenteen solmukohta
- ▬▬▬▬ Juna
- - - - - Metro
- ⋯⋯⋯ Pikaraitiotie (Yleiskaavan tavoitteellinen verkosto)

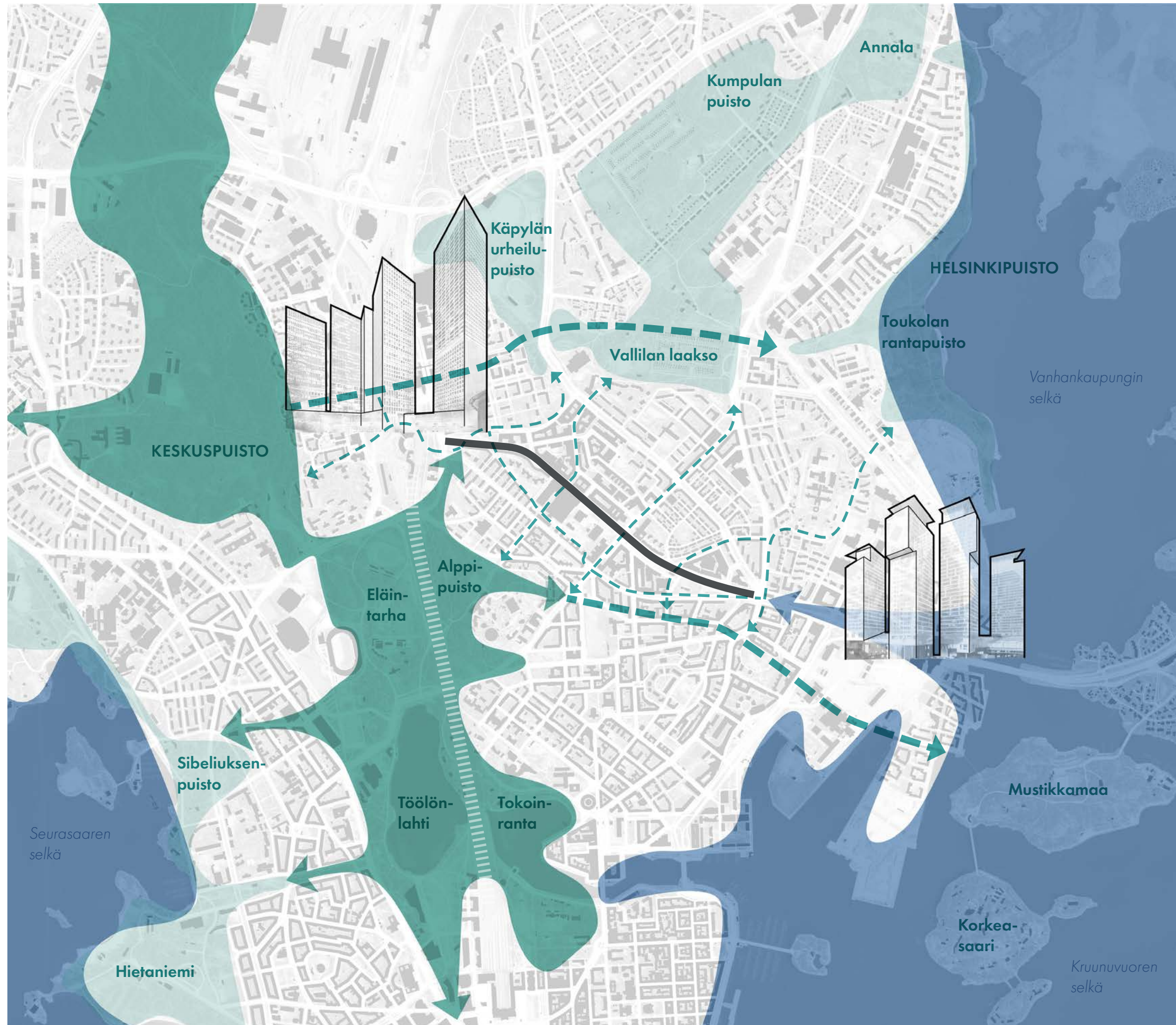
Kaupunkikulttuuri ja tapahtumakeskittymät

Teollisuuskadun akselin tuntumaan on nykyisellään keskittynyt erilaisia kaupunkikulttuurin ja -tapahtumien paikkoja, jotka ovat keskeinen osa alueen identiteettiä.

Teollisuuskadun akselin itäpäässä Teurastamo ja Suvilahti ovat vakiinnuttaneet roolinsa kaupunkikulttuurin tarjoajina. Dallapénpuistoa kehitetään mahdollistamaan myös tulevaisuudessa erilaisten tapahtumien järjestämisen puistossa.

Historiallisen ja kaupunkikuvallisesti merkittävän Konepaja-alueen kehittäminen tiiviinä kaupunkimaisena asumisen, työpaikkojen ja kaupunkikulttuurin alueena on jo pitkällä. Konepajan vieressä Vallilan toimitila-alue kehittyä kaupunkimaisena merkittävänä yrityskeskittymänä, joka tukee rikkaan kaupunkielämän muodostumista.

Sini- ja viherverkosto

Teollisuuskadun akseli sijaitsee kahden vihersormen (Keskuspuisto ja Helsingipuisto) ja niitä yhdistävien keskeisten poikittaisyhteyksien välisellä alueella. Akselin pohjoispuolella ovat lisäksi Vallilan laakson ja Käpylän liikuntapuiston laajat yhtenäiset viher- ja virkistysalueet. Teollisuuskadun poikki kulkee tärkeitä ja kehitettäviä viher- ja virkistysyhteyksiä, jotka yhdistävät ympäröiviä viheralueita.

Entisenä ratapiha- ja teollisuusalueena Teollisuuskadun akselilla on ympäröiviin alueisiin verrattuna vähän olevaa kaupunkivihreää ja vettä läpäiseviä pintoja. Tänä päivänä väylästä akselia rytmittävät sen varrella sijaitsevat puistot (Sähköttäjänpuisto, Konepajanpuisto, Päijänteen puisto ja Dallapénpuisto), jotka muodostavat vehreitä pysähtymispaikkoja ja kaupunkikuvallista vaihtelevuutta tiiviin kaupunkirakenteen keskelle.

Maisemarakenne

Maisemarakenteellisesti Teollisuuskatu sijoittuu selänteiden väliseen Vanhankaupungin selälle laskevaan laaksoon. Kadun ylittäviltä Sturenkadun ja Hämeentien silloilta avautuu tunnistettavia näkymiä rakennusten kehystämään laaksomaiseen tilaan.

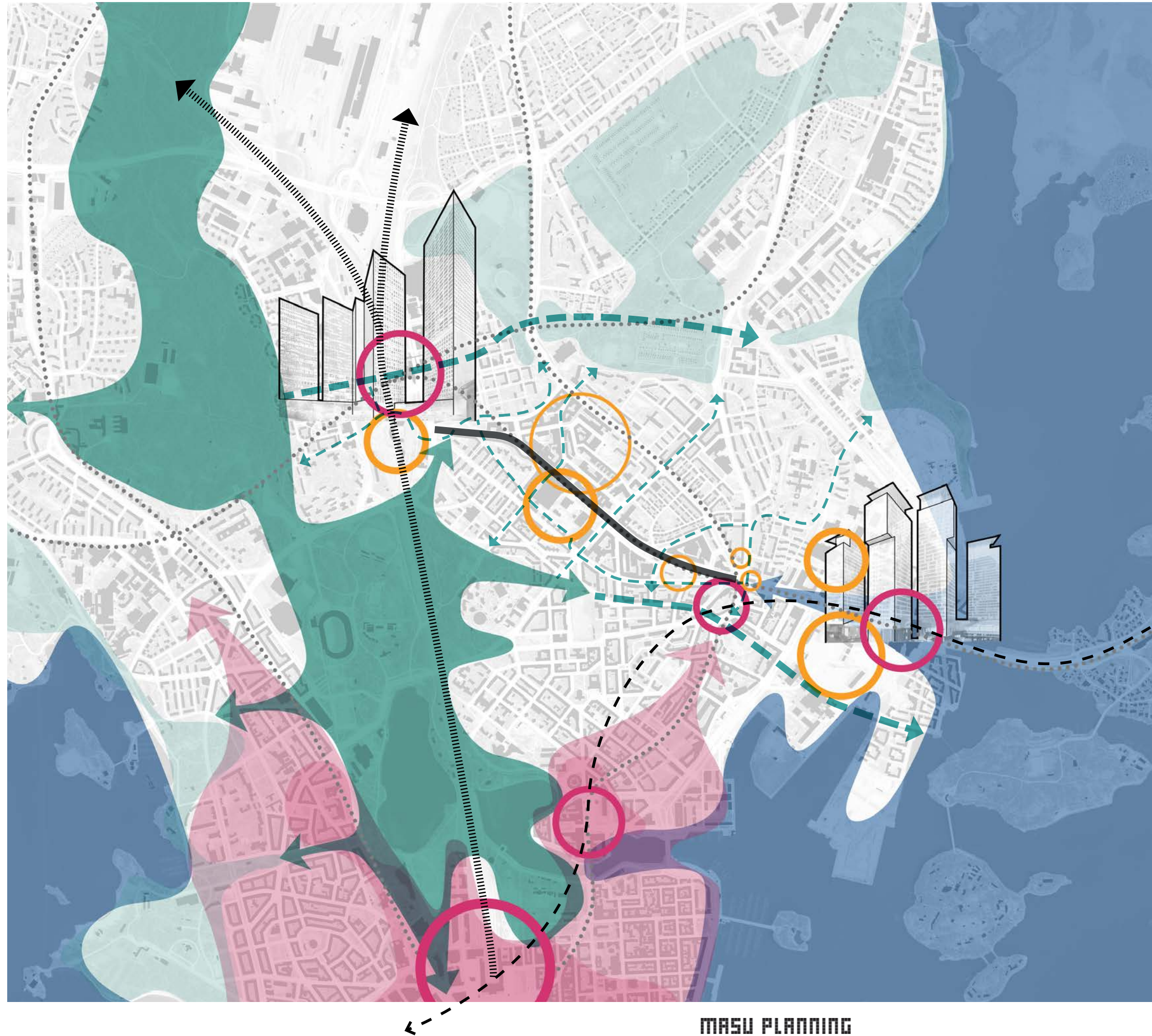

Merkintöjen selitys

- Keskuspuisto
- Laaja viheralue
- Merellisyys
- - - Keskeinen poikittaisyhteys (Helsingin tavoitteellinen viher- ja virkistysverkosto)
- - - Teollisuuskatuun liittyvä, viher- ja virkistysverkostoa täydentävä yhteys

Yhteenveto

- Ydinkeskustan laajeneminen
- Julkisen liikenteen solmukohta
- Kaupunkikulttuuri ja tapahtumakeskittymät
- Merellisyys
- Keskuspuisto
- Laajat viher- ja virkistysalueet
- ➔ Viher- ja virkistysyhteydet
- Teollisuuskatu
- Rautatie
- Metro
- Pikaraide (Yleiskaavan tavoitteellinen verkosto)

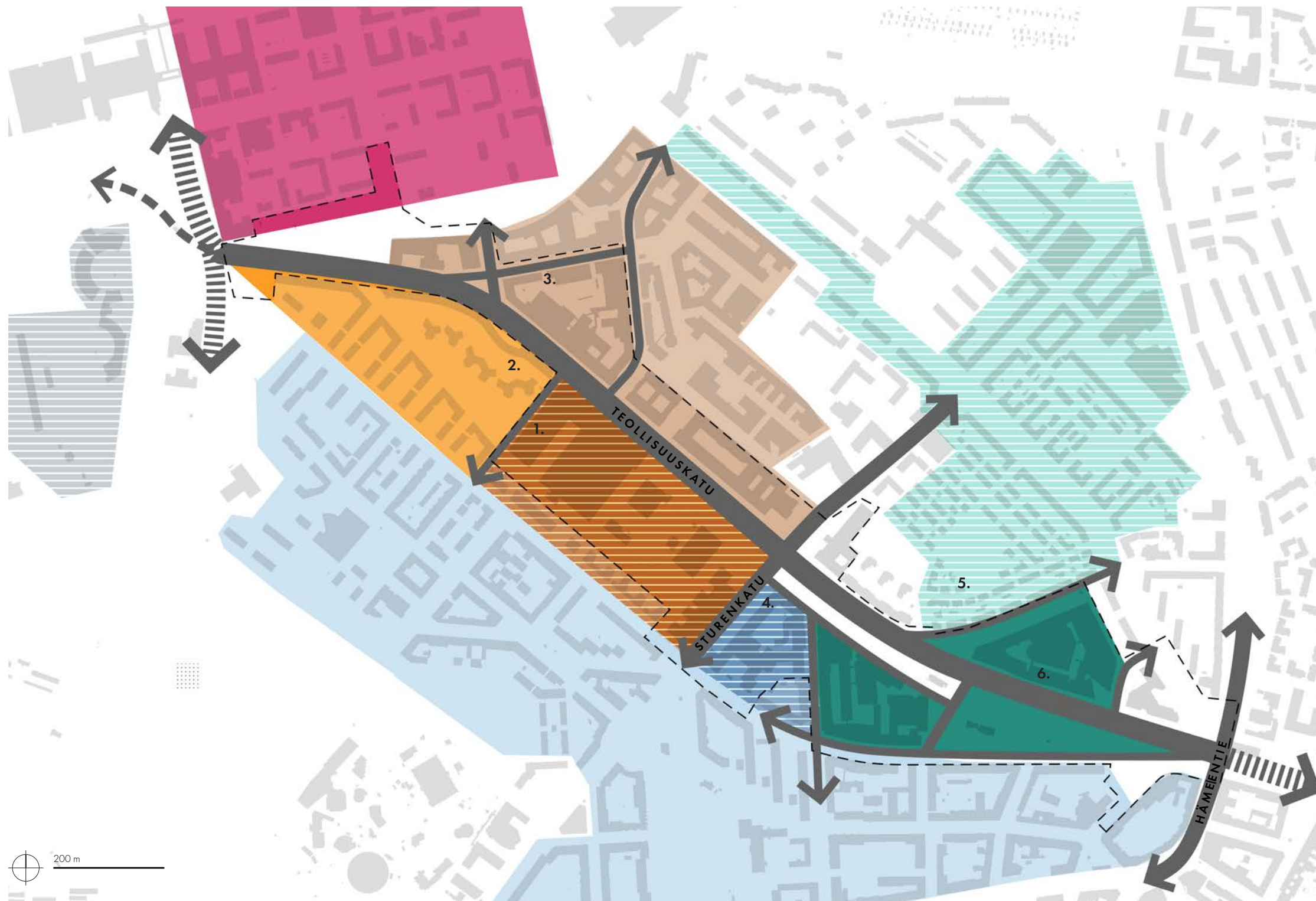

LÄHTÖKOHDAT JA KONSEPTI

Seuraavat sivut käsittelevät Teollisuuskadun julkisten ulkotilojen kehittämisen kannalta keskeisiä lähtökohtia. Ympäröivien alueiden luonne ja kaupunkikuvalliset erityspiirteet esitellään – miten ne vaikuttavat alueen identiteettiin ja otetaan huomioon Teollisuuskadun akselin kehittämisessä.

Konepajan alue

Konepajan asuinalue

Vallilan toimitila-alue

SOK:n tuotantolaitos

Puu-Vallila

Pankkien korttelit

Teollisuuskatu jakaa suunnittelualueen voimakkaasti kahtia etenkin lännessä; kadun pohjoispuolella sijaitsevat Vallilan toimitila-alue ja kulttuurihistoriallisesti arvokas, omaleimainen Puu-Vallila. Eteläpuolella sijaitsevat alueen teollisuushistoriasta muistuttava Konepaja-alue ja SOK:n korttelit sekä Kallion ja Alppiharjun kaupunginosat. Teollisuuskadun laaksoon, Dallapénpuiston ympärille on keskittynyt pankkien pääkonttorirakennuksia. Akselin uusinta yhtenäistä kerrostumaa edustaa Konepajan asuinalue Teollisuuskadun kärjessä.

Omaleimaiset aluekokonaisuudet

Itä-Pasila
Teollisuuskadun kärjessä, Sähkötjänpuiston pohjoispuolella sijaitseva Itä-Pasila on 1970–1980-luvulla rakentunut yhtenäinen aluekokonaisuus, jota luonnehtivat betonikerrostalot, rakennusten toiminnallinen sekoittuneisuus ja selkeät kaupunkiaselmit. Jalankulkua on erotettu kansitasolle, ja alue on yleisilmeeltään varsin vihreä. Itä-Pasilan ruutukaavaan asettuva kävelyreitistö on kaupungin inventoinneissa osoitettu arvoympäristöksi.

Vallilan toimitila-alue
on ilmeeltään rouhea, monimuotoinen, melko sulkeutunut ja ajallisesti kerroksellinen alue joka nykyisiltä toiminnoiltaan painottuu toimistoihin ja pienteollisuuteen. Alueella on kaupunkikuvallisesti arvokasta teollista rakennuskantaa. Verheyttä ja sisäpihoja alueella on niukasti.

Konepajan asuinalue
edustaa Teollisuuskadun akselin tuoreinta yhtenäistä aluekokonaisuutta, joka on toteutettu sointumaan Konepajan historialliseen tiilijulkisivumaailmaan. Alueelle oman tunnistettavan ilmeensä antavat kirkkaan väriset julkisivuelementit.

Pankkien korttelit ja Dallapénpuisto
luovat Teollisuuskadun laaksossa yhtenäisen kokonaisuuden. Op:n 2016 valmistunut veistoksellinen päärakennus luo puistolle tunnistettavan julkisivun, joka näyttyy kookkaana maamerkinä useasta suunnasta tultaessa.

Alppiharjun asuinkekkosten alue

RKY-alueet

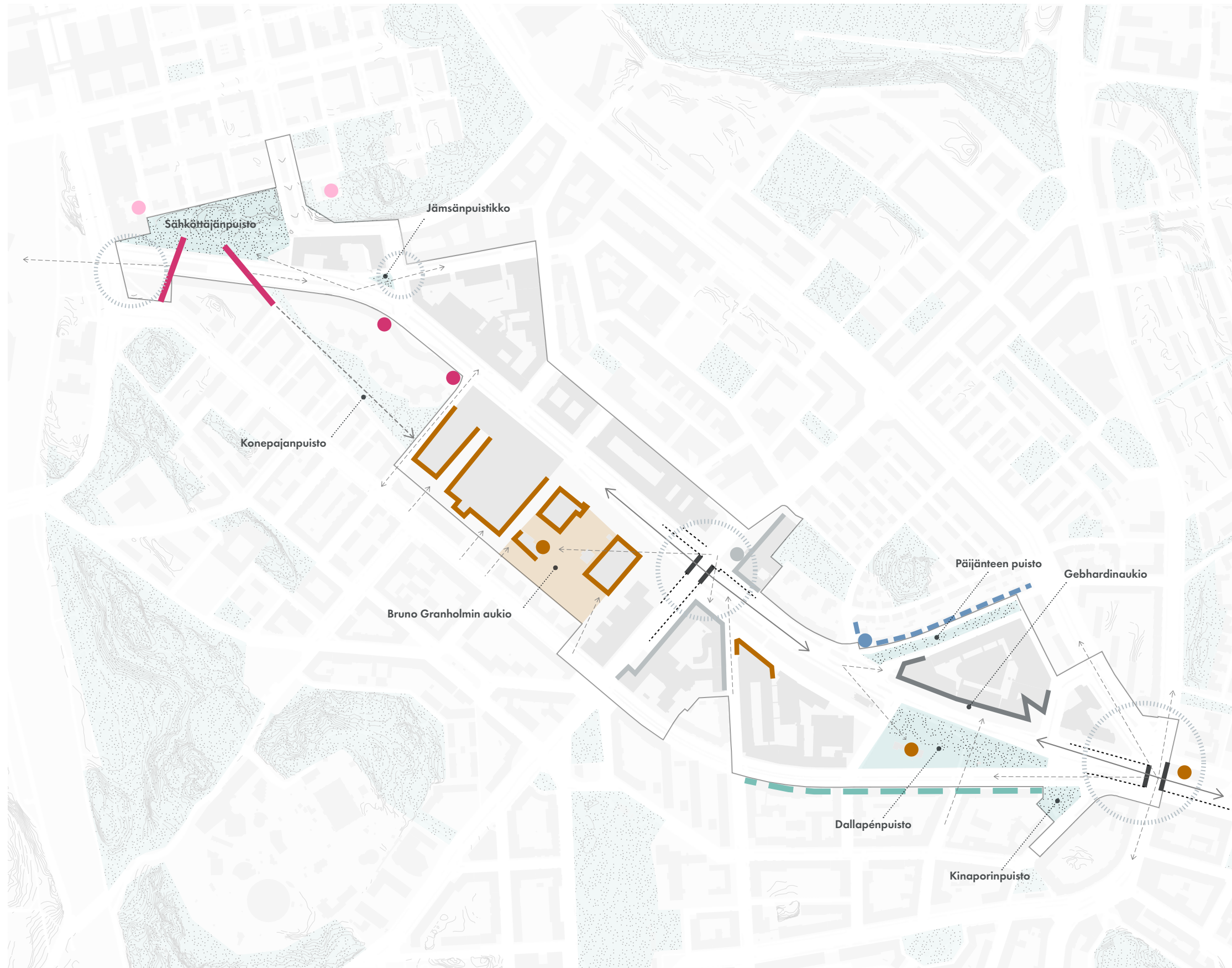
Pasilan veturitalit
sijaitsevat aivan pääradan tuntumassa ja muodostavat Teollisuuskadun akselin länsipuolella Keski-Pasilan alueella merkittävän rakennuskokonaisuuden.

VR:n konepajan alue
on rakentunut entisen Sörnäisten satamaradan varteen ollen Helsingin varhaisimpia ja suurimpia teollisuuslaitoksia. Kokonaisuus ilmentää liikenneyhteyksien ja erityisesti rautatien merkitystä pääkaupungin teollistumiselle. Konepaja-alueella pääradan itäpuolella on seitsemän suurta tiilihallia, voimalaitos piippuineen sekä konttori- ja varastorakennuksia. Suuret hallit ovat alueen keskiössä, konttori- ja varastorakennukset ovat osa alueen muusta kaupunkirakenteesta sulkevaa aitausta. Konepajan alue yhdessä SOK:n teollisuuskorttelin kanssa edustavat laajaa säilynyttä 1900-luvun teollisuusympäristöä.

SOK:n teollisuuskorttelit
sijoittuvat konepajojen läheisyyteen Sturenkadun, Aleksis Kiven kadun ja Teollisuuskadun väliseen kortteliin, joka on ollut teollisuusaluetta 1800-luvun lopusta alkaen. Punatiilille konepajarakennuksille kontrastin muodostavan valkean, tilajärjestelyltään yhtenäisen tuotanto- ja varastorakennuskompleksin. Funktionalistisissa rakennuksissa sijaitsevat mm. kahvinpaahtimo, trikootehdas ja keskusvarasto.

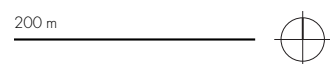
Vallilan asuinalueet
Puu-Vallila ja uusi Vallila muodostavat laajan 1900-luvun alkukymmeninä työväestölle rakennetun asuinalueen, joka erinomaisesti säilyneenä kokonaisuutena kuvastaa aikakauden pyrkimyksiä kohentaa kasvavan ja teollistuvan pääkaupungin työväestön asuinoloja kaupunkisuunnittelun ja asuntotuotannon ohjauksen keinoin.

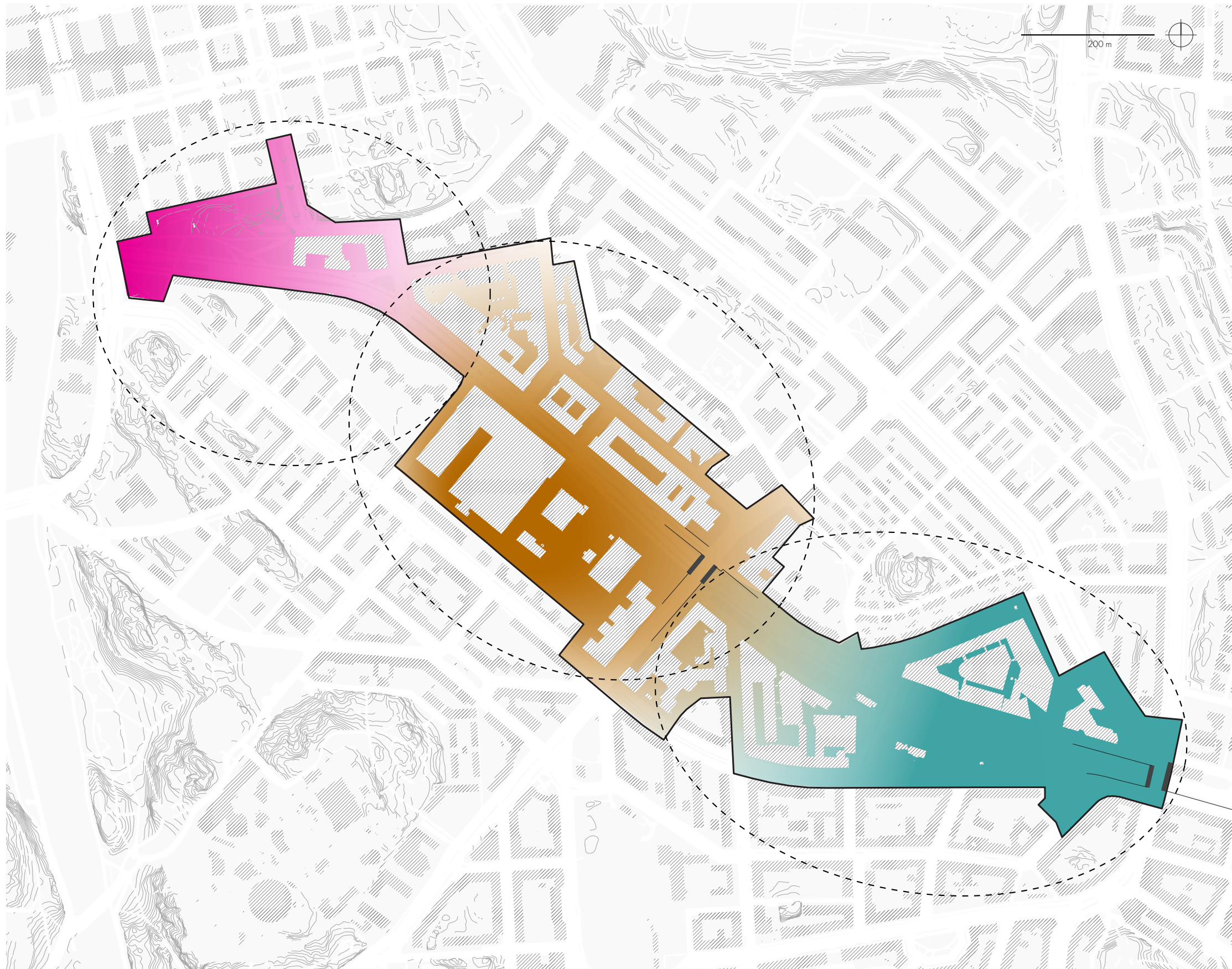

Teollisuuskadun kaupunkikuva on monimuotoinen, eri aikakausina rakentuneista aluekokonaisuuksista ja maamerkeistä koostuva kokonaisuus. Alueen historian keskiössä on 1860-luvulta asti kulkenut Sörnäisten satamarata, jonka suuntaus ja kaupunkitila ovat Teollisuuskadun akselin perusta.

Muistumina alueen rosoisesta, teollisesta historiasta ovat kaupunkikuvassa näkyvät tiilijulkisivut: Konepajan säilyneet rakennukset piippuneen, nykyisen Dallapénpuiston keskellä sijaitseva entinen ruumishuone ja Nordean korttelin entinen siirappitehdas. Kaupunkikuvassa lämpimän tiilen rinnalle kontrastia muodostavat Sturenkadun risteysen itäpuolta kehystävät vaaleat funktionalistiset teollisuusrakennukset 1900-luvun alkupuolelta.

Kaupunkikuvalliset osa-alueet

Teollisuuskadun ympäristössä on tunnistettavissa kolme kaupunkikuvaltaan toisistaan eroavaa osa-aluetta, jotka lomittuvat osittain toistensa kanssa.

Teollisuuskadun kärki

Sijaitsee akselin pohjoispäässä Itä-Pasilan ja Konepajan asuinalueen välissä. Alueen ilmettä kuvaa rakennusten julkisivujen ja julkisen ulkotilan rakenteiden kirjava ja kirkas värien käyttö.

Kasvillisuudessa ominaista on ikivihreä; männyt ja vuorimännyt erottuvat etenkin talvella kadunvarren istutuksissa ja Sähköttäjänpuistossa. Materiaaleista harmaata graniittia on käytetty laajasti esimerkiksi uusien istutusalueiden tukimuureissa. Alue vaihtuu Vallilan toimitila-alueen ja Konepajan rouhean, teollisuushistoriasta ammentavan materiaalimaailman kanssa.

Konepaja ja Vallilan toimitila-alue

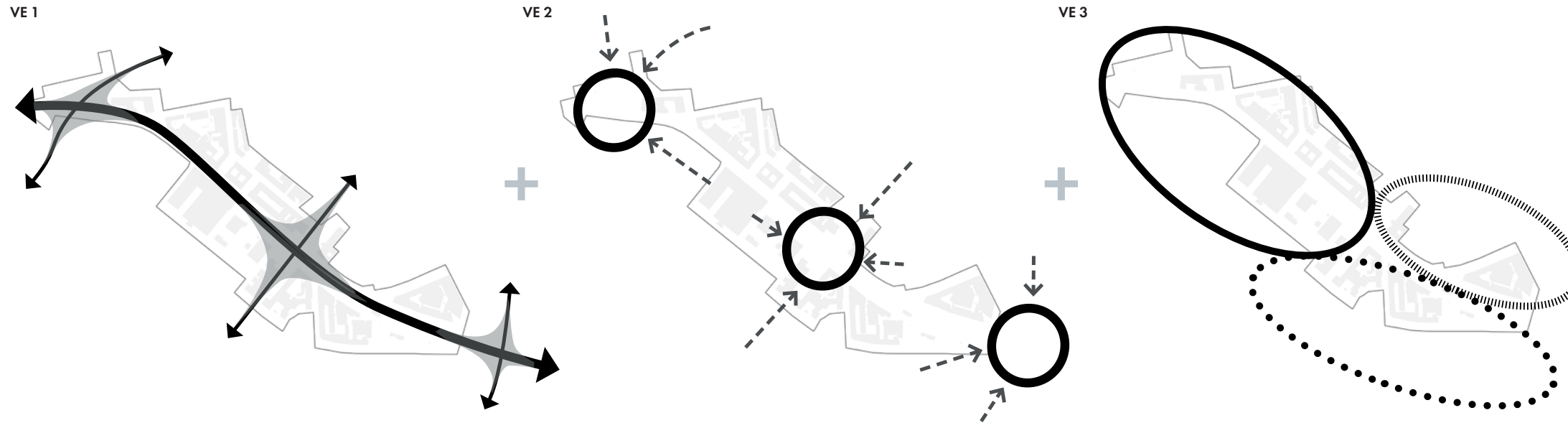
Konepajan alue ja sen teollinen historia näkyvät ympäristössä Sturenkadulle asti punatiilen luonnehtimana historiallisena rakennuskantana. Maamerkinä tiilinen tehtaanpiippu merkitsee Konepajan sijainnin Teollisuuskadun akselin varrella. Kadun toisella puolella Vallilan toimitila-alue edustaa uudempaa, kerroksellista rakentamista, jossa useat julkisivut toistavat Konepajan tiilenpunaista väriä.

Teollisuuskadun laakso

Teollisuuskadun ylittävän Sturenkadun sillan itäpuolella kaupunkikuva muuttuu SOK:n tuotantolaitosrakennuksen johdolla Konepajan lämpimistä tiilijulkisivuista vaaleiden ja rapattujen julkisivujen hallitsemaan funktionalistista tyylisuuntaa edustavaan alueeseen. Vaaleille pinnoille kontrastia luovat yksittäiset vanhat tiilirakennukset, kuten Dallapénpuiston keskellä sijaitseva Harjun entinen ruumishuone.

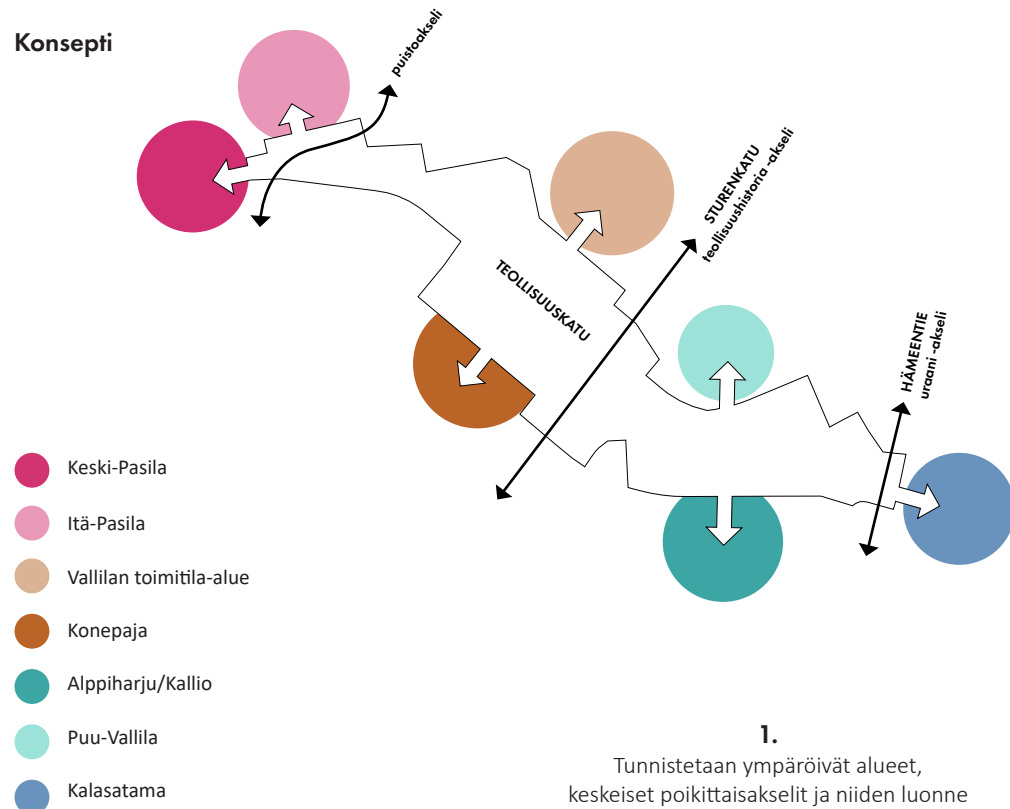
**Vaihtoehtoisia lähestymistapoja
Teollisuuskadun akselin kehittämiseksi**

VE 1 Teollisuuskadun akselia (Teollisuuskatu + Junatie) kehitetään yhtenäisenä, omaleimaisena alueena, jonka ilme heijastuu myös ympäröiviin alueisiin ja niiden kehittämiseen.

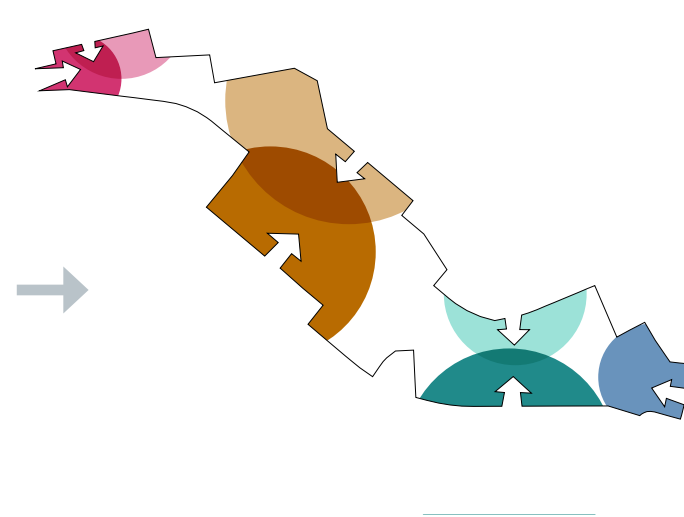
VE 2 Ympäröivien alueiden ilme heijastuu Teollisuuskadulla, etenkin keskeisten poikittaisyhteyksien (puistoakseli, teollisuushistoria-akseli, Hämeentien urbaaniakseli) risteyksissä.

VE 3 Teollisuuskadun ilme muodostuu luonteeltaan erilaisista osa-alueista, joiden ilme perustuu ympäröivien alueiden (Konepaja, Puu-Vallila, Alppiharju—Kallio) piirteisiin.

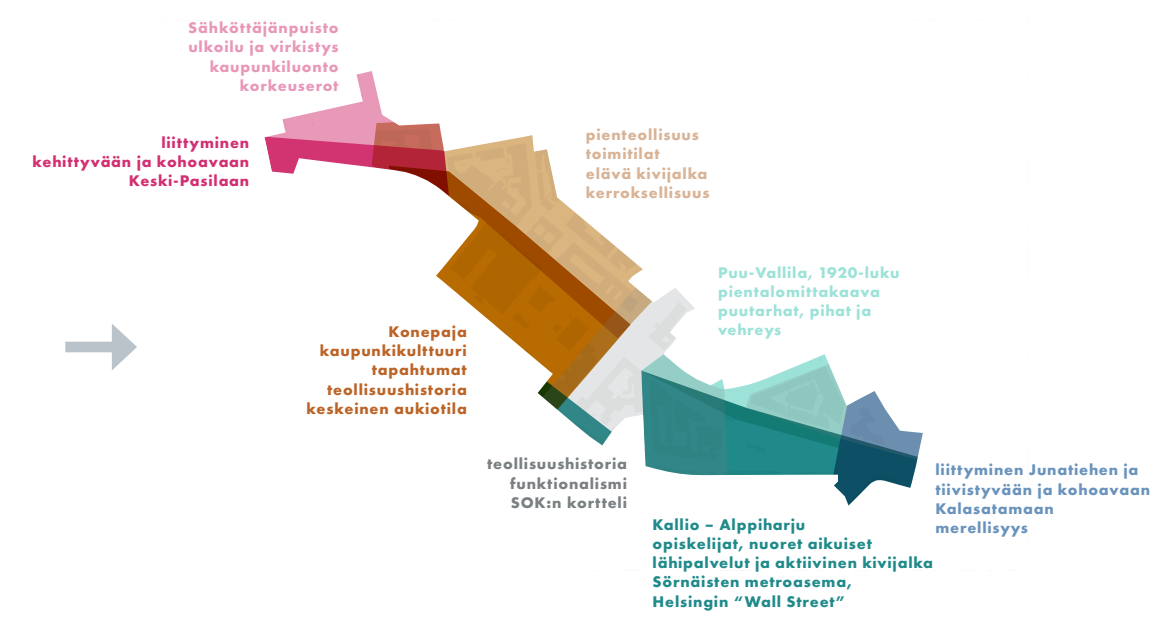
Konsepti

1. Tunnistetaan ympäröivät alueet, keskeiset poikittaisakselit ja niiden luonne

2. Ympäröivien alueiden ja akselien luonne heijastuu Teollisuuskadun julkisten ulkotilojen ilmeeseen

3. Teollisuuskadun akselin omaleimaisen ilmeen ja identiteetin luominen tukee alueen imagon kehittymistä uutena työpaikkojen, kulttuurin ja tapahtumien keskittymänä

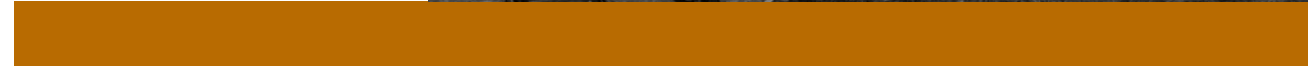
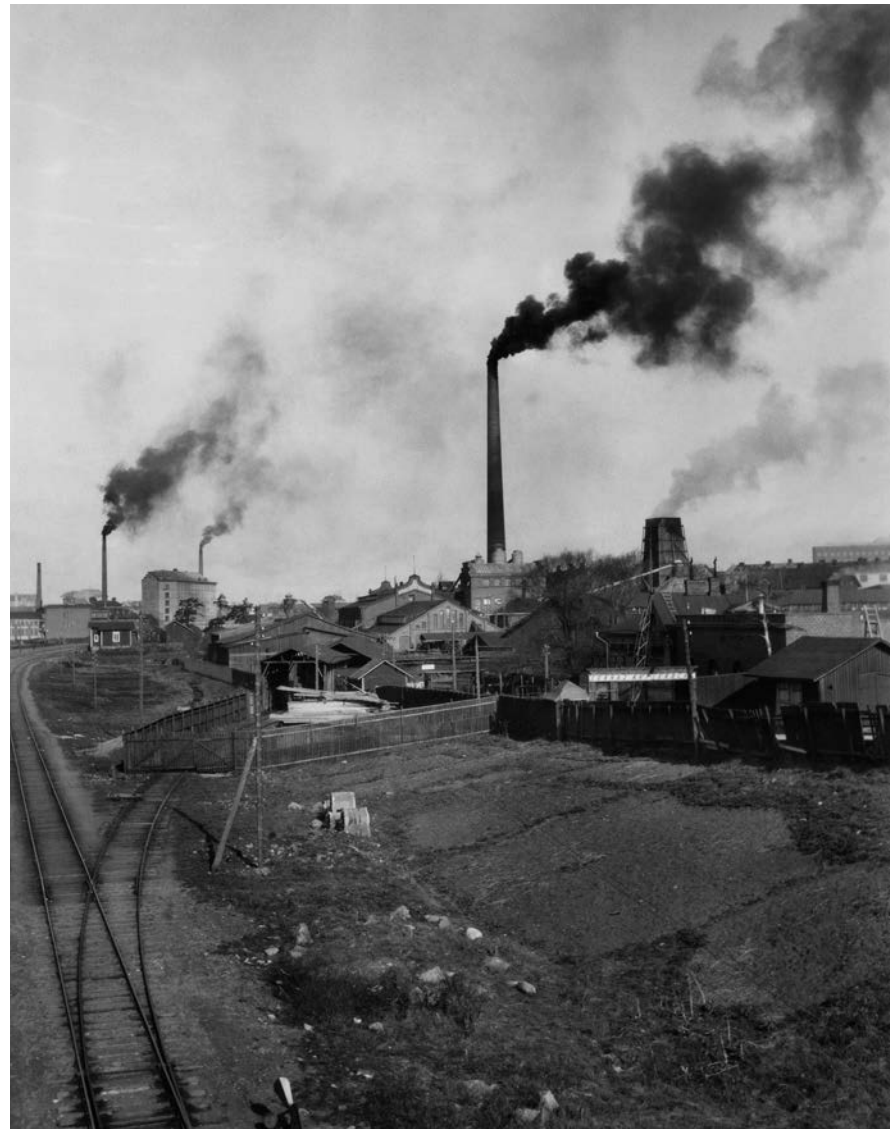

IDEASUUNNITELMA

Tässä luvussa käsitellään Teollisuuskadun akselin julkisia ulkotiloja kokonaisuutena ja esitellään kehittämistä koskevia ideoita sekä periaatteita.

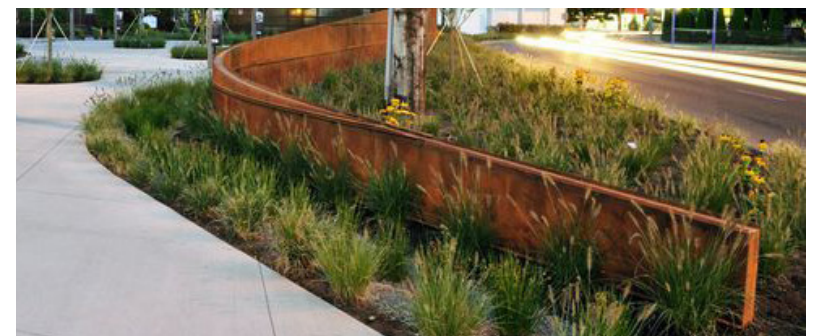
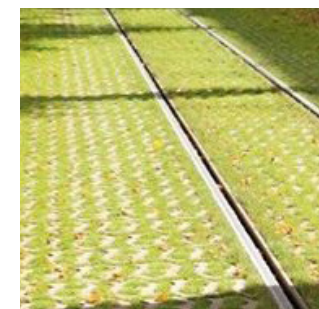
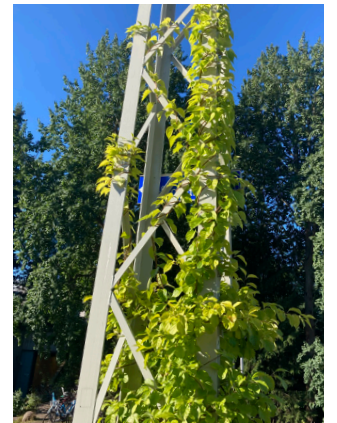
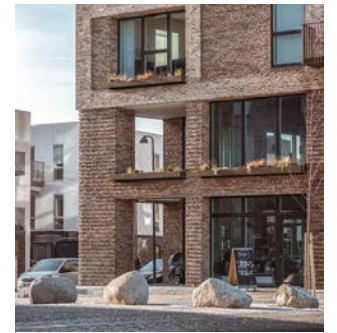

Historia - Satamarata

Satamarata kulki nykyisen Teollisuuskadun kohdalla 1960-luvun loppuun. Raiteen historia näkyy edelleen kadun linjauksessa ja vanhojen teollisuusrakennusten keskittymisenä alueelle.

Oikealla Teollisuuskatu ja Vallilan teollisuusalue kuvattuna vuonna 1930. (Helsingin kaupunginmuseo)

Akselin kehittäminen - Raiteiden paluu

Helsingin yleiskaavan mukainen pikaraitiotie kulkee tulevaisuudessa Teollisuuskatua pitkin. Uusi raide mahdollistaa Teollisuuskadun akselin kehittämisen alueen teollisesta historiasta ja satamaradasta muistuttavana kaupunkitilojen sarjana. Uusi raide muodostaa koko Teollisuuskadun akselin käsittävän aiheen. Raiteeseen liittyvien rakenteiden muotoilulla, materiaalipaletilla ja kasvillisuudella voidaan tukea Teollisuuskadun omaleimaisen luonteen kehittymistä.

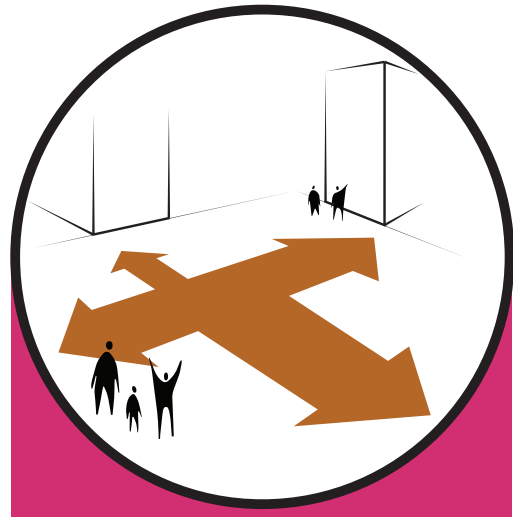
Kehitettäviä ominaispiirteitä: teollisuushistoria ja siitä ammentava materiaalimaailma, radanvarren spontaani ruderaattikasvillisuus, pitkä näkömäkseli, lineaarisuus, tunnistettavat maamerkit ja kaupunkikuvalliset kohokohdat.

> Uuteen pikaraitteeseen liittyvien yhteiskäyttö- ja ratasähköpylväiden hyödyntäminen yhtenäisen ja omaleimaisen erityisvalaistuksen ja vertikaalivihreän käyttöön.

> Ilmeeltään ja materiaaleiltaan omaleimaiset raidepysäkit rytmittävät katutilaa ja helpottavat liikkumista, luoden tunnistettavia, toistuvia kiintopisteitä akselin varrella.

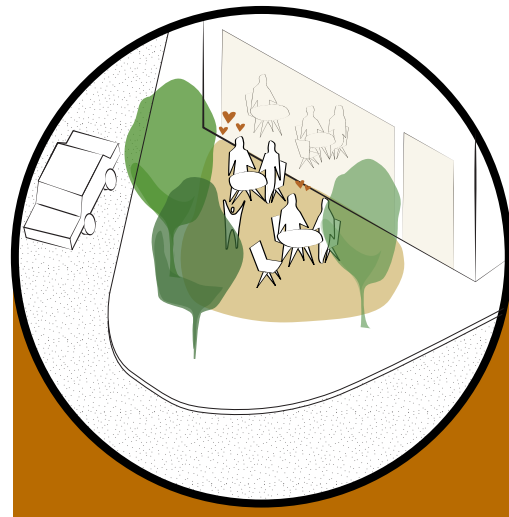

Yleisiä toimintaperiaatteita Teollisuuskadun akselin kehittämiseksi omaleimaiseksi, eläväksi ja elämykselliseksi, joka on mahdollisimman vihreä ja viihtyisä.

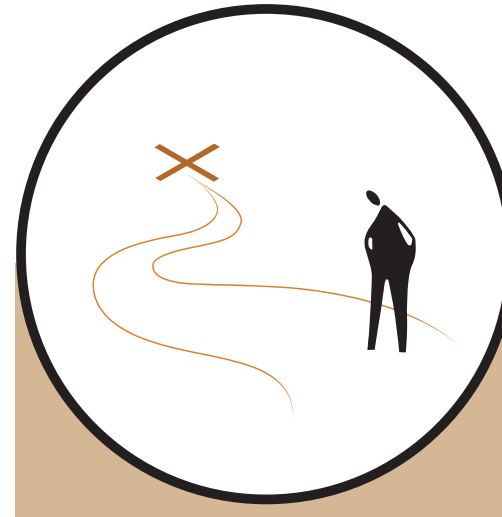
yhteydet ja risteyskohdat

- vahvistetaan tärkeitä kaupunkitiloja yhdistäviä reittejä
- uudet ja vahvistetut poikittaiset yhteydet kytkevät kaupunginosat yhteen ja vähentävät Teollisuuskadun estevaikutusta

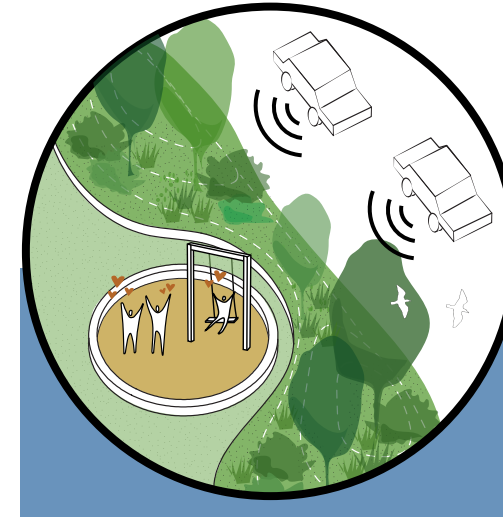
toiminnot

- aktiivinen julkisivu, toiminnot ja runsas kasvillisuus auttavat muodostamaan inhimillistä mittakaavaa
- jalankulkureittien houkuttelevuutta parannetaan avainkohtiin sijoitettavilla toiminnoilla
- kadunvarren maastonmuodot ja istutukset muodostavat luonnollisen melusuojan ja tilarajauksen, lisäten ulkotilojen käyttöarvoa ja houkuttelevuutta

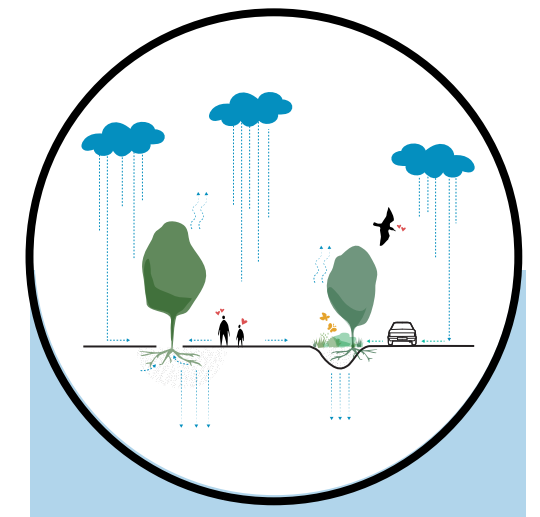
materialiteetti

- vilkkaan liikenteen pirstomat kaupunkitilat yhdistyvät kiveyspintojen avulla identiteetiltään vahvoiksi kokonaisuuksiksi
- kiveyspinnat ohjaavat ja yhdistävät jalankulkureittejä
- kullekin alueelle ominaiset kiveykset viitoittavat kävelypainotteisia reittejä ja yhdistävät kaupunkitiloja

urbaani vihreä ja ihmisen mittakaava

- katutiloihin muodostetaan ihmisen mittakaavaa ja viihtyisyyttä maksimoimalla katuvihreän alueita
- laajoissa kaupunkitiloissa puusto ja istutusalueet kehystävät tilaa ja pienentävät mittakaavaa, muodostaen oleskelupaikkoja monipuoliseen käyttöön
- nykyisen viherrakenteen selkeyttäminen ja sujuva kytkeminen uusiin alueisiin vahvistaa jalankulkuympäristöä ja alueen luonnetta
- istutukset ja maastonmuodot vähentävät koettua melua ja luovat miellyttäviä pysähtymisen paikkoja

hulevesien hyödyntäminen

- maksimoidaan läpäisevien viherpintojen määrää katu- ja kaupunkitilassa
- katutilojen istutusalueita hyödynnetään hulevesien viivyttämiseksi ja mahdollisuuksien mukaan imeyttämiseksi
- läpäiseviä ja puoliläpäiseviä pintoja integroidaan osaksi kaupunkitilojen muotoilua
- hulevesien monipuolinen hyödyntäminen kaupunkitilojen viherrakentamisessa vahvistaa kasvillisuuden menestymismahdollisuuksia
- kasvillisuuspinntaisia rakenteita voidaan täydentää teknisillä rakenteilla

Nykytila

Teollisuuskadun alueella on nykyisellään verrattain vähän kasvillisuutta ja vettä läpäiseviä pintoja suhteessa ympäristöönsä. Katuympäristöä määrittelevät nuorehkot, paikotellen kolmessa rivissä Teollisuuskatua reunustavat lehmusrivit ja nurmipintaiset istutuskaistaleet. Lehmusten rinnalla katuympäristössä käytetyt lajit vaihtelevat Teollisuuskadun länsikärjen männyistä Kinaporinpuiston iäkkäisiin poppeleihin. Laajemmat viheralueet keskittyvät Teollisuuskadun päihin – Sähköttäjänpuistoon ja Dallapénpuistoon. Istutetut alueet ovat kasvillisuuspaletiltaan melko niukkoja ja vähäeleisiä: laajoja nurmipintoja, jota kehystävät puurivit, puuryhmät ja pensasaiheet.

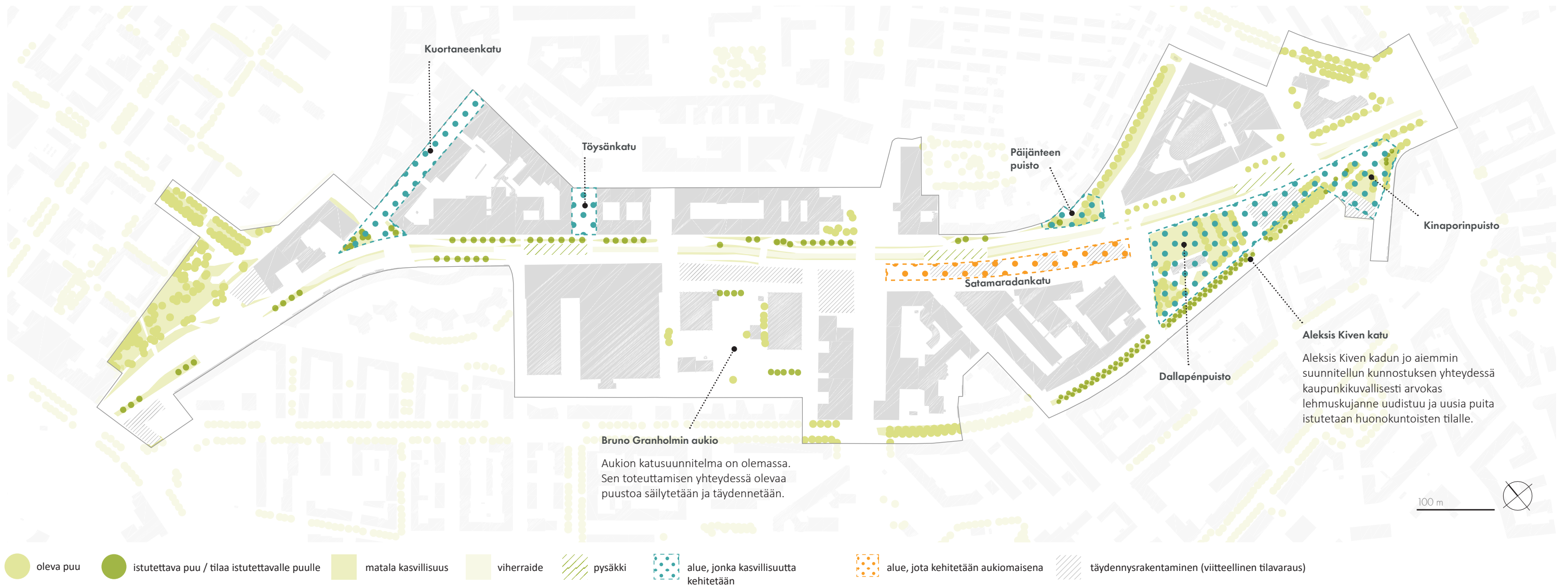
Puiden sijainnit: Helsingin kaupungin puurekisteri, matala kasvillisuus: Helsingin kaupungin yleisten alueiden rekisteri (kartta.hel.fi)

Katuvihreän muutos

Teollisuuskadun joukkoliikenneyhteyksiä ja saavutettavuutta parannetaan yleiskaavassa merkityn pikaraitiotieyhteyden myötä. Yhteyden toteuttaminen aiheuttaa kuitenkin muutoksia alueella olevaan katuvihreään, eikä esimerkiksi nykyiselle kolmiriviselle katupuustutukselle jää riittävästi tilaa. Nykyiset katupuurivit Teollisuuskadun varrella korvataan muuttuvien liikennejärjestelyjen jälkeen uudella kasvillisuudella, yksittäisillä katupuilla ja puuryhmillä. Yhtenäiset katupuurivit Teollisuuskadun varrella korvataan vähemmän tilaa vaativilla katuvihreän ratkaisuilla, esimerkiksi viherraiteen, ruderaattikasvillisuuden ja vertikaalivihreän keinoin.

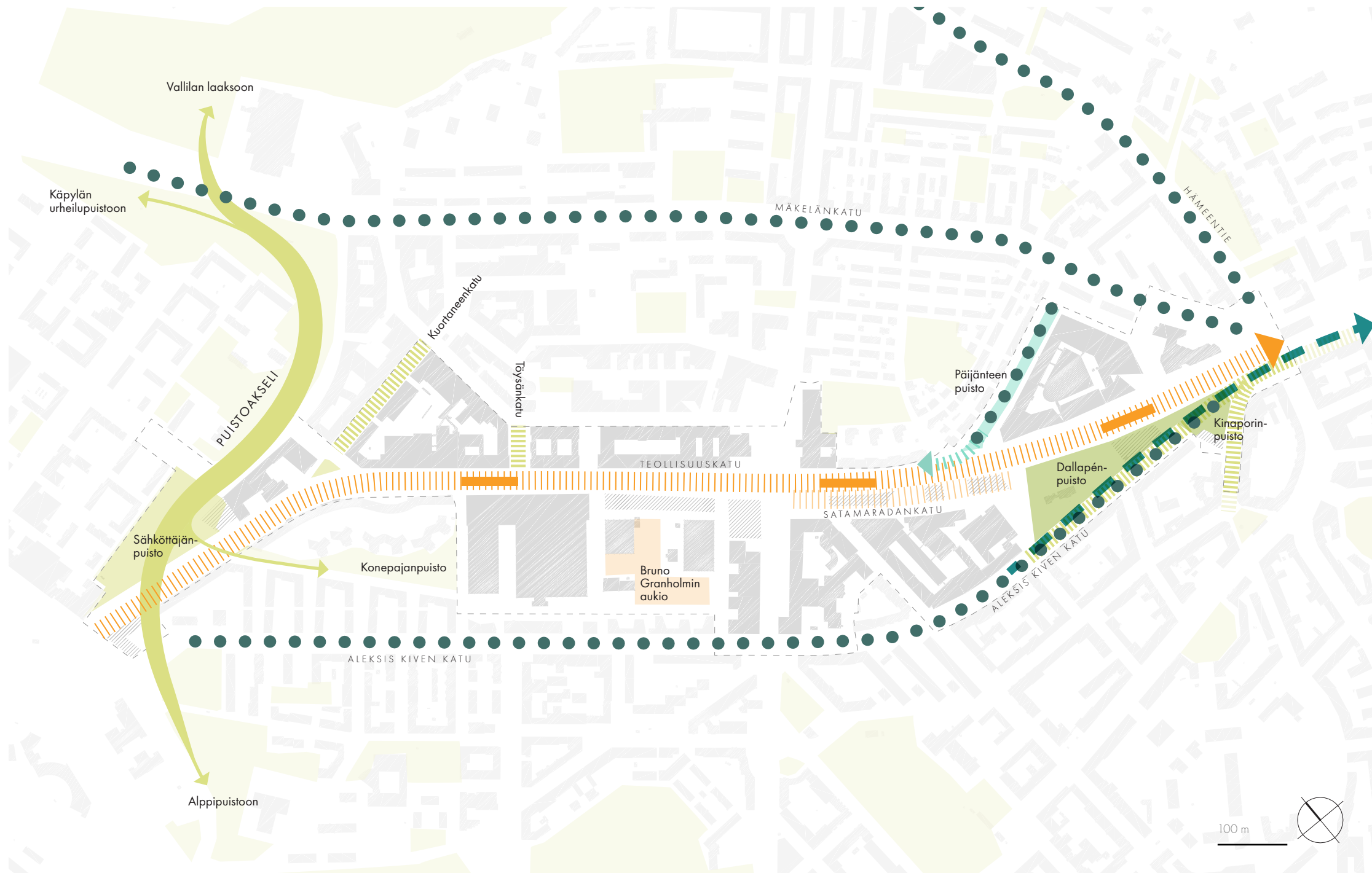
Muuttuvien liikennejärjestelyjen myötä Kuortaneenkadun ja Töydänkadun poikittaiskatuja on mahdollista kehittää tukemaan alueen vihreää infrastruktuuria ja kompensoimaan Teollisuuskadun varren vähenevää katuvihreää.

Puiden sijainnit: Helsingin kaupungin puurekisteri, matala kasvillisuus: Helsingin kaupungin yleisten alueiden rekisteri (kartta.hel.fi)

Teollisuuskadun varren kasvillisuus perustuu liikennesuunnitelmavaihtoehto 1+2:n mukaiseen tilanteeseen.

Pasilan ja Kalasataman välisen pikaraideyhteyden toteuttaminen tarjoaa mahdollisuuden koko Teollisuuskadun akselin kattavan omaleimaisen kasvillisuusalueen toteuttamiselle.

Teollisuuskadun kasvillisuusperiaatteen pohjana on satamaradan historiasta ammentava radanvarren ruderaattikasvillisuus, joka syntyy monimuotoisten kadunvarren istutusalueiden, vihreän pikaraitteen ja vehreiden pysäkkien ja vertikaalivihreän avulla. Näin Teollisuuskadun akseli synnyttää uudenlaisen maisemallisen kerrostuman kantakaupunkimaiseen miljööseen, eroten ympäröivistä Aleksis Kiven kadun, Mäkelänkadun ja Hämeentien perinteisistä kantakaupungin lehmuskujannekaduista. Spontaani, rönsyilevä ja kerroksellinen ruderaattikasvillisuus edellyttää ympäristön materiaaleilta ja muotokieleltä johdonmukaista säntillisyyttä ja selviä rajapintoja, jotta yleisille pysyy huoliteltuna ja kaupunkimaisena.

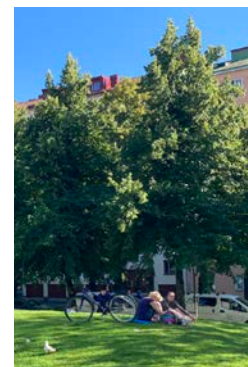
Ruderaattiakselin molemmissa päissä ovat laajemmat puistoalueet; lännessä Sähköttäjänpuisto ja idässä Dallapénpuisto. Kinaporinpuisto kehittyi terassoituvana sadeputtarhana Aleksis Kiven kadun vehreäksi päätteeksi. Viheryhteys puistosta liittyy kehittyvään Junatien alueeseen, luoden uusia kaupunkivihreän yhteyksiä alueelle.

Teollisuuskadun jäädessä kasvillisuuden osalta niukaksi, kehittyvät sen ajoilienteestä poistuvat poikittaiskadut (Kuortaneenkatu ja Toysänkatu) vehreinä portteina kohti Vallilan kehittyvää toimitalu-alueita.

Kaupunkikuvallista ilmettä ja kasvillisuusperiaattetta on ideoitu yhteistyössä Junatien suunnitteluryhmän (L Arkkitehdit ja Nomaji maisema-arkkitehdit) kanssa.

Merkintöjen selitys

- ● ● ● Kaupunkikuvallisesti merkittävä/historiallinen katupuukujanne
- ➔ Keskeinen Teollisuuskatuun liittyvä poikittainen viher- ja virkistysakseli
- ||||| Kehitettävä pikaraitiotie/runkolinjayhteys. Ruderaattilajit ja spontaanin kasvillisuuden luonne muodostavat ympäröivistä kaduista poikkeavan akselin, joka ammentaa Satamaradan historiasta ja kasvillisuudesta.
- ||||| Satamaradankadun ja Teollisuuskadun välistä aluetta kehitetään Teollisuuskadun ruderaattiakselia tukevalla kasvillisuudella.
- Uudet pikaraitiotie/runkolinjan pysäkit Teollisuuskadun varrella tukevat akselin omaleimaisen ilmeen muodostumista (puupintaiset "laiturit", ruderaattikasvillisuus ja vertikaalivihreä)
- Aukio
- Puisto
- ||||| Kehitettävä vihreä katu / jalankulun ja katu ympäristön ehdoilla kehitettävä katu
- || Puisto laajenee Päijänteen ja Teollisuuskadun risteykseen luoden rajapinnan Puu-Vallilan ja liikennenympäristön välille.
- Dallapénpuisto ja Kinaporinpuisto kehittyvät toisiinsa linkittyvänä puistokokonaisuutena. Puistojen kasvillisuus kestää kulutusta ja mahdollistaa erilaisten tapahtumien järjestämisen.
- ➔ Kehittyvä kaupunkivihreän akseli jatkuu Aleksis Kiven kadulta Junatielle luoden uuden yhtenäisen ja vihreän jalankulkuun painottuvan kaupunkitilojen sarjan.

Vanhat katupuurivit Aleksis Kiven kadun, Mäkelänkadun ja Hämeentien varrella luovat perinteikästä, yksinkertaisen vihreää kantakaupungin ilmettä.

Pikaraitiotie ja radanvarren ruderaattikasvillisuus kertovat satamaradan historiasta.

Uudet runkolinjan, myöhemmin pikaraitiotien pysäkit luovat Teollisuuskadun akselin selkärangan. Vehreyden tuominen pysäkkialueille luo omaleimaista ilmettä ja puiset laiturirakenteet tuovat muistumaa satamaradan ajoilta.

Vertikaalivihreä, esim. yhteiskäyttöpylväitä kipuavat köynnökset tuovat alueelle vehreyttä silloin, kun puille ei ole tilaa.

Kuortaneenkatu ja Töysänkatu

Katualueiden kehittäminen jalankulun ja elävän katu ympäristön ehdoilla mahdollistaa näkyvän hulevesien käsittelyn.

Pääjäteentien ja Suvannontien risteys

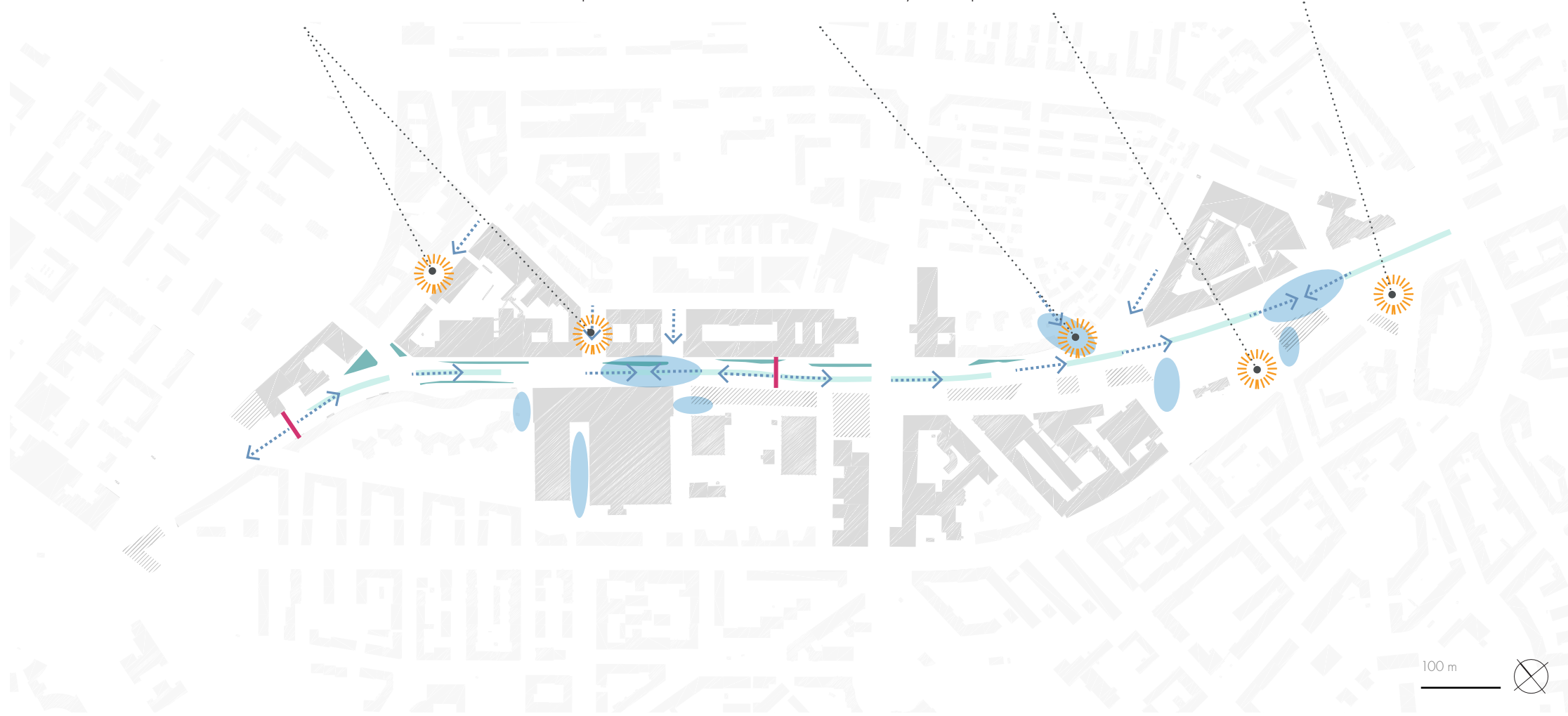
Luonnollinen painanne Suvannontien ja Pääjäteentien risteyksessä luo edellytyksiä näkyvälle hulevesien hallinnalle kaupunkitilassa.

Dallapénpuisto

Puistoa kehitetään toimintojen ja korkean käyttöpaineen alueena. Potentialinen paikka hulevesiaiheelle, joka on tulvapiikkien ulkopuolella käytettävää pintaa.

Kinaporinpuisto

Porrastuva sadepuutarha mahdollistaa hulevesien viivyttämisen ja laadullisen hallinnan.

Hulevesien hallinnan periaatteen lähtökohdat perustuvat Teollisuuskadun akselin kunnallistekniseen yleissuunnitelmaan (Ramboll, 2020). Oheinen kaavio esittää Teollisuuskadun julkisissa ulkotiloissa näkyvän hulevesien käsittelyn potentiaalia ja mahdollisia hulevesiaiheiden paikkoja.

Kadun varrelle esitettyjen biosuodatusalueiden ja viherraiteen sijainnit pohjautuvat Teollisuuskadun liikennesuunnitelmaluonnokseen ja sen tilavarauksiin. Potentialiset kadunvarrella sijaitsevat biosuodatusaiheet ovat ≥ 3 metriä leveitä istutuskalveita.

Mahdollisten biosuodatus- ja hulevesiaiheiden lopulliset sijainnit, mitoitus ja muotoilu määritellään tarkemmin myöhemmissä suunnitteluvaiheissa.

Merkintöjen selitys

- Vedenjakaja kadulla
- Hulevesien virtaussuunta kadulla
- Luonnollinen painanne
- Biosuodatus kadun varressa, tilavaara
- Vettä läpäisevä viherraite
- Potentialinen, näkyvän hulevesien käsittelyn paikka

Esimerkkejä hulevesien näkyvän hallinnan keinoista:

urbaani – rakennettu

puistomainen – vehreä

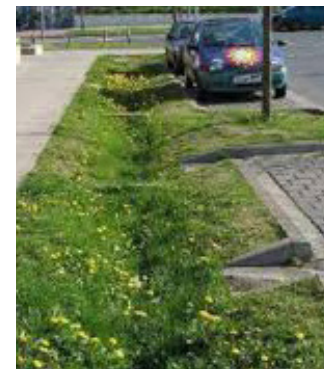
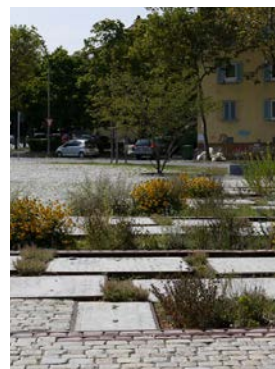
Rakennettu hulevesipainanne.

Näkyvä hulevesien johtaminen.

Imeyttävät ja vettä läpäisevät pinnat.

Hulevesien laadullinen hallinta kadulla.

Nurmipainanne.

Hulevesiaihe puustossa.

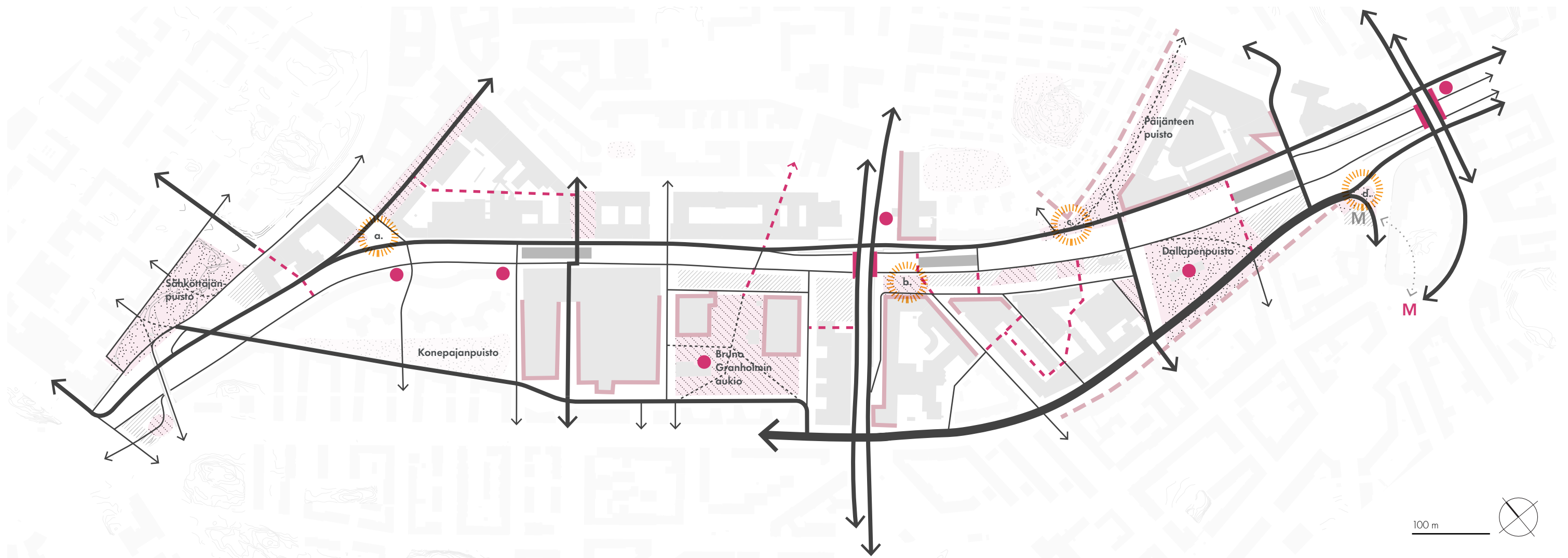

Sadepuutarha.

Teollisuuskadun akselin kehittämisen kannalta on tärkeää huomioida alueen rooli sujuvan arkiliikkumisen ja ohikulun paikkana. Sekä akselin suuntaisia että Teollisuuskadun poikki kulkevia jalankulunyhteyksiä tulee kehittää sujuvan, turvallisen ja elämyksellisen arkiliikkumisen ympäristön aikaansaamiseksi.

Nykyisellään Teollisuuskatu vilkaasti liikennöitynä väyläympäristönä ei ole jalankulkijan kannalta miellyttävä liikkua. Kadun suuntainen jalankulku painottuu puistojen (Konepajanpuisto, Dallapénpuisto) ja aukoiden (Bruno Granholmin aukio) kautta kulkevalle reitille. Teollisuuskadun ylittävät, kaupunginosia yhdistävät poikittaisakselit nostavat risteyskohtien merkitystä esim. elävän kivijalan ja pysähtymisen paikkoina.

tavoitteellinen jalankulun reittihierarkia

- pääreitti
- reitti
- - -** yhteys puiston tai aukion läpi
- - -** yhteystarve / jalankulun yhteys korttelialueella

Reittien ja yhteystarpeiden linjaaminen perustuu kaavarungon tavoitteisiin. Jalankulun reittien kehittämisen kannalta oleellista on johdonmukaisten yhteyksien lisäksi turvallisen ja kaupunkikuvallisesti kiinnostavan, arkiliikkumista tukevan ympäristön luominen.

kaupunkikuva

- Maamerkit luovat tunnistettavia kiintopisteitä, jotka viestivät alueen luonteesta ja kerroksellisuudesta sekä helpottavat alueella suunnistamista ja liikkumista.

— Kaupunkikuvallisesti merkittävät julkisivut rikastuttavat, elävöittävät ja rytmittävät Teollisuuskadun akselin kaupunkikuvaa ja ilmentävät sen kerroksellista historiaa.

kaupunkikuvallisesti kehitettävät julkiset ulkotilat

- ☀** a. Jämsänpuistikko
- ☀** b. Fleminginkadun päätte
- ☀** c. Päijänteen tien risteys
- ☀** d. Kinaporinpuisto

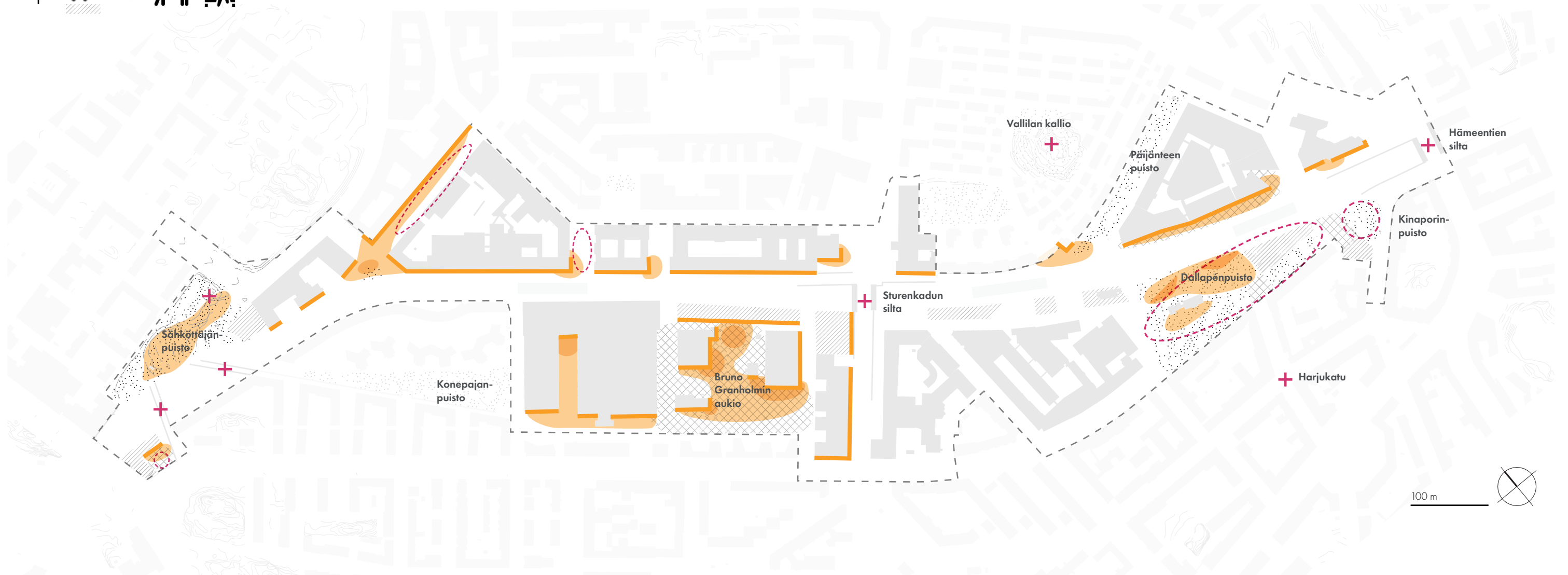
- ▨** aukio/
aukiomainen tontti
- ▨** puisto

Oheinen kaavio kuvaa Teollisuuskadun akselin kaavarungon mukaista tavoitteellista reittihierarkiaa. Jalankulkijan hitaan liikkumisen perspektiivissä korostuvat kivijalkatilojen synnyttämä vaihtelu ja kaupunkikuvalliset kohokohdat, kuten kauas näkyvät ja tunnistettavat maamerkit, jotka helpottavat kaupunkitilassa suunnistamista.

Ohikulun ja arkiliikkumisen ohella on tärkeää, että Teollisuuskadun akselin varrelle syntyy miellyttäviä sekä hetkellisen pysähtymisen ja levähtämisen, että pidemmän viipymisen ja viihtymisen paikkoja. Pysähtymisen paikat rytmittävät katutilaa toiminnallisesti ja kaupunkikuvallisesti, luoden edellytyksiä alueen omaleimaisen ilmeen ja elävän kaupunkitilan kehittämiseksi.

Oheiseen kaavioon on nostettu esille alueella olevaa potentiaalia (pienilmastollisesti, kaupunkikuvallisesti ja tilallisesti suotuisia paikkoja) sekä alueita, joihin kohdistuvien muutosten kautta tarjoutuu mahdollisuuksia niiden kehittämiseksi oleskelun ja pysähtymisen paikkoina.

- päivänvalo-olosuhteilta oleskeluun suotuisat paikat
- aurinkoinen julkisivu

- aukiotilat
- puistot ja puistikot

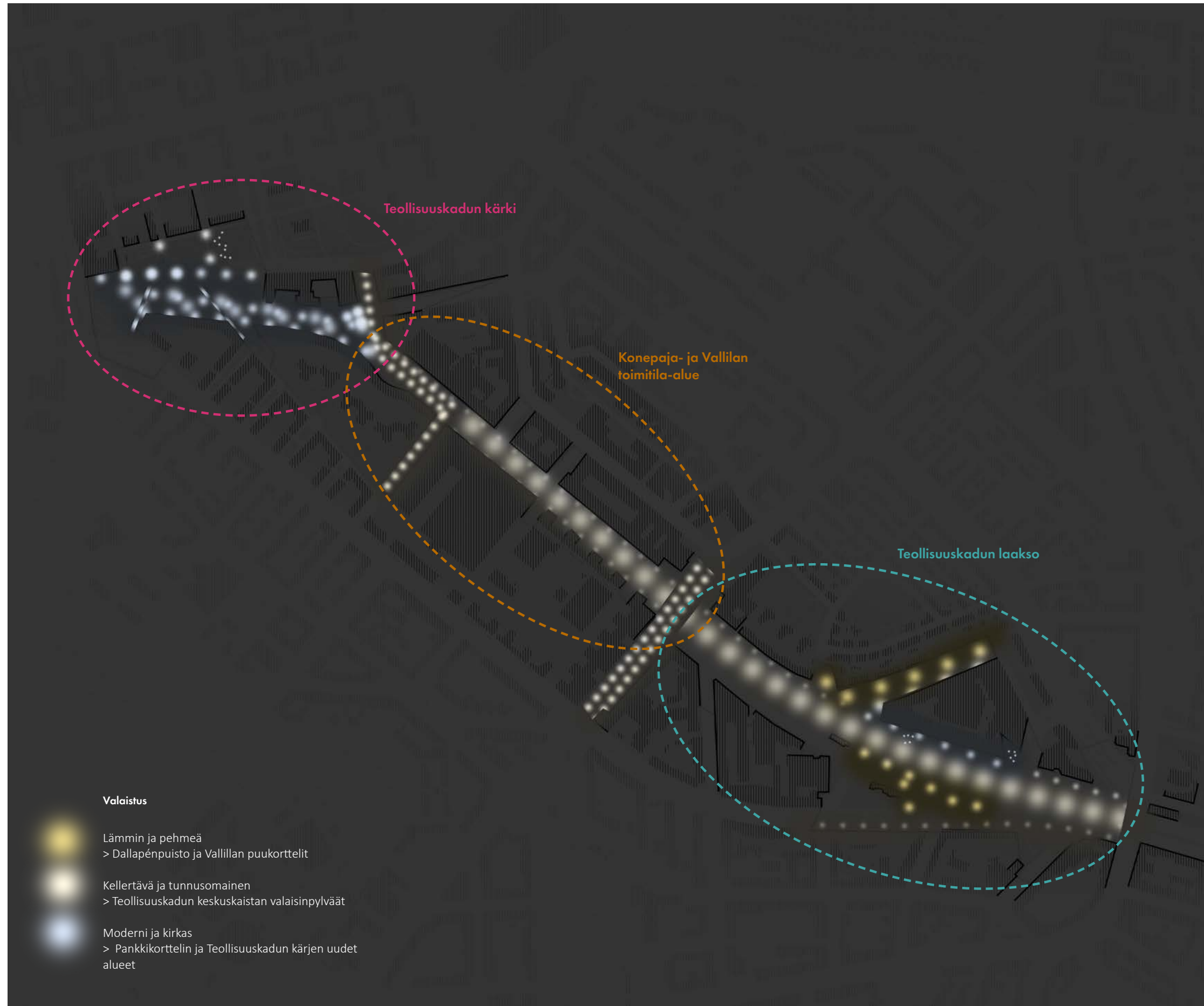
Laajat oleskelun ja kokoontumisen mahdollistavat alueet sijoittuvat Teollisuuskadun akselin puistoihin (Sähköttäjänpuisto, Konepajanpuisto ja Dallapénpuisto) sekä Konepajan aukiolle (Bruno Granholmin aukio).

- tuleva, potentiaalinen / kehittyvä viipymisen ja viihtymisen paikka
- lakialue

Teollisuuskatua ympäröivillä lakialueilla (Sähköttäjänpuisto, Vallilan kallio ja Harjukatu) sekä kadun ylittäviltä kaupunkikuvallisesti merkittäviltä silloilta (Hämeentie ja Sturenkatu) on muuta maastoa korkeammalla sijaitsevia näkymäkohtia.

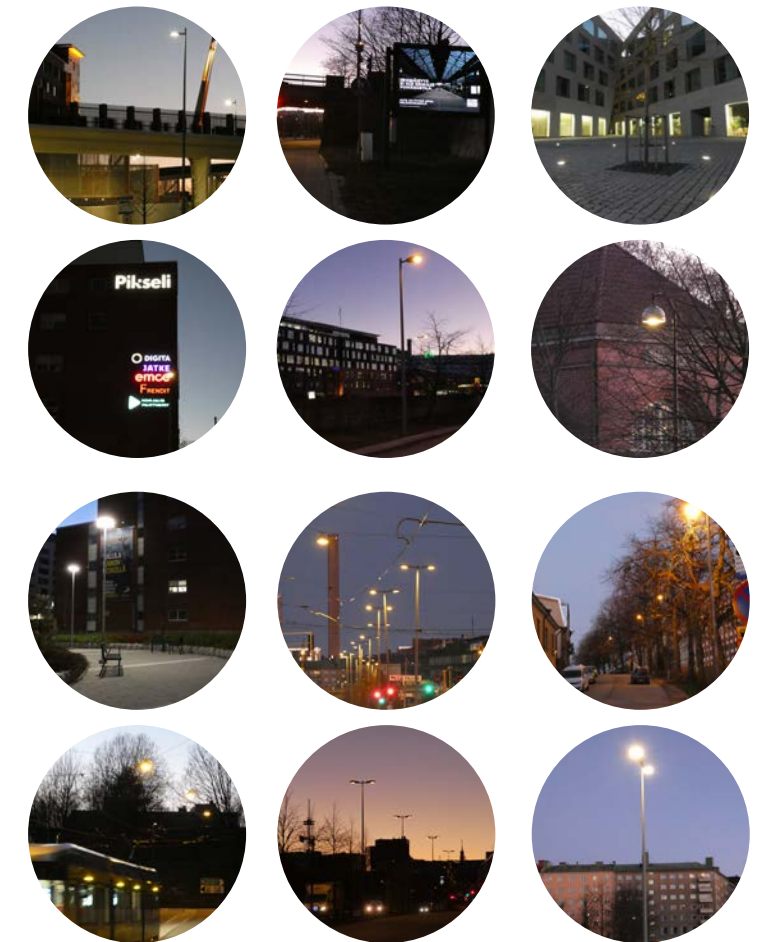
- rakennus
- täydennysrakentaminen

Teollisuuskadun akselin suuntautuneisuus luo valo-olosuhteiltaan suotuisat olosuhteet kadun pohjoispuolen julkisivun edustalle ja poikittaiskatujen risteyskohtiin. Vilkaasti liikennöity katu asettaa rajoituksia pysähtymiselle kadun varrella. Kasvillisuudella on suuri merkitys miellyttävien pysähtymisen paikkojen syntymiselle. Kasvillisuuden avulla voidaan luoda turvallisuuden tuntua muodostamalla rajaa liikenteen ja jalankulun toimintojen välille, vaimentaa melua ja rajata näkymiä sekä tuoda vuodenaikojen vaihtelua esille.

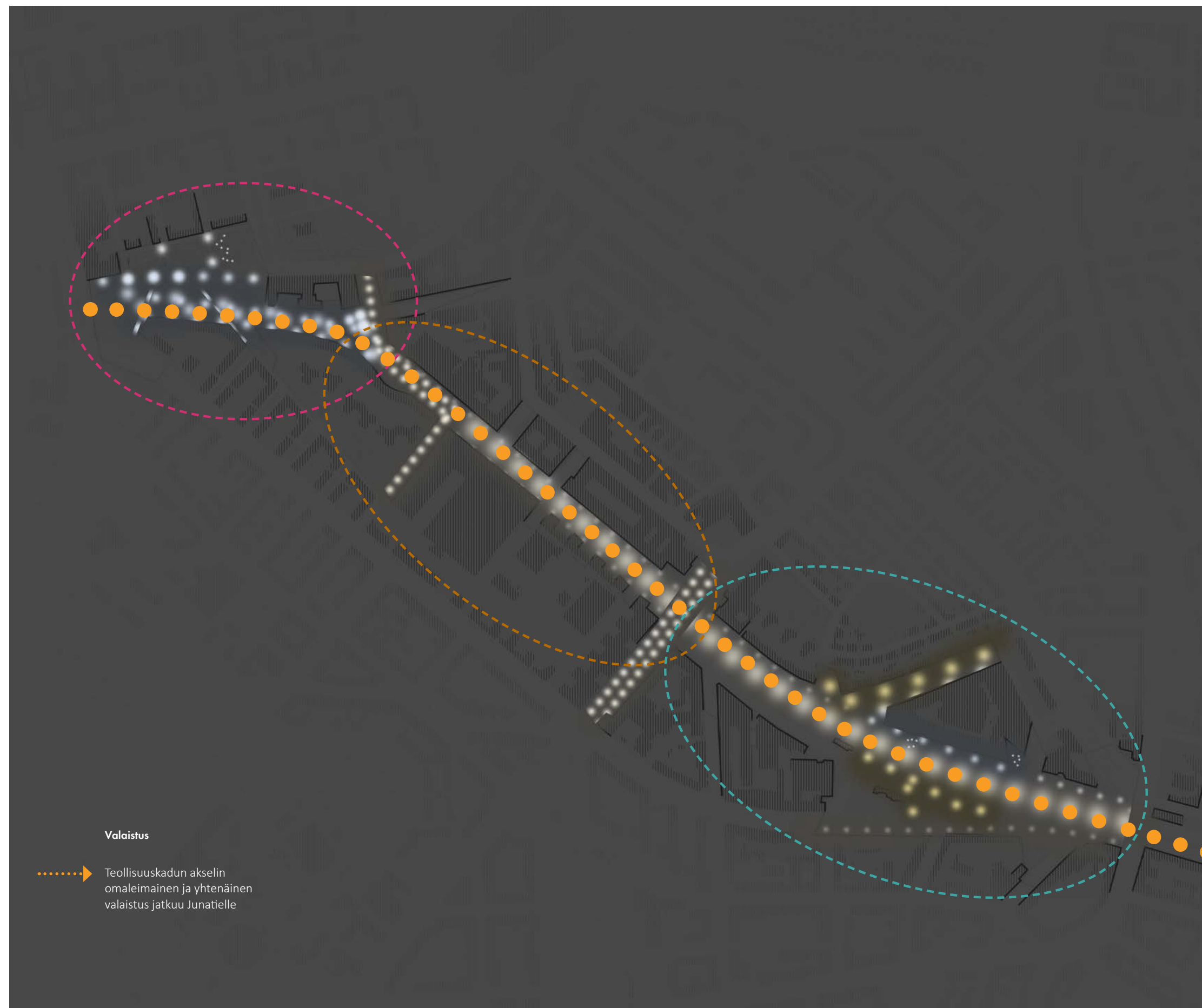
Nykytila

Alueen nykyinen katu ympäristön valaistus noudattelee yleispiirteisesti kaupunkikuvallisten osa-alueiden jakoa; Teollisuuskadun kärki, Konepaja ja Vallilan toimitila-alue sekä Teollisuuskadun laakso. Valaistus vaihtuu Teollisuuskadun kärjen ja Konepaja-alueen kohdalla ripustettavista ja kylmemmän sävyisistä valoista lämpimämpään Teollisuuskadun pylväsvalaistukseen. Teollisuuskadun laaksoille oman valaistun maailman luovat Päijänteen puiston ja Dallapénpuiston pehmeämpi valaisu, OP:n edustan modernit tunnelmavalot ja julkisivu.

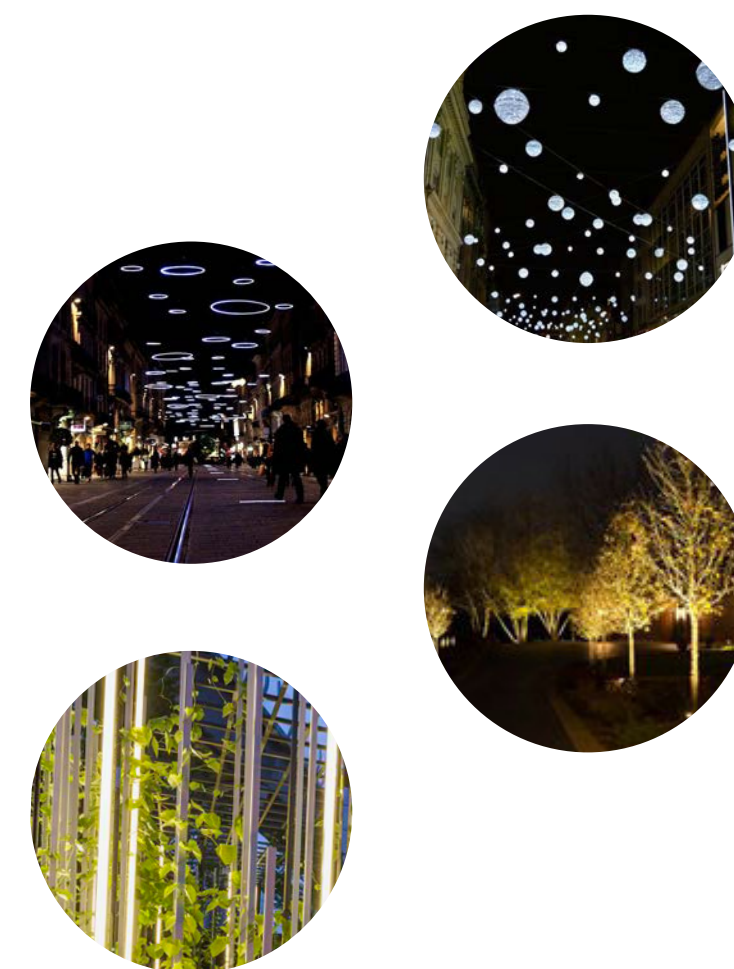
- Teollisuuskadun laakso**
kadunyleisvalaistus ja tyypilliset valaisinylväät pankkikorttelin moderni katu- ja koristevalaistus Puu-Vallilan lämmin ja pehmeä katuväläistus Dallapénpuiston puistovalaistus
- Konepaja- ja Vallilan toimitila-alue**
ripustetut valaisimet muodostavat kadulle 'madalletun katon' korkeat valaisinylväät korostavat liikenneympäristön tunnelmaa Mainoskyltit kirkkaat valot
- Teollisuuskadun kärki**
modernit, kirkkaat ja kylmäsävyiset LED-valot ylitysiltoihin suunniteltu valaistus ylä- ja alapuolella yrityslogokyllien kirkasta valoa pehmeämpää ja lämpimämpää t-tä-Pasilaan mentäessä

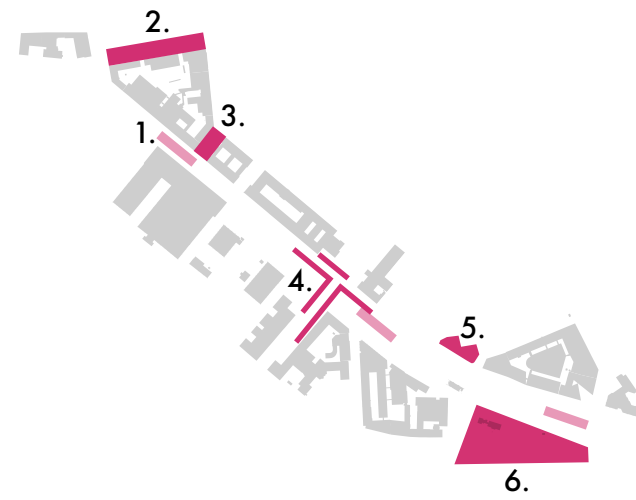
Kehittäminen

Teollisuuskadun kehittäminen mahdollistaa akselin valaistuksen yhtenäistämisen ja omaleimaisen ilmeen luomisen. Teollisuuskadulta Junatielle jatkuva pikaraitiotie-/runkolinjayhteys toimii lähtökohtana koko akselin käsittävän, Pasilan ja Kalasataman välisen valaistuksen kehittämiselle. Tavoitteena on erottaa akseli ympäröivien perinteisten Mäkelänkadun, Hämeentien ja Aleksis Kiven kadun alueiden ilmeestä myös valaistusperiaatteeltaan. Akselin varrella olevat alueet kuten Sähköttäjänpuisto, Konepaja ja Dallapénpuisto valaistuksineen täydentävät, rytmittävät ja pehmentävät lineaarista kaupunkitilaa. Akselin varrella valaistusta voidaan integroida erityisesti raiteen vertikaalirakenteisiin.

Teollisuuskadun valaistus jatkuu yhtenäisenä Junatielle

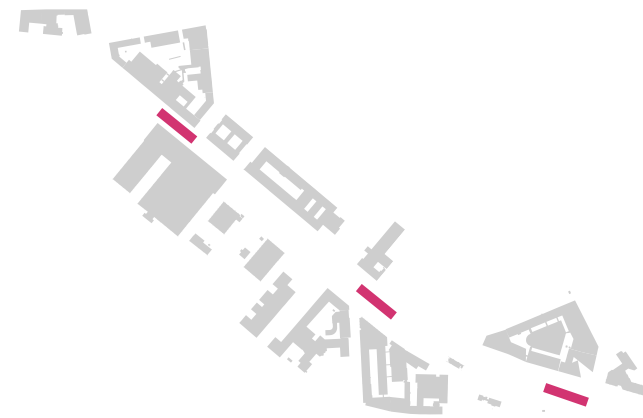

AVAINKOHDAT

---

1. Teollisuuskadun pysäkit
2. Kuortaneenkatu
3. Töysänkatu
4. Sturenkadun silta ja muurit
5. Päijänteentien risteys
6. Dallapénpuisto

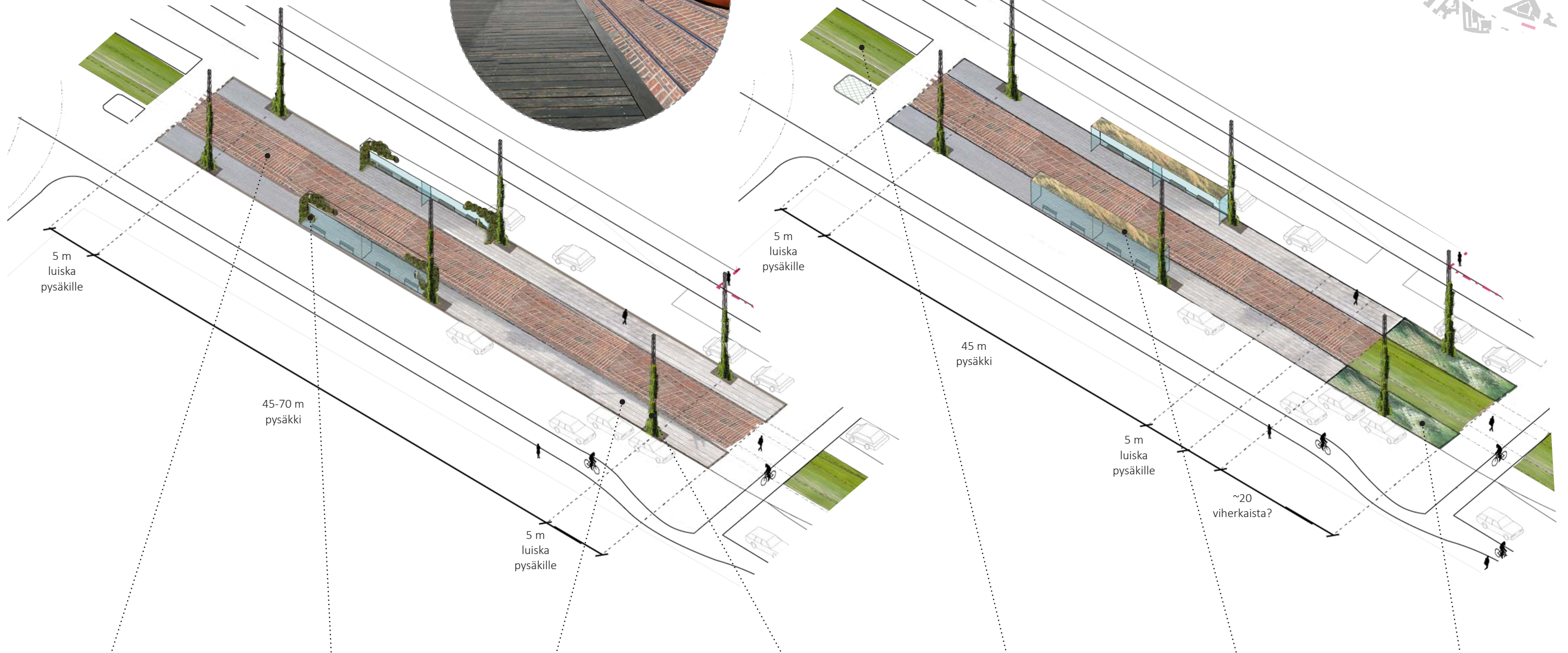

Teollisuuskadun pysäkit

Teollisuuskadun runkolinjan/pikaraitiotien pysäkkialueiden kehittäminen materiaaleiltaan ja kasvillisuudeltaan ilmeikkäänä tukee Teollisuuskadun akselin omaleimaisen ja yhtenäisen ilmeen muodostumista. Pysäkit voidaan toteuttaa ennen pikaraitiotien toteutumista runkolinjan bussipysäkkeinä.

Pysäkkialue voidaan toteuttaa aluksi 45 metrisenä, joka myöhemmin laajennetaan 70 metriseksi, mikäli pikaraitiotietä liikennöidään tuplavaunulla

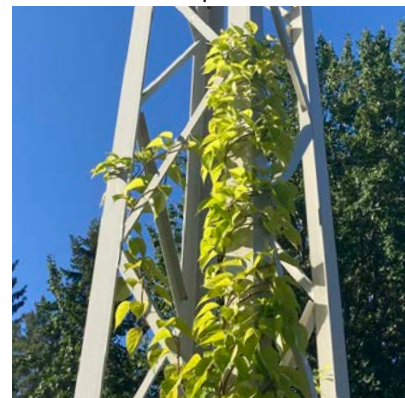
maatiili pysäkin kohdalla

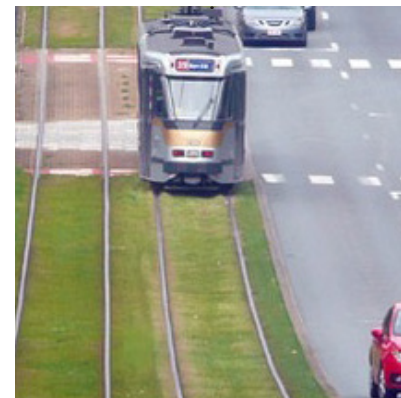
köynnöskasvillisuus

puun käyttö laiturirakenteissa tai yksityiskohdissa

johdinpylväät, ristikkopylväät ja köynnökset

viherraide; nurmikivi, nurmi tai matala niitty

viherkatto

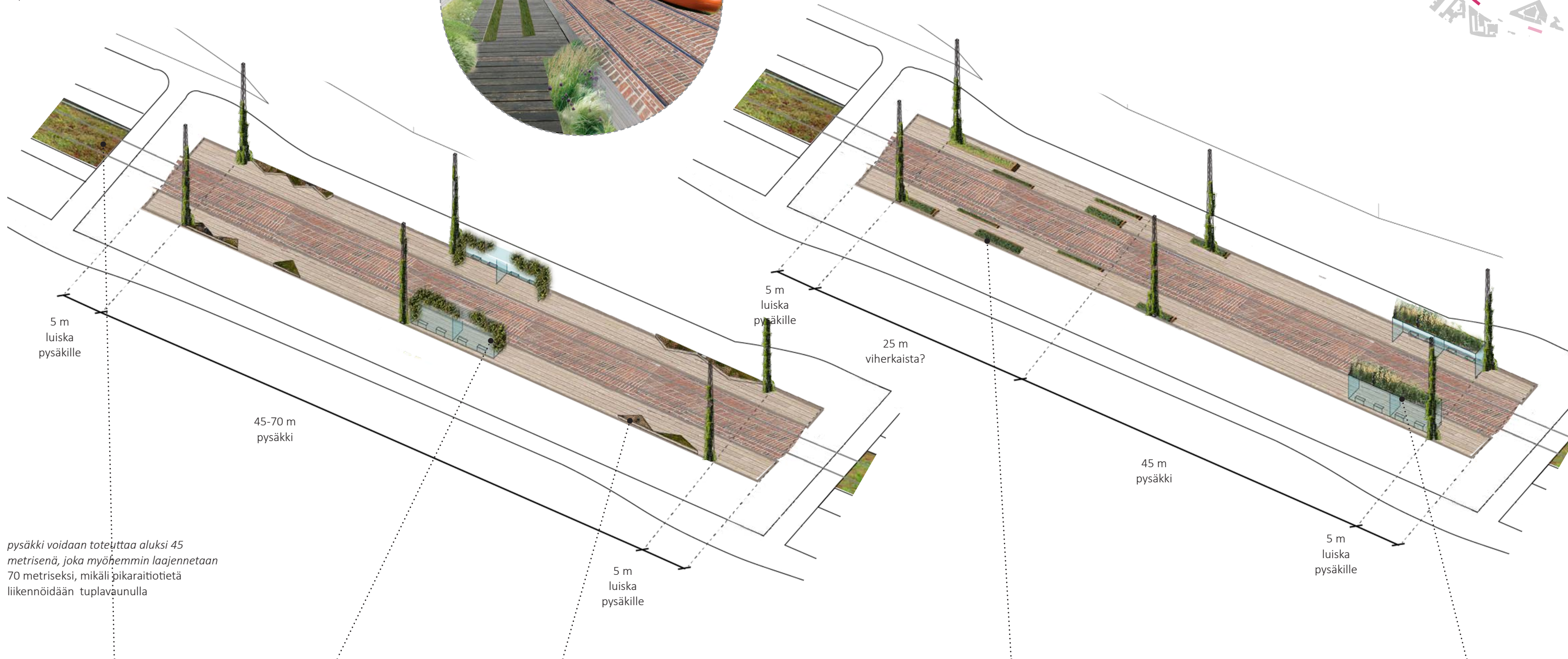
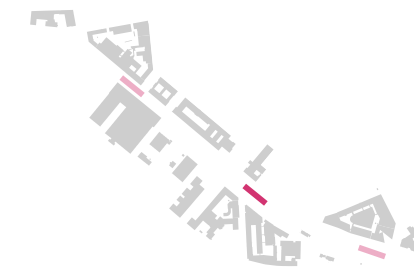

ruderaatti- ja heinäkasvillisuus

Teollisuuskadun runkolinjan/pikaraitiotien pysäkkialueiden kehittäminen materiaaleiltaan ja kasvillisuudeltaan ilmeikkäänä tukee Teollisuuskadun akselin omaleimaisen ja yhtenäisen ilmeen muodostumista. Pysäkit voidaan toteuttaa ennen pikaraitiotien toteutumista runkolinjan bussipysäkkeinä.

Pysäkkialue voidaan toteuttaa aluksi 45 metrisenä, joka myöhemmin laajennetaan 70 metriseksi, mikäli pikaraitiotietä liikennöidään tuplavaunulla

pysäkki voidaan toteuttaa aluksi 45 metrisenä, joka myöhemmin laajennetaan 70 metriseksi, mikäli pikaraitiotietä liikennöidään tuplavaunulla

maksaruoho ja ketokasvillisuus

köynnöskasvillisuus, vertikaalivihreä

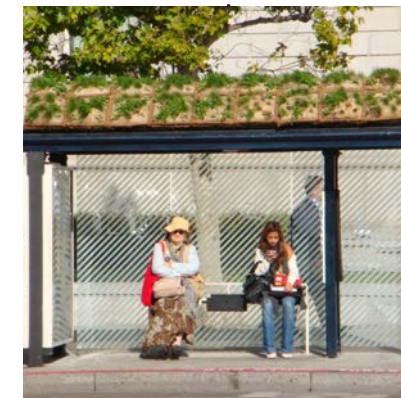
istutus- "kolot"

ryhmitelty kasvillisuus

maksaruoho

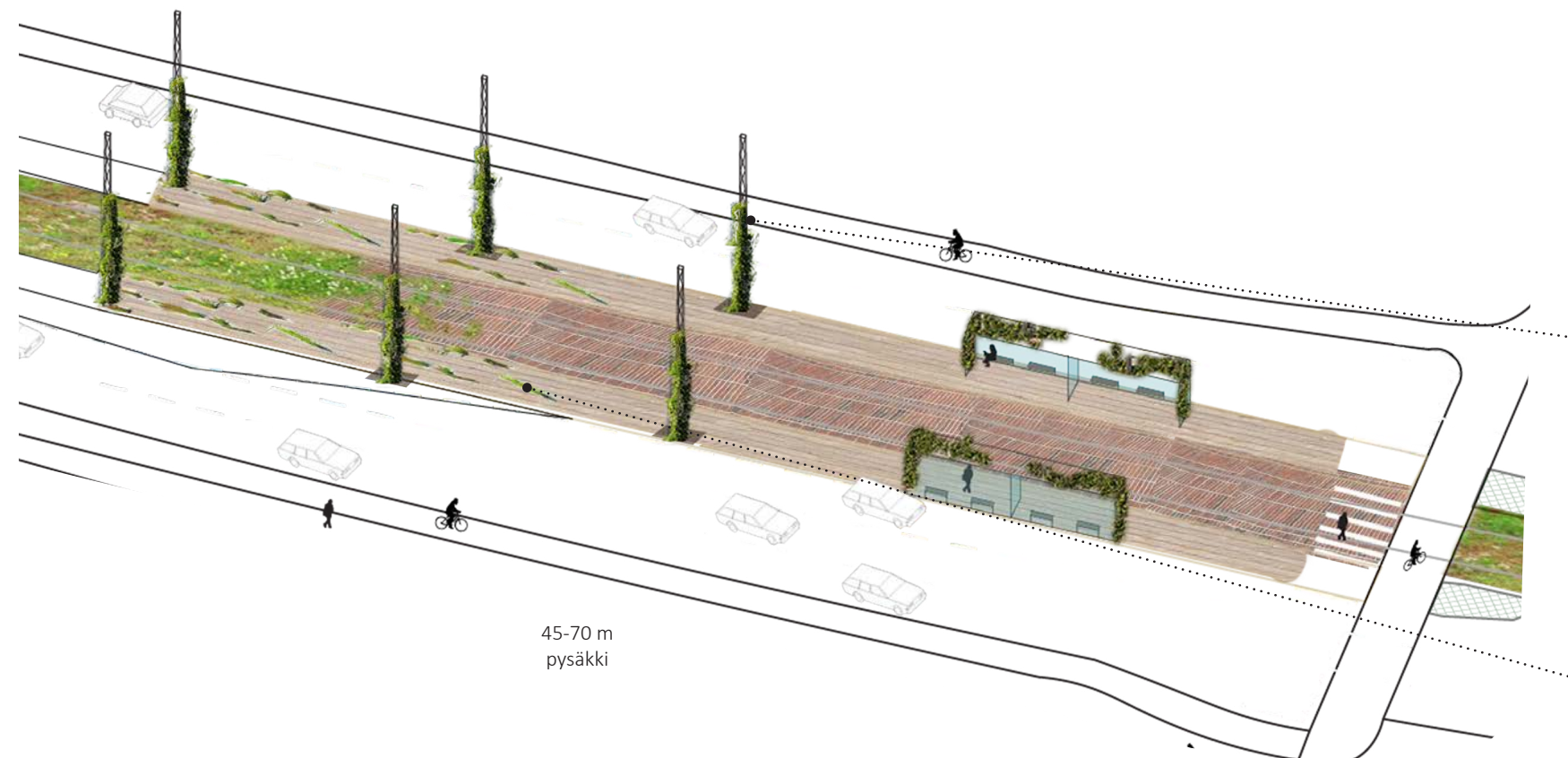
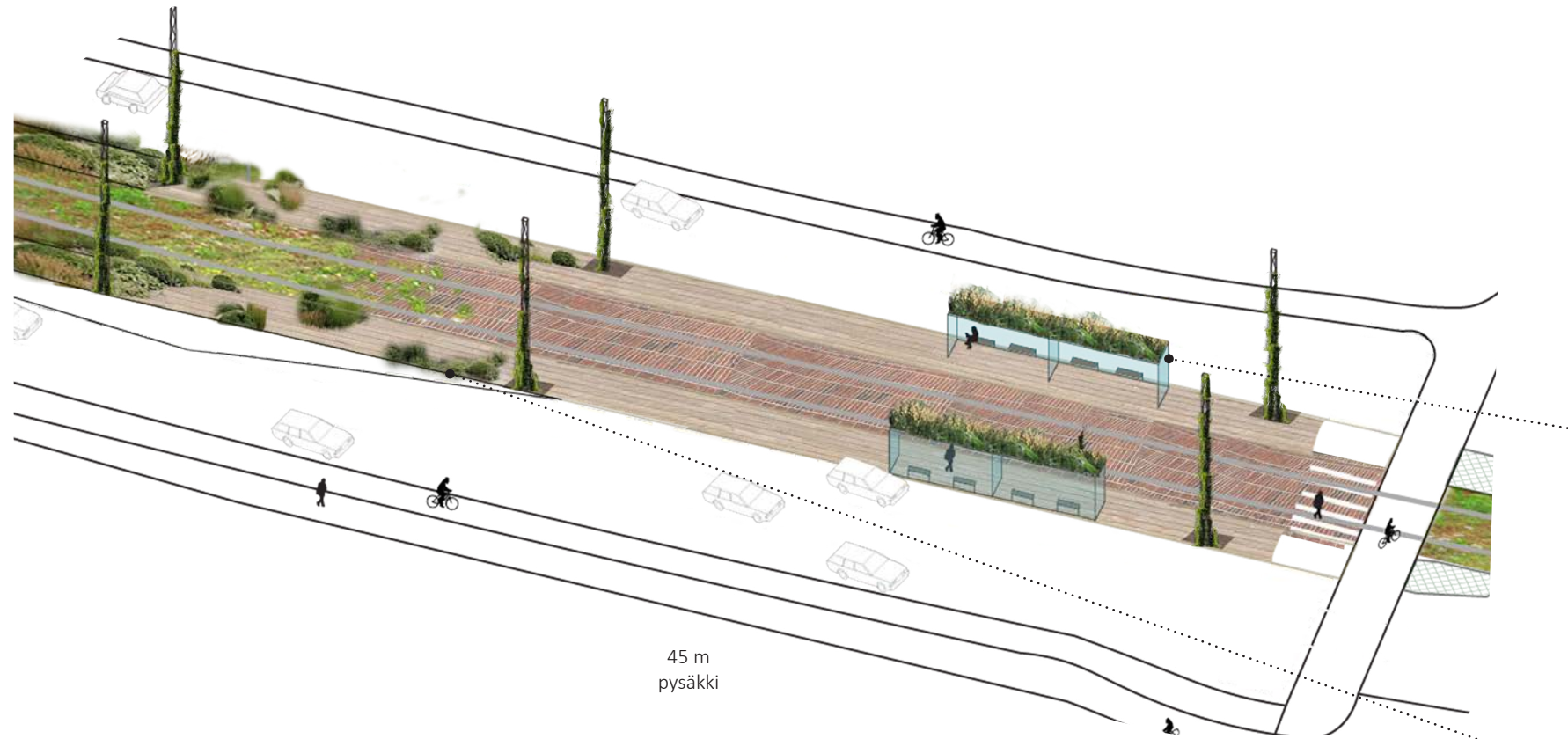

viherkatto

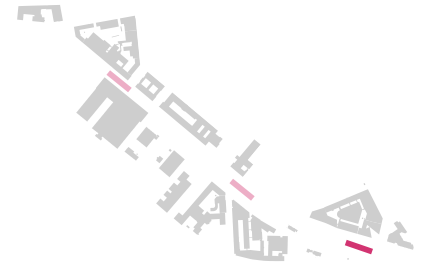

Teollisuuskadun runkolinjan/pikaraitiotien pysäkkialueiden kehittäminen materiaaleiltaan ja kasvillisuudeltaan ilmeikkäänä tukee Teollisuuskadun akselin omaleimaisen ja yhtenäisen ilmeen muodostumista. Pysäkit voidaan toteuttaa ennen pikaraitiotien toteutumista runkolinjan bussipysäkkeinä.

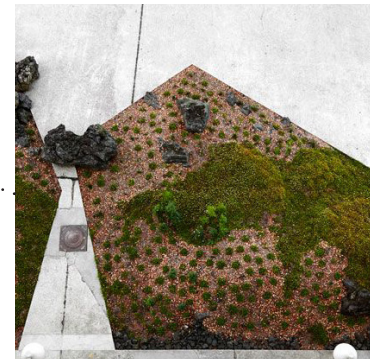
Pysäkkialue voidaan toteuttaa aluksi 45 metrisenä, joka myöhemmin laajennetaan 70 metriseksi, mikäli pikaraitiotietä liikennöidään tuplavaunulla

TEOLLISUUSKADUN PYSÄKIT
PYSÄKKI 3: TEOLLISUUSKADUN LAAKSO

vihreä seinä ja viherrakennus

integroitu istutusalue

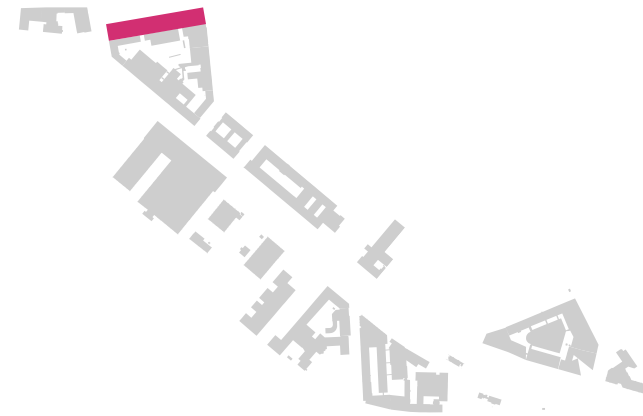

vertikaalivihreä

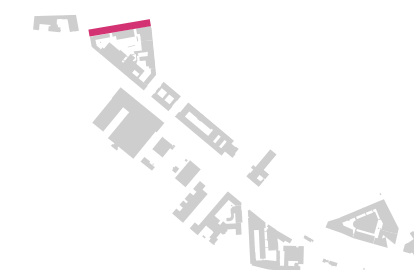
heinäkaistat

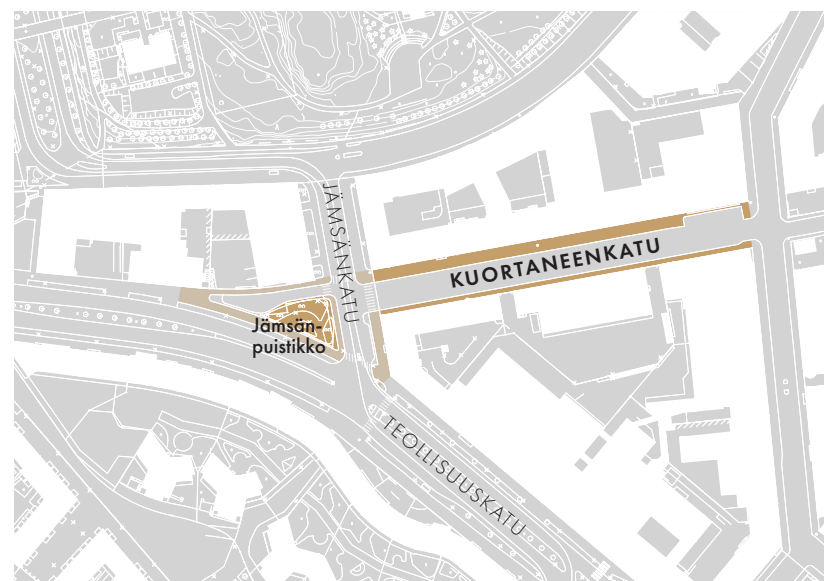

Kuortaneenkatu

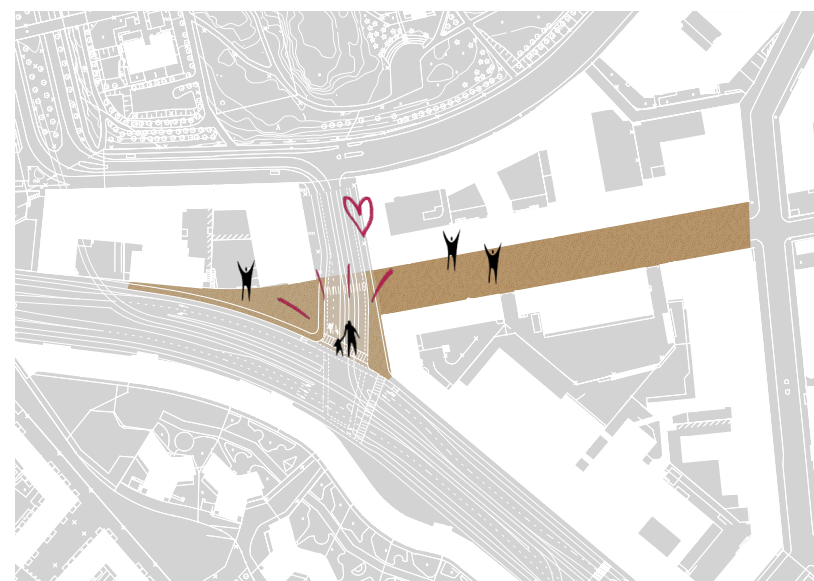

Nykytila

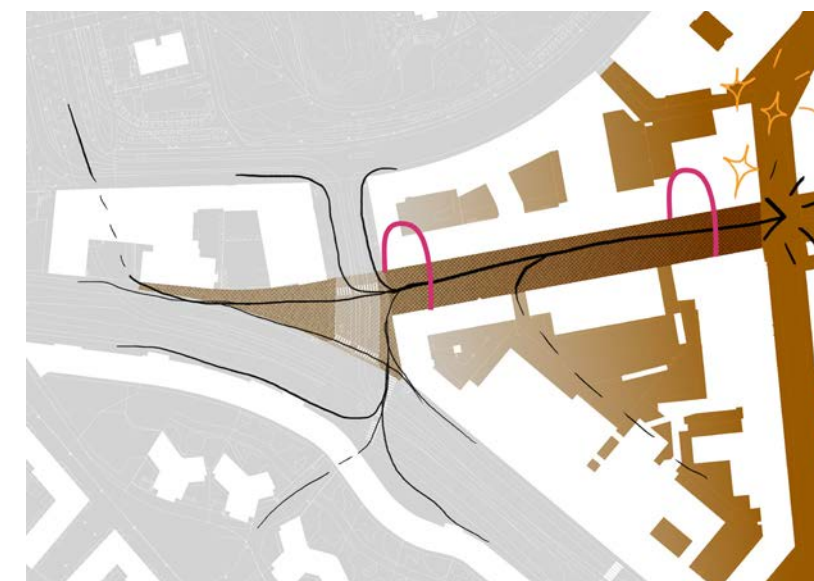
Kuortaneenkatu on kaksisuuntainen kokoojakatu, jonka länsipuolella katujen ympäröimänä saarekkeena on hiljattain rakennettu Jämsänpuistikon vehreä taskupuisto.

Kehittäminen

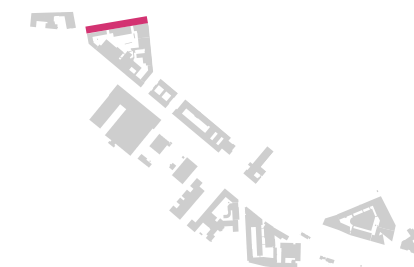
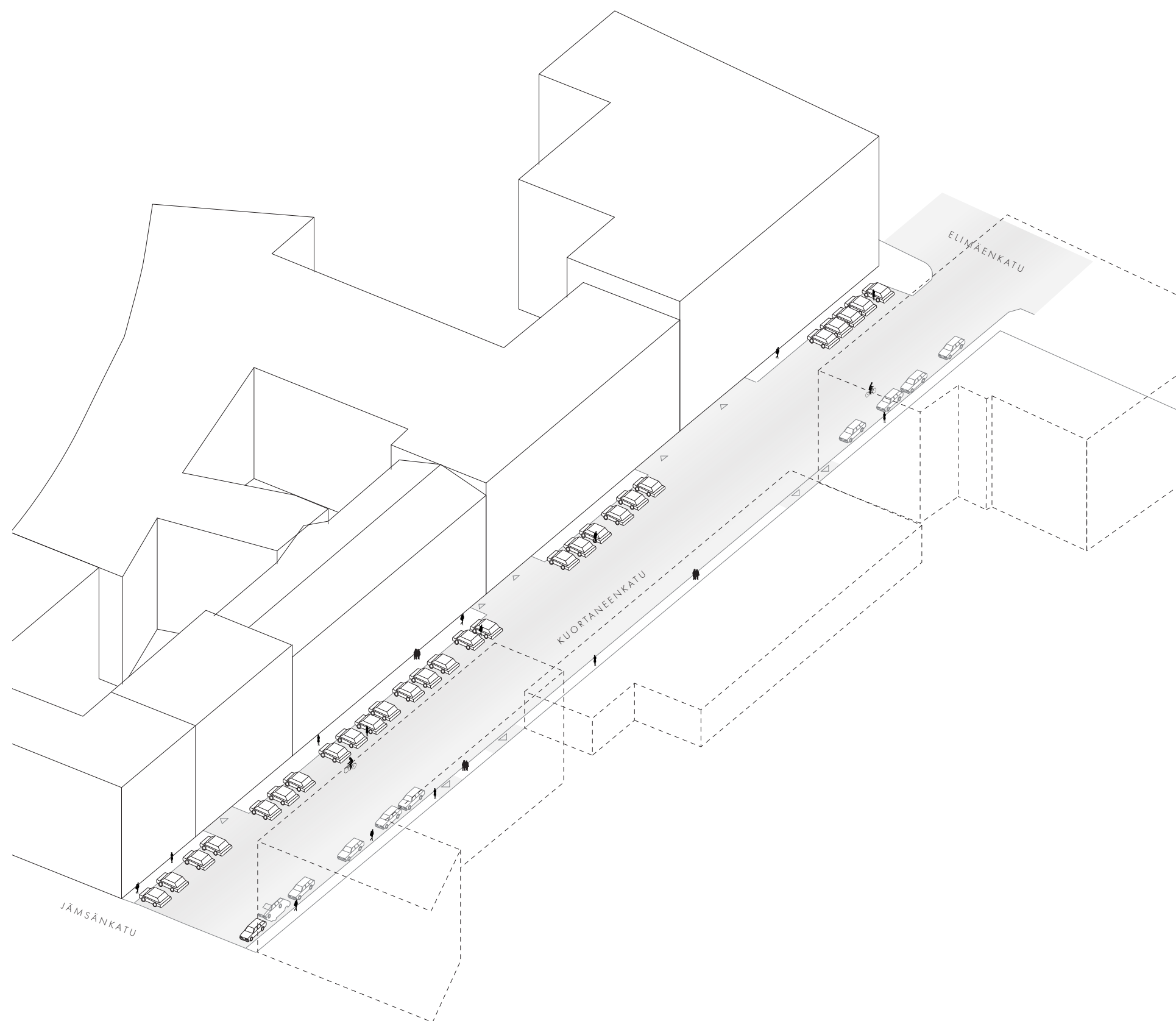
Kuortaneenkadun muuttaminen yksisuuntaiseksi kaduksi tai kävelykaduksi mahdollistaa katutilan hyödyntämisen nykyistä paremmin myös jalankululle, kaupunkivihreälle ja elävän kaupunkitilan toiminnoille. Kuortaneenkadun ja Jämsänpuistikon nivominen yhtenäiseksi kokonaisuudeksi esimerkiksi tilojen välillä jatkuvana pintamateriaalina synnyttää yhtenäisen, kaupunkirakenteen sisälle johdattelevan kaupunkitilan. Tiloja yhdistävät kadun ylitysten sijainnit ja linjaukset tarkentuvat myöhemmissä suunnitteluvaiheissa.

= Portti Vallilan toimitila-alueelle

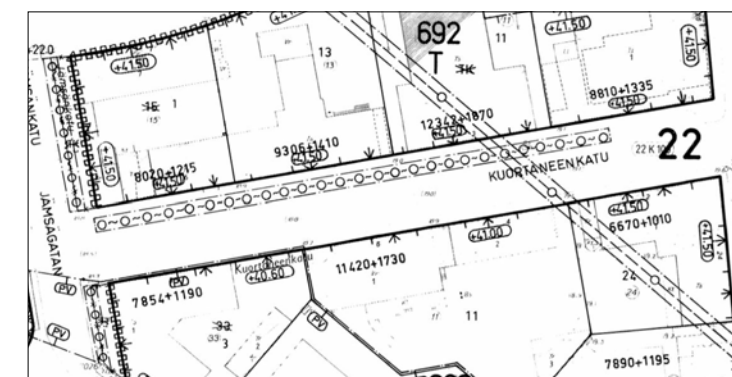
Jämsänpuistikon ja Kuortaneenkadun materiaalit ja elementit synnyttävät tunnistettavan ja houkuttelevan portin kohti Vallilan toimitila-alueen kehittyviä toimintoja ja palveluja.

Kuortaneenkatu on noin 24 metriä leveä katu, joka toimii porttina Teollisuuskadulta tultaessa Vallilan toimitila-alueelle. Nykytilassa katu on pintamateriaaliltaan asfalttibetoninen, pääosin autotien ja kadunvarren pysäköintipaikkojen käytössä oleva tila, jota jalankulkualueet reunustavat. Asemakaavassa kadulla on puurivi joka on jäänyt toteuttamatta.

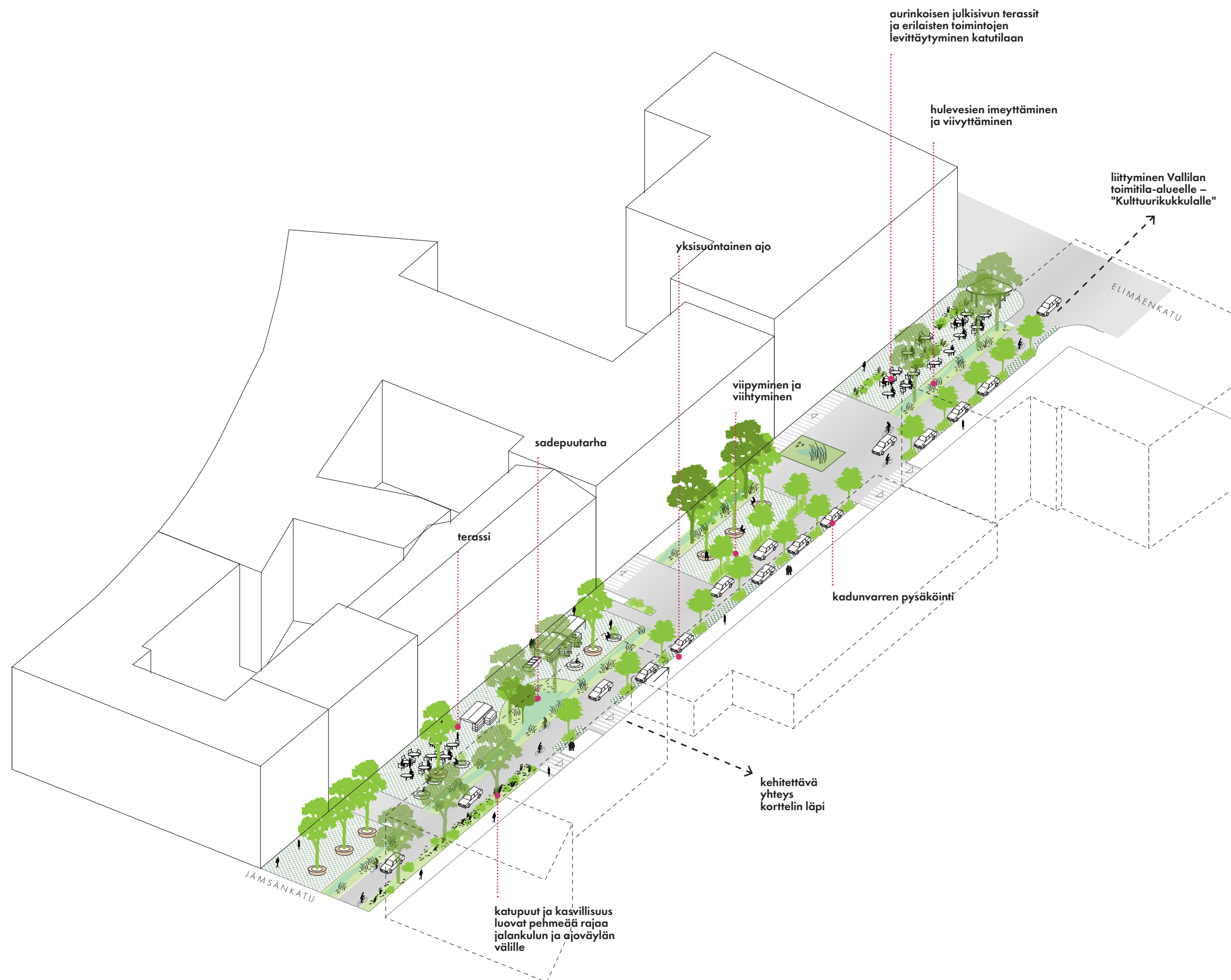
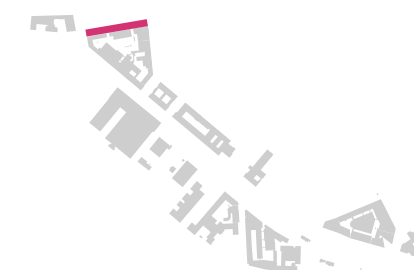
Katu on linjattu lähes itä-länsisuuntaan ja sen eteläpuolella sijaitsevat matalat rakennukset mahdollistavat kaupunkitilalle miellyttävät päivänvalo-olosuhteet. Kadun varrella viipymiselle ja viihtymiselle ei nykytilassa kuitenkaan ole tilallisia tai toiminnallisia edellytyksiä.

Kuortaneenkadun voimassa olevassa asemakaavassa (1984) määrättyä puuriviä ei ole toteutettu.

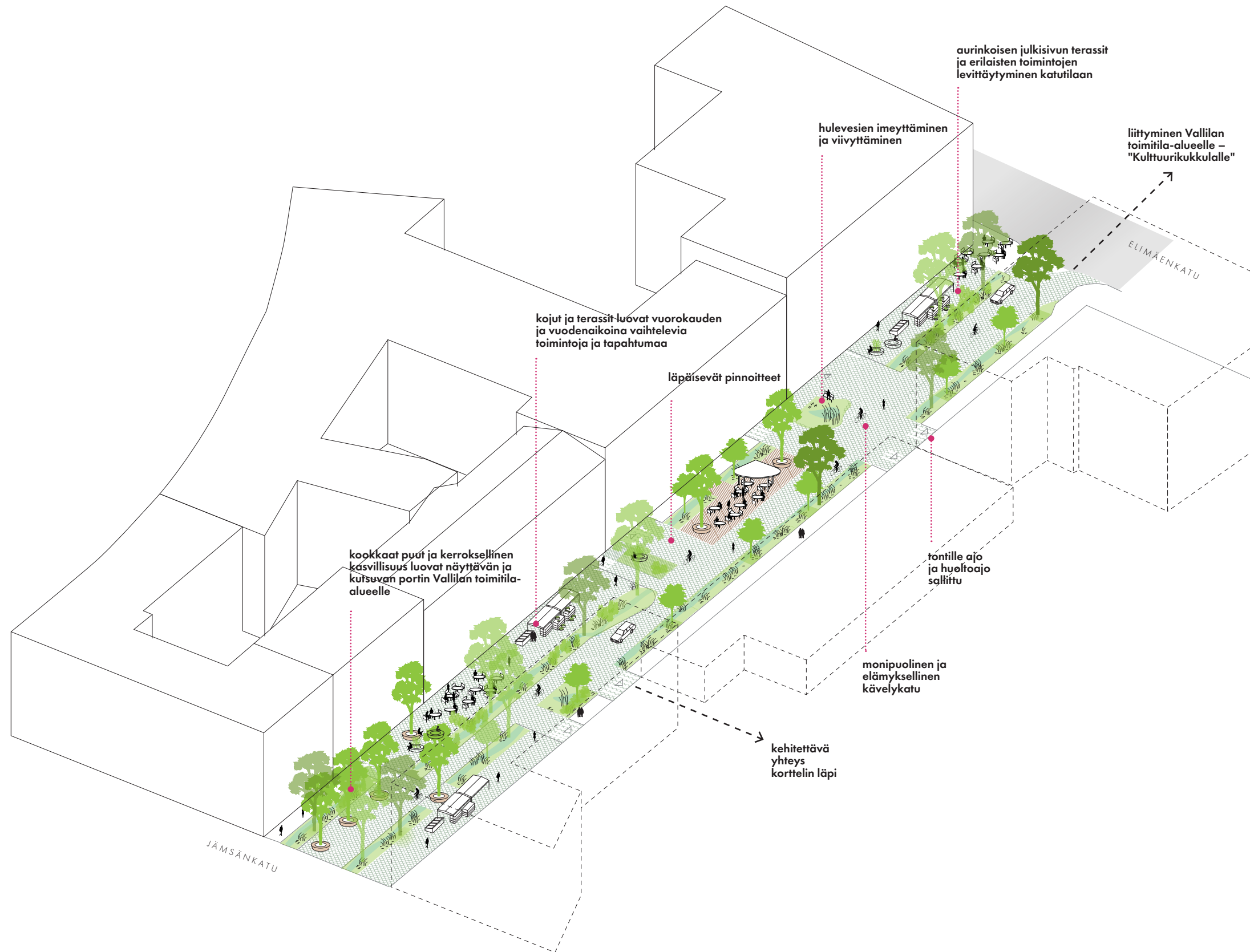
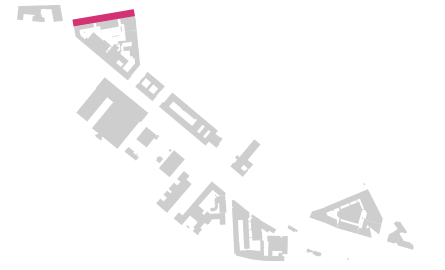

Kuortaneenkadun päätteenä lännessä näkyy Konepajan asuinalueen punatiilinen kaareva julkisivu värikkäine osineen. Idässä näkymää rajaa Lemuntien näyttävä kivimuuri.

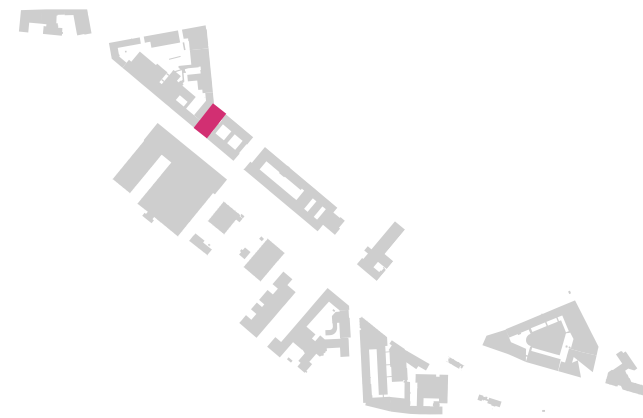

Kuortaneenkadun autoliikenteen muuttaminen yksisuuntaiseksi vapauttaa kaupunkitilaa viipymiselle ja viihtymiselle, erilaisten toimintojen levittäytymiselle sekä kasvillisuudelle ja vihreän infrastruktuurin kehittämiselle.

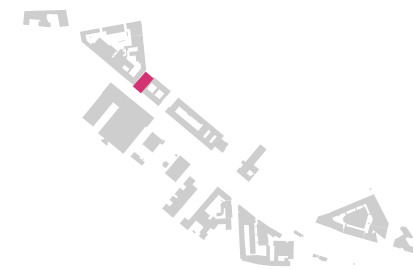
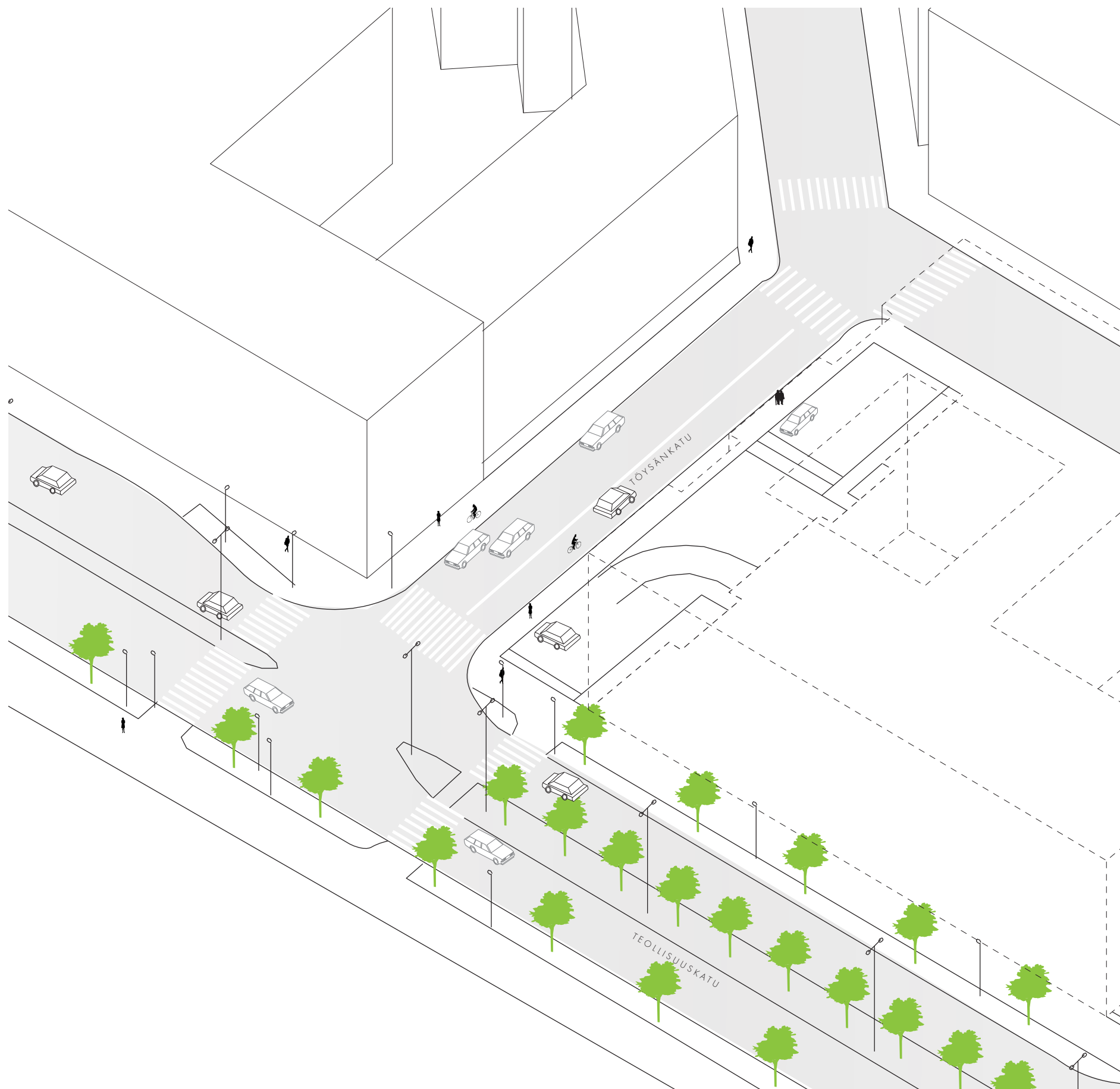
Kuortaneenkadun muuttaminen kävelykaduksi vapauttaa laajalti kaupunkitilaa viipymiselle ja viihtymiselle, erilaisten toimintojen levittäytymiselle sekä kasvillisuudelle ja vihreän infrastruktuurin kehittämiselle.

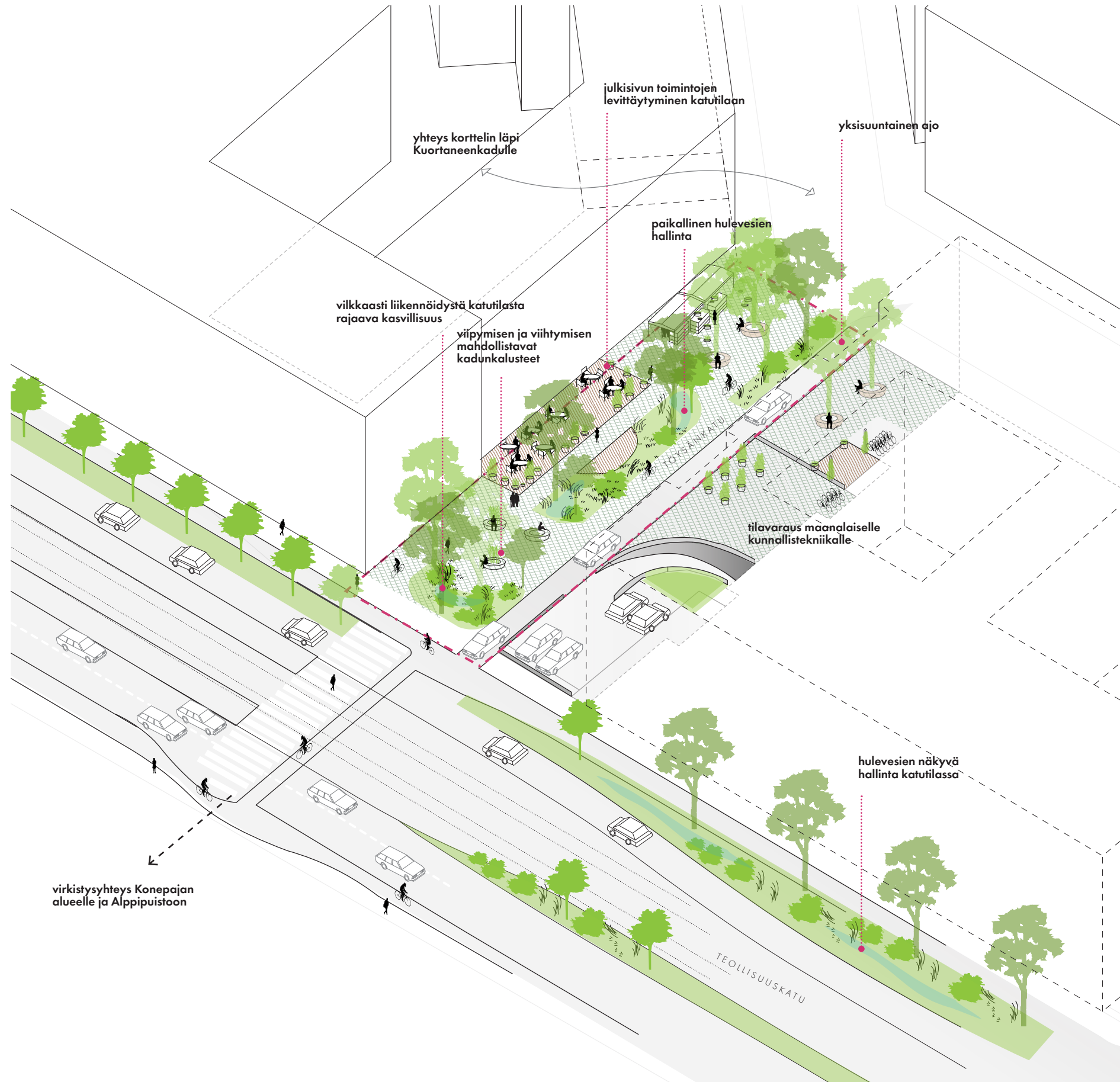
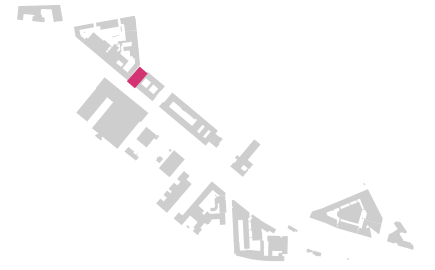
Töysänkatu

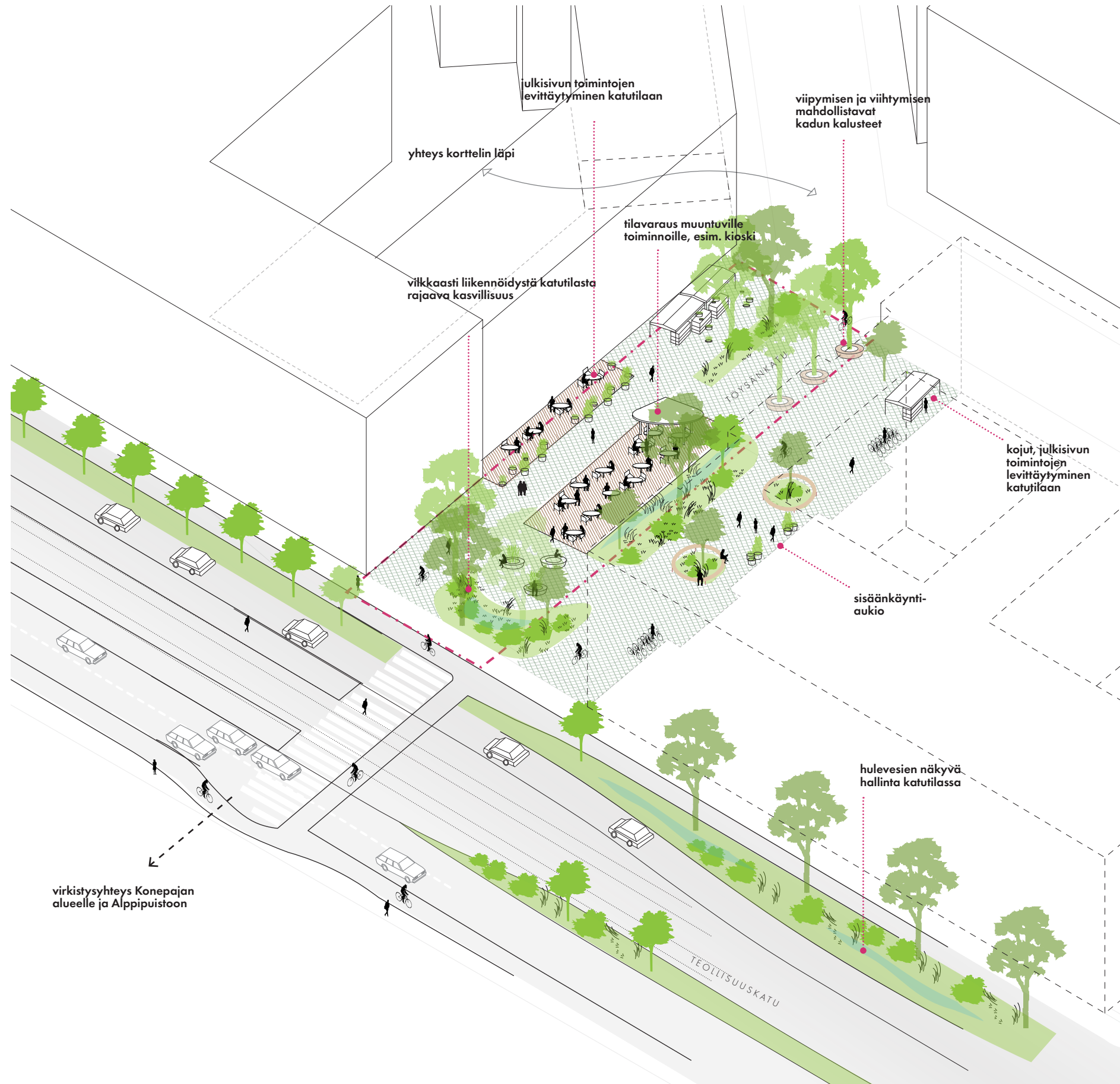
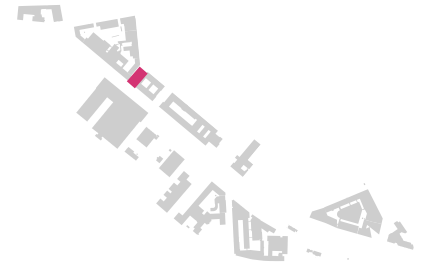

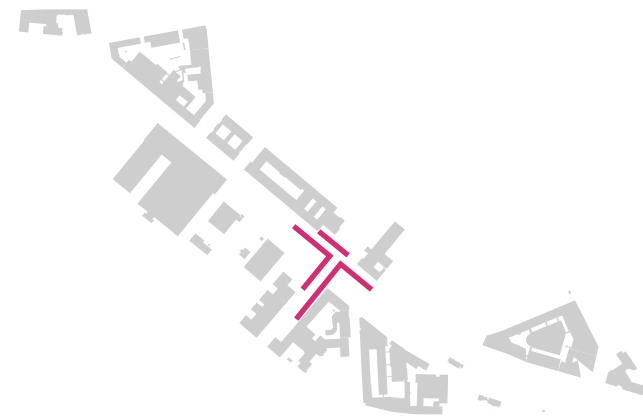

Nykytilassa ajoneuvoliikenne hallitsee toimistorakennusten kehystämää Töysänkatua

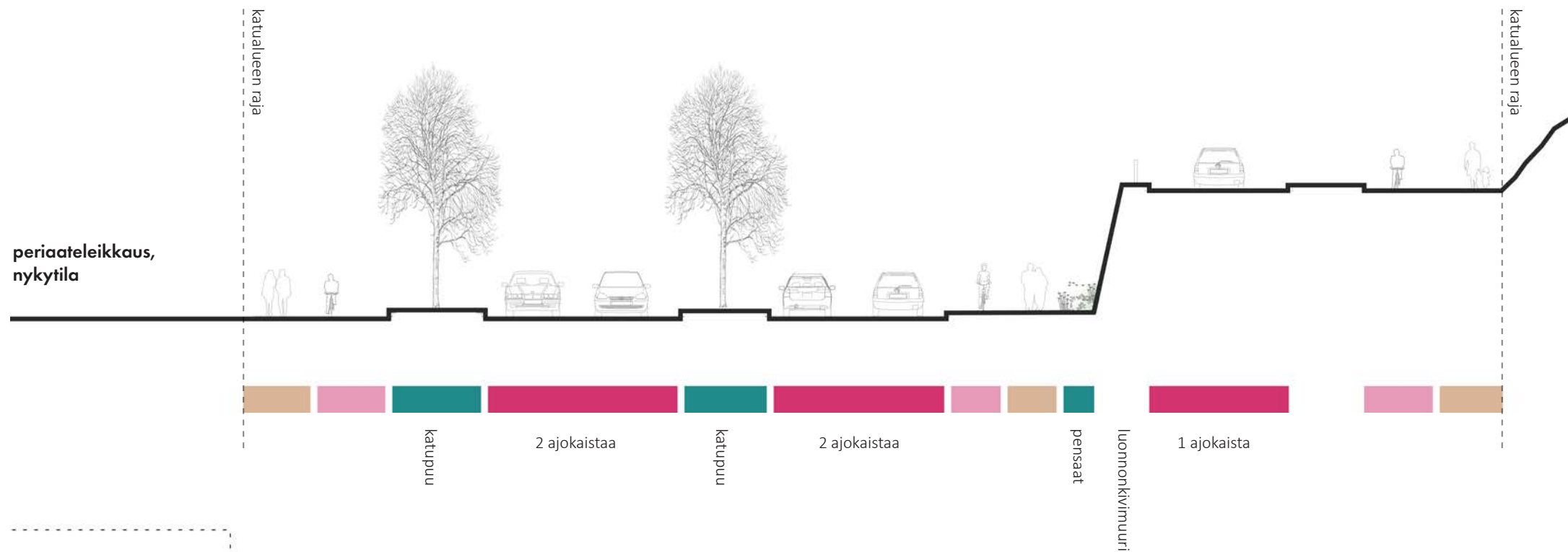
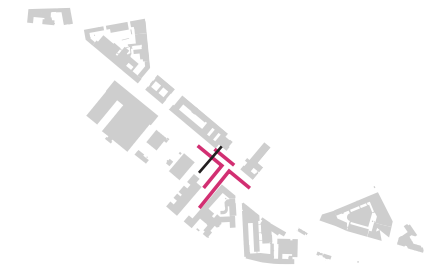

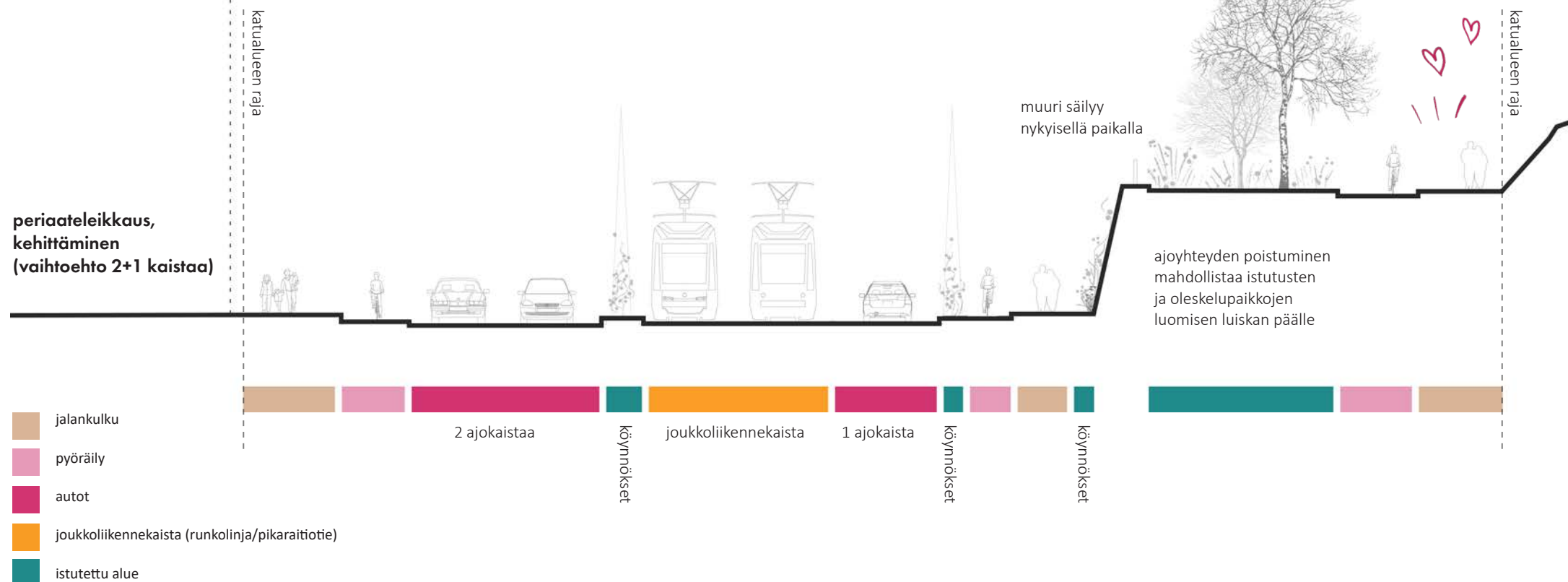
Sturenkadun silta ja muurit

Konepajan Fredriksbergin rakenteilla oleva D-osa (viitteellinen sijainti)

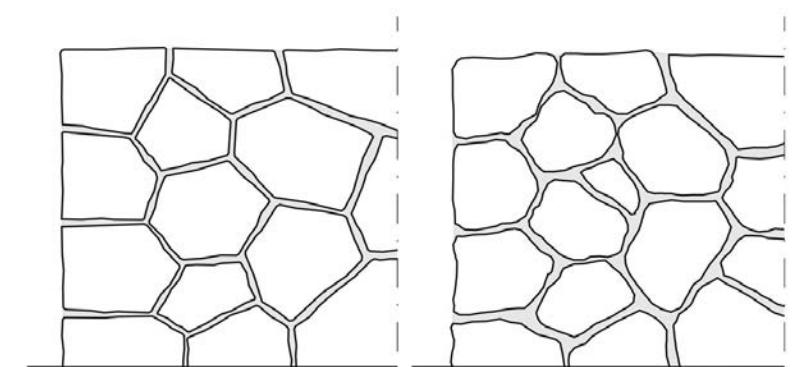
- jalankulku
- pyöräily
- autot
- joukkoliikennekaista (runkolinja/pikaraitiotie)
- istutettu alue

Sturenkadun ja Hämeentien siltojen ja penkereiden kookkaat kivimuurit ovat ominaisia Helsingin kantakaupungille. Kallioiselle niemelle kasvaneessa kaupungissa on monin paikoin ollut tarpeen rakentaa mittaviakin penkereitä ja tasoeroja paikallisesta kivistä.

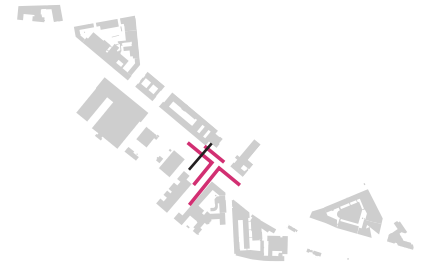
Kivimuurit luovat omaleimaista, kaupunkimaisemassa mieleenpainuvaa julkisivua ja kulttuurihistoriallista kerrostumaa Teollisuuskadun ympäristöön. Arvokkaat, kaupunkikuvassa luonteikkaat kivimuurit on erityisen tärkeää säilyttää myös kehitettävän Teollisuuskadun uusien liikenne- ja siltaratkaisujen yhteydessä. Tämänhetkisen tiedon mukaan muurit voidaan säilyttää kokonaisuudessaan. Mikäli tulevaisuudessa uusien liikennejärjestelyjen yhteydessä olisi pakko tehdä muutoksia muureihin, tässä ideasuunnitelmassa on tutkittu vaihtoehtoja muurien kaupunkikuvalliseen ilmeeseen. Muurien osittainen säilyttäminen olisi kaupungin alustavan arvion perusteella teknisesti vaikeaa, mutta vanhaa kiveä tulisi hyödyntää uusien muurien rakentamisessa.

Verkkoladotut muurit ovat Helsingin kantakaupungille ominaista, punaharmaankirjavaa luonnonkiveä.

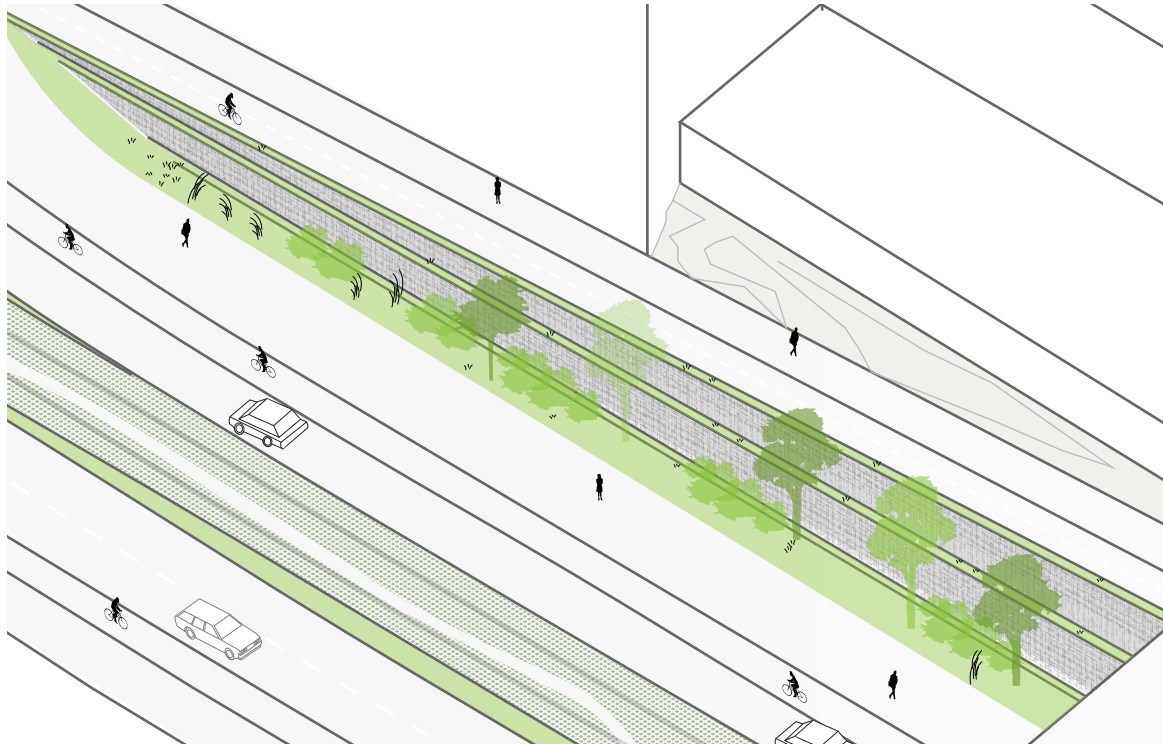

Verkkoladonnan periaate. (Helsingin kaupunkitilaohje)

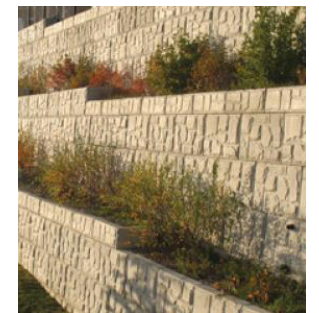

Vaihtoehtoiset muuriratkaisut jos vanha kivimuuri ei säilyisi

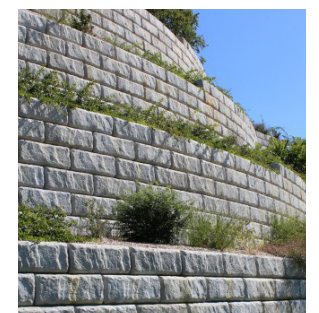
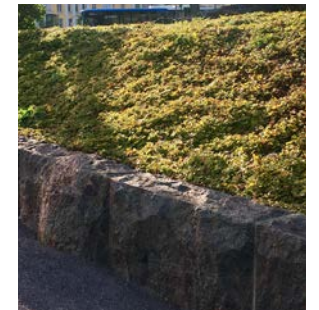
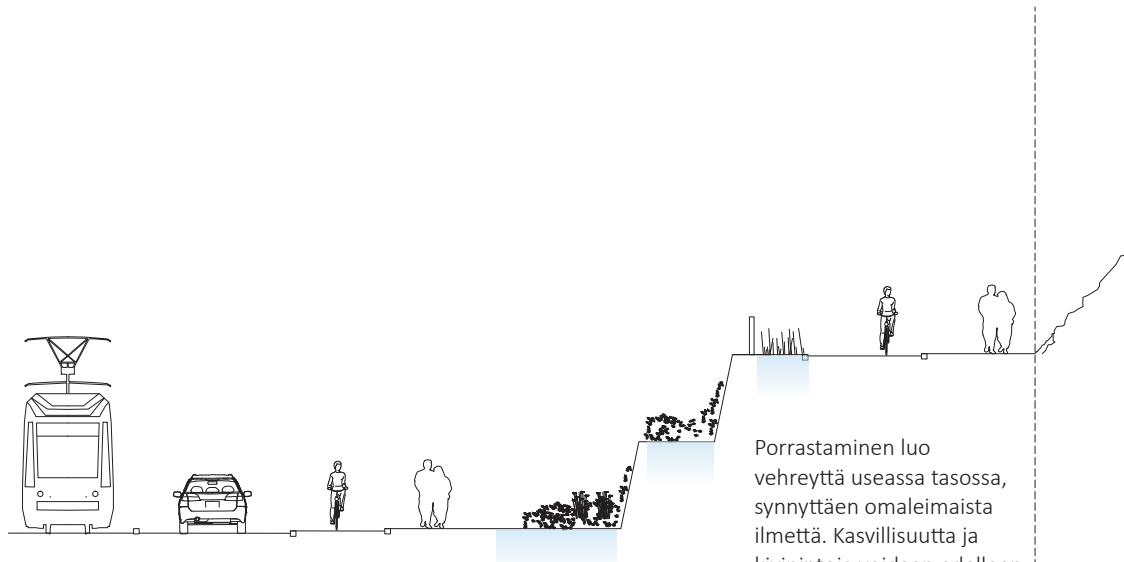
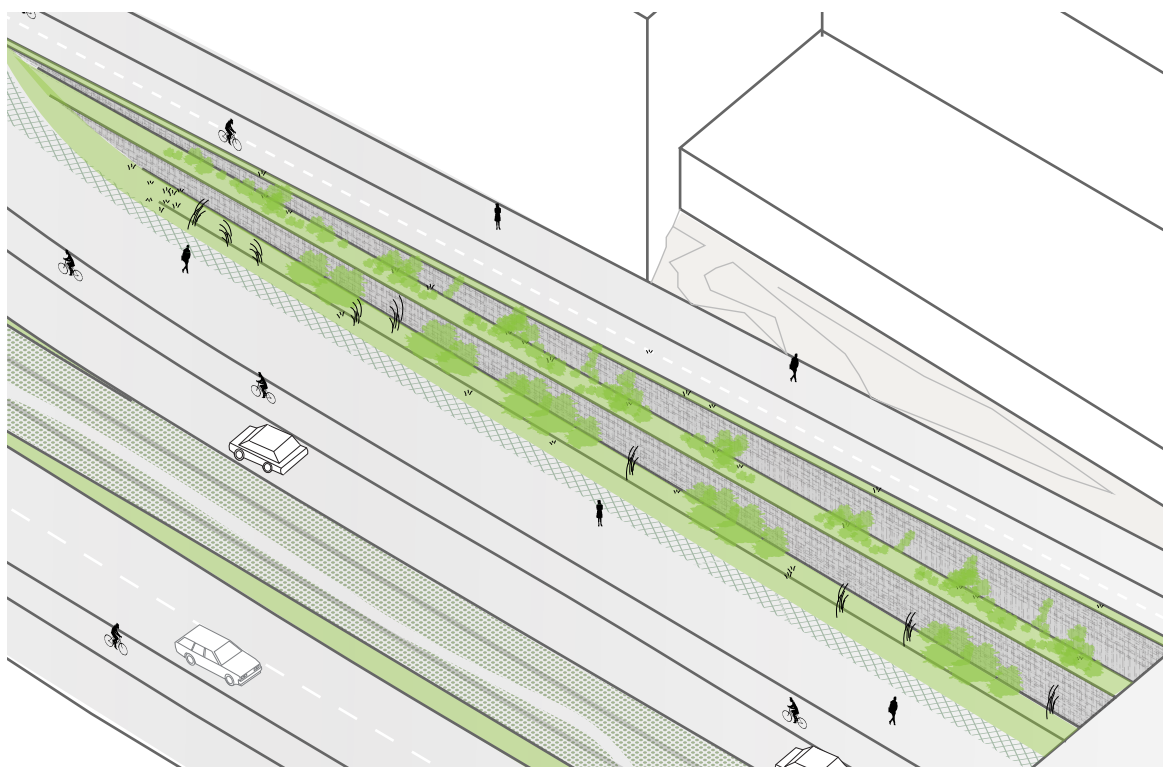
Vaihtoehto A: Kapeasti porrastettu muuri

suoralinjainen muuri synnyttää tilaa kasvillisuudelle ja puille joko luiskan alla tai päällä

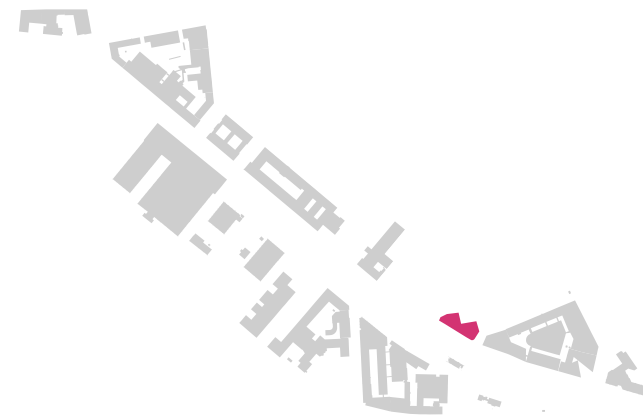

Vaihtoehto B: Leveästi porastettu muuri, tilaa kasvillisuudelle

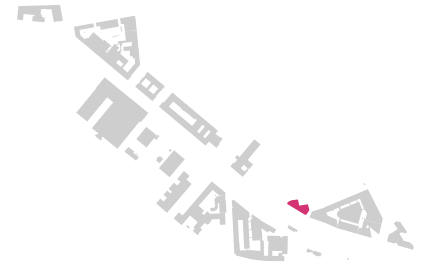
Esimerkkejä muuriratkaisusta.

Päijänteentien risteys

Päijänteentien, Suvannontien ja Teollisuuskadun risteyskohta on kontrastien sävyttämä. Puu-Vallilan kaksikerroksiset pientalot 1910-luvulta kohtaavat OP:n uuden veistoksellisen, kooltaan merkittävästi Puu-Vallilasta poikkeavan päärakennuksen ja vilkkaasti liikennöidyn Teollisuuskadun.

Risteys on nykyisellään pyöräilyn ja jalankulun ohikulkuun painottuva alue, josta on yhteys Teollisuuskadun varressa luonnonkivimuurin toisella puolella sijaitsevalle bussipysäkille. Puu-Vallilaa reunustaa kapea laatoitettu jalkakäytävä ja asuntokatu.

Pitkänomainen Päijänteen puisto on kaupunkikuvallisesti merkittävä kohde, joka kehystää Puu-Vallilan eteläreunaa. Bengt Schalinin suunnitteleman puiston istutukset 1940-luvun lopulta edustavat jälleenrakennuskauden niukkaa tyyliä. Nykytilassa Päijänteen puiston kookas lehmuskujanne luo näyttävän ja vehreän vastaparin Puu-Vallilan matalalle rakennuskannalle.

Puu-Vallilan valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriympäristön (RKY) arvot sekä luonne asuntovaltaisena alueena tulee ottaa huomioon risteuksen kehittämisessä.

+

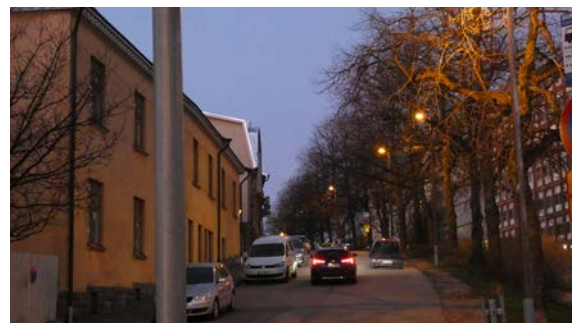
- Suotuisa ilmansuunta oleskelulle, aurinkoisuus
- Kaupunkikuvalliset arvot: Päijänteentien puisto ja Puu-Vallila
- Portti Puu-Vallilan alueelle

-

- Vilkkaasti liikennöidyn kadun läheisyys: melu, ilmanlaatu
- Jalankulun reittien kaupunkitilallinen epäohjonmukaisuus
- Voimakkaassa kontrastissa olevien alueiden ominaispiirteet ja arvot: Puu-Vallilan RKY-alue, pankkikorttelit - Helsingin "Wall Street" ja Teollisuuskadun liikenneympäristö

Päijänteentienpuiston puut ja pensasistutukset ovat vielä nuoria. Puiston poikittain ja pitkittäin kalteva luonne erottuu hyvin. Puu-Vallilan eteläinen reuna näyttyy selvästi ympäristössä avoimen katutilan laidalla.

Nykytilassa Päijänteentien puiston kookas lehmuskujanne luo näyttävän ja vehreän vastaparin Puu-Vallilan matalalle rakennuskannalle.

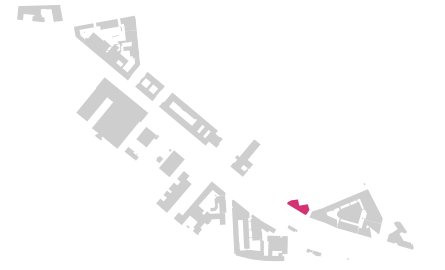

Risteyskohta on kaupunkikuvallisten kontrastien sävyttämä.

Valo kajastaa puutalon ikkunasta.

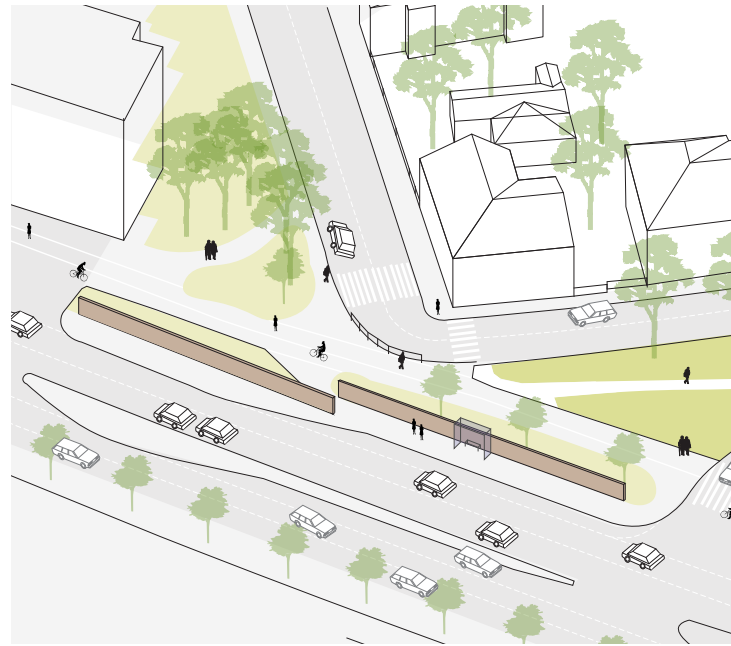

— suunnittelualan raja (viitteellinen) ● olevat, säilyvät puut

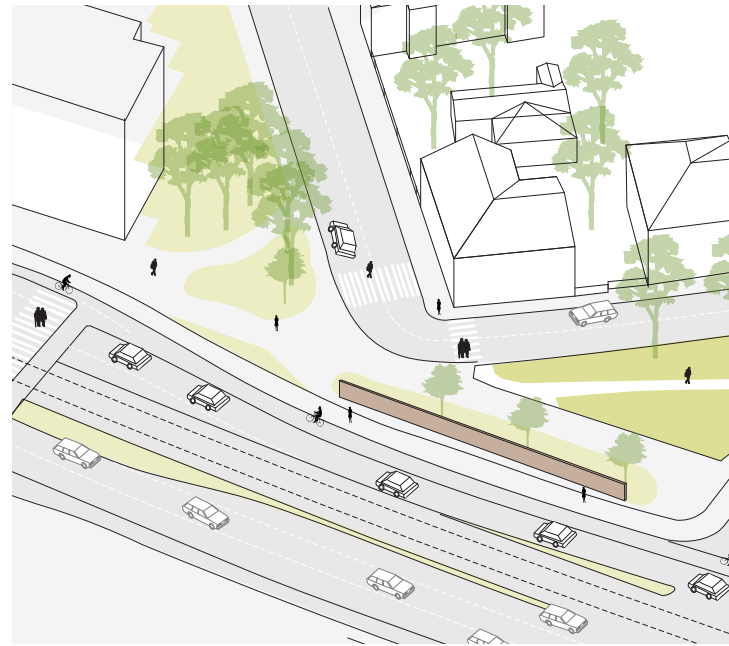
kehittämisen tavoitteita

- Ympäristön alueiden arvojen ja ominaispiirteiden yhteensovittaminen
- Reitin selkeyttäminen
- Hulevesien näkyvä laadullinen hallinta

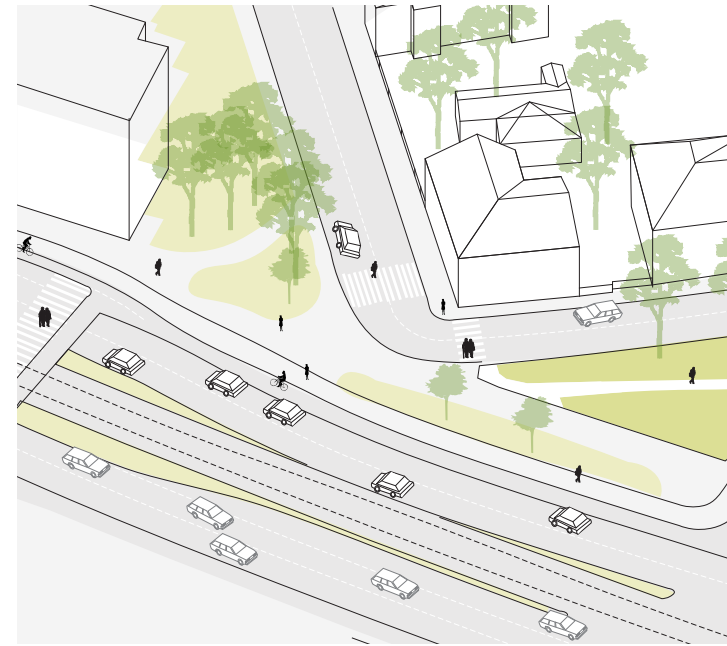
Muuttuvat liikennejärjestelyt

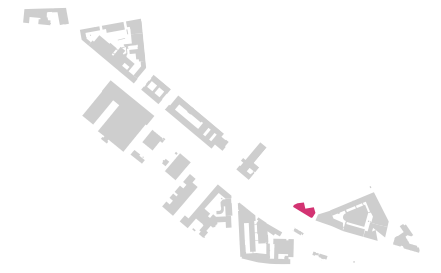
NYKYTILA
Suvannontien ja Päijänteentien risteystä määrittelevät erilaiset liikkumista ohjaavat rakenteet: Teollisuuskadun varren pysäkkialuetta erottavat luonnonkivimuurit sekä aita asuntokadun ja jalankulun välissä. Yleisvaikutelma on ohikulkuun painottuva ja luonteeltaan epäjohdonmukainen.

LIIKENNESUUNNITELMAVAIHTOEHTO 1+2
Teollisuuskadun liikennesuunnitelmat vaikuttavat risteysalueen jäsentelyyn. Liikennesuunnitelma vaihtoehto 1+2 mahdollistaa olevan puuston säilyttämisen.

LIIKENNESUUNNITELMAVAIHTOEHTO 2+2
Liikennesuunnitelma vaihtoehto 2+2 vie enemmän tilaa risteyksestä, mutta joitakin katupuita voidaan säilyttää. Risteysalueelle voidaan saada lisää tilaa laajentamalla istutusaluetta pyörätien ja jalankulun väliselle alueelle.

Kolme lähestymistapaa risteysalueen kehittämiseksi

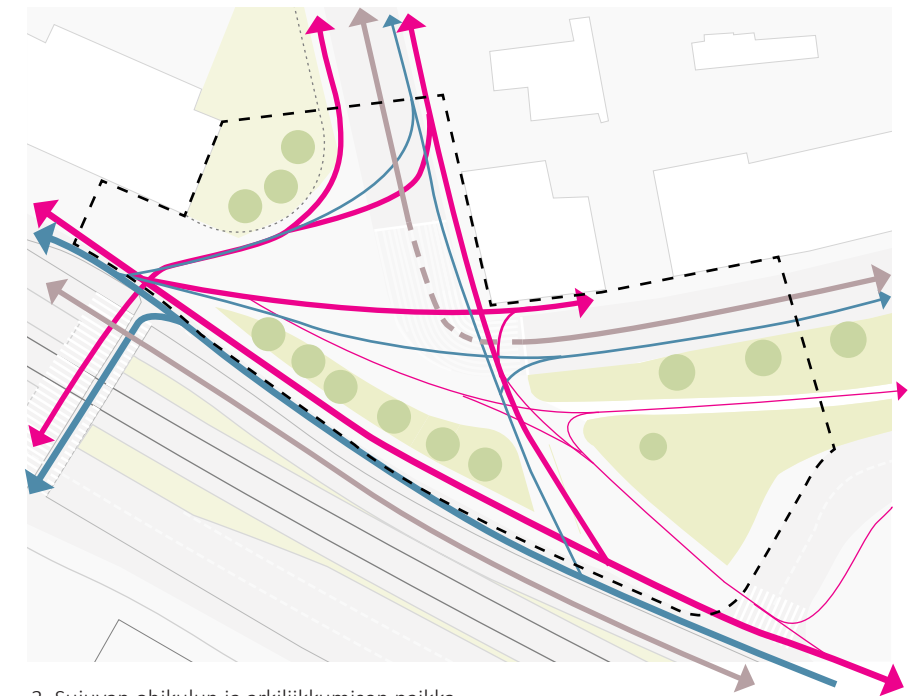
1. Vehreys ja kaupunkiluonto

- kasvillisuuden ja vettä läpäisevän pinnan maksimointi
- hulevesien laadullinen hallinta luonnollisen painanteen kohdalla
- puusto ja kasvillisuus antavat suojaa liikenteen melulta ja pienhiukkasilta
- Puu-Vallilan heikentynyt näkyminen Teollisuuskadun suunnalta

2. Kaupunkikulttuurin ja pysähtymisen paikka

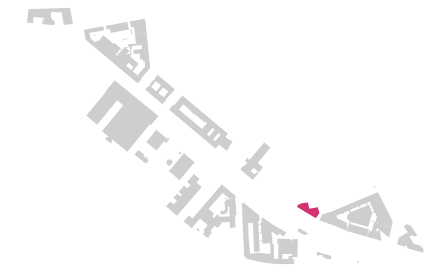
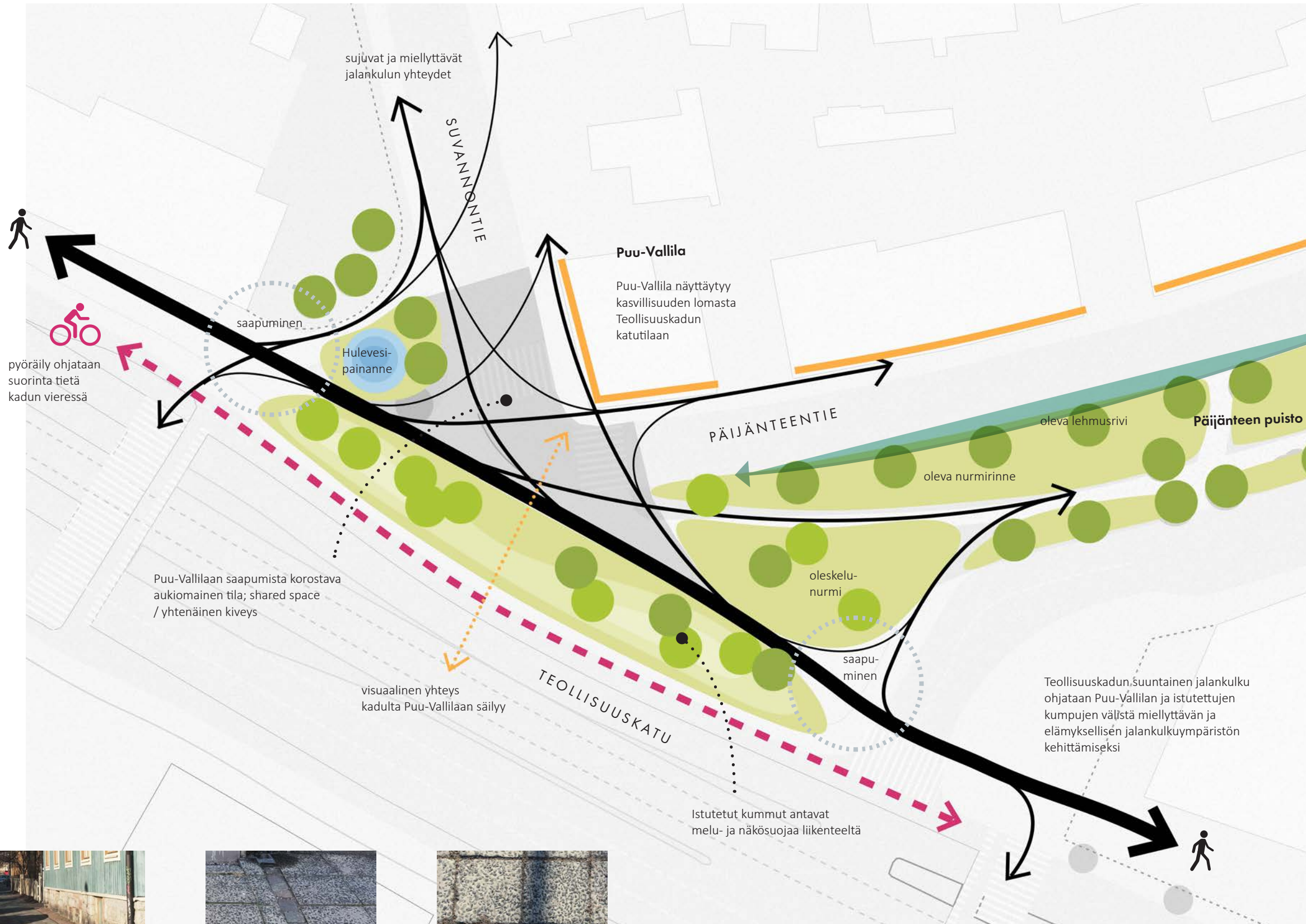
- aukiomainen tila mahdollistaa tilaa aktivoivien kausittain toimintojen ja tapahtumien järjestämisen
- pysähtymisen, viipymisen ja viihtymisen paikka myös muualta tuleville
- liikkuminen jalankulkijan ehdoilla aukiotilan tasoon korotetussa "shared space" tilassa
- mahdollinen rauhattomuus asumiseen painottuvien rakennusten lähellä

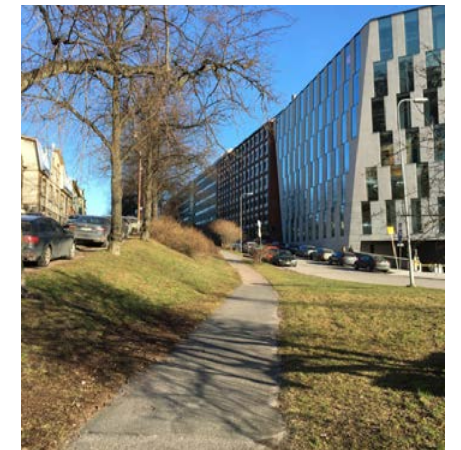
3. Sujuvan ohikulun ja arkiliikkumisen paikka

- sujuvat ja suoralinjaiset jalankulun ja pyöräilyn yhteydet
- alueen luonteen painottuminen ohikulkuun

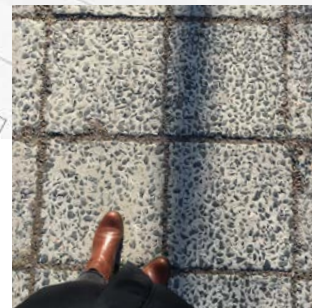

Pääjätteen puisto jatkuu Puu-Vallilan ja Teollisuuskadun väliselle risteysalueelle

Pääjätteen puisto on kapea ja selkeäpiirteinen aikakautensa ihanteita ilmentävä viheralue. Alueen ominainen ilme syntyy lehmusriveistä, nurmipinnoista, pensasistutuksista ja vaihtelevista maastonmuodoista.

Puu-Vallilan edustalle ehdotettua yhtenäistä kiveysaluetta kehitetään siten, että se sointuu nykyiseen puutaloja kehystävään betonilaatoitukseen, graniittinoppakiviin ja -reunakiviin.

Teollisuuskadun suuntainen jalankulku ohjataan Puu-Vallilan ja istutettujen kumpujen välistä miellyttävän ja elämyksellisen jalankulkuympäristön kehittämiseksi

Istutetut kummut antavat melu- ja näkösuojaa liikenteeltä

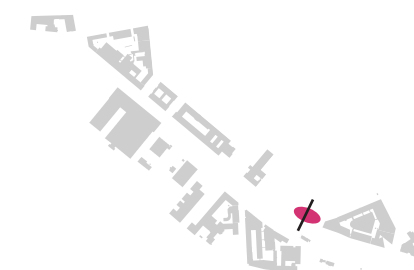
visuaalinen yhteys kadulta Puu-Vallilaan säilyy

Puu-Vallilaan saapumista korostava aukiomainen tila; shared space / yhtenäinen kiveys

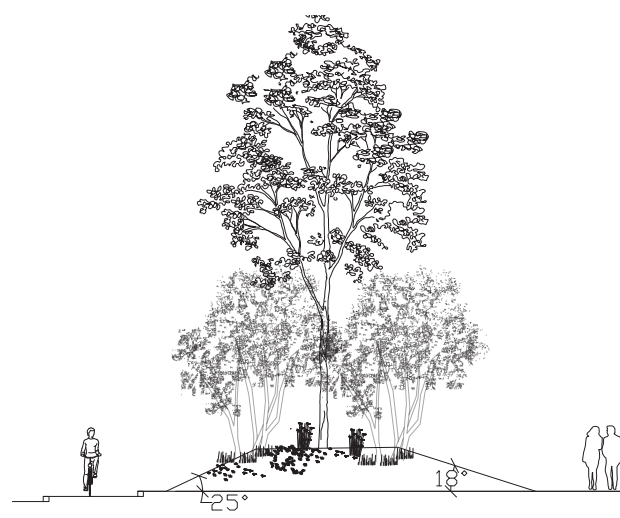
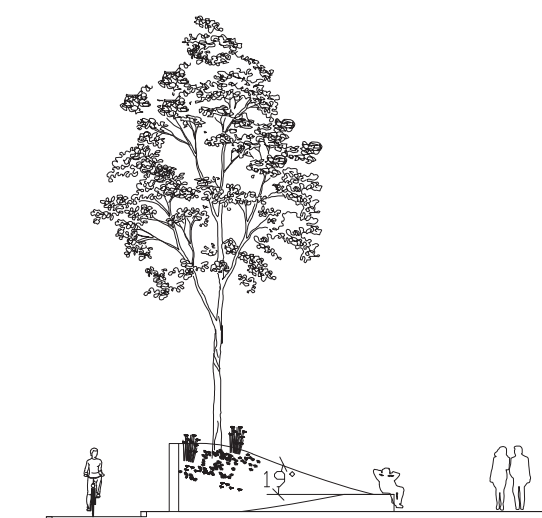
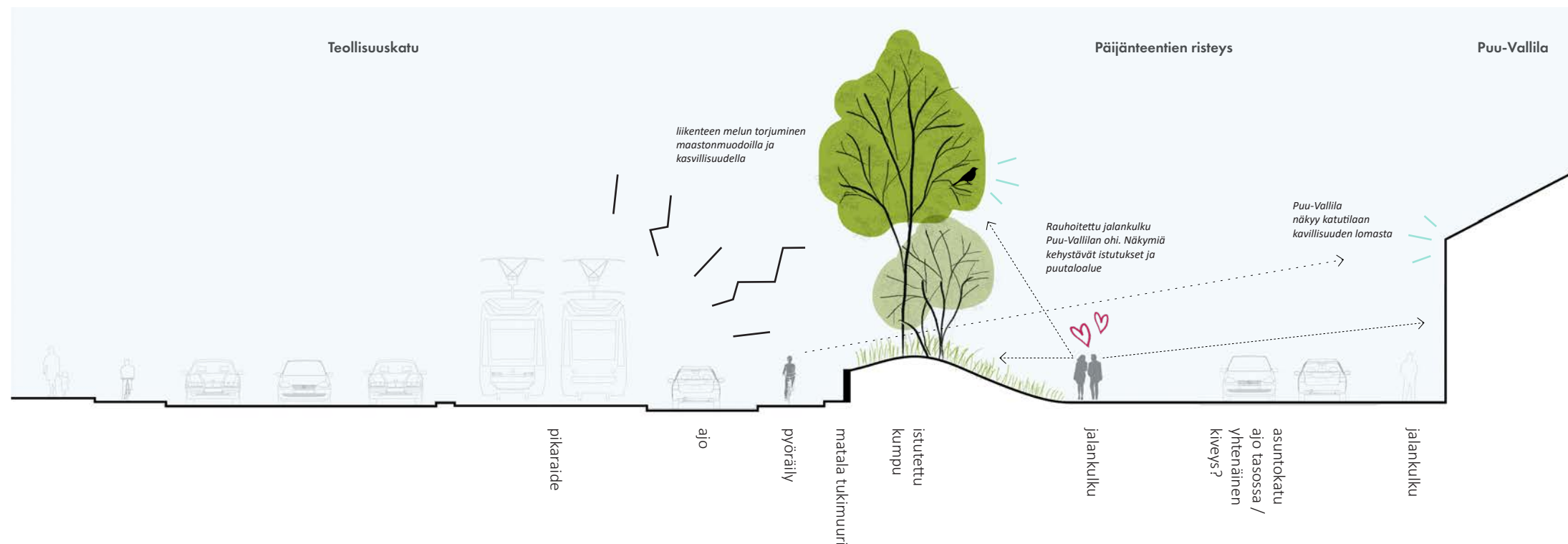
pyöräily ohjataan suorinta tietä kadun vieressä

Tavoitteena on Pääjätteenpuiston laajeneminen Pääjätteentien ja Teollisuuskadun risteykseen, luoden vehreän rajan historiallisen Puu-Vallilan ja urbaanin liikenneympäristön välille.

Koillisesta lounaaseen laskeva Pääjätteentie synnyttää Teollisuuskadun risteykseen luonnollisen painanteen. Sijainti on otollinen esimerkiksi paikallisten hulevesien laadulliselle hallinnalle.

Periaateleikkaus 1:200

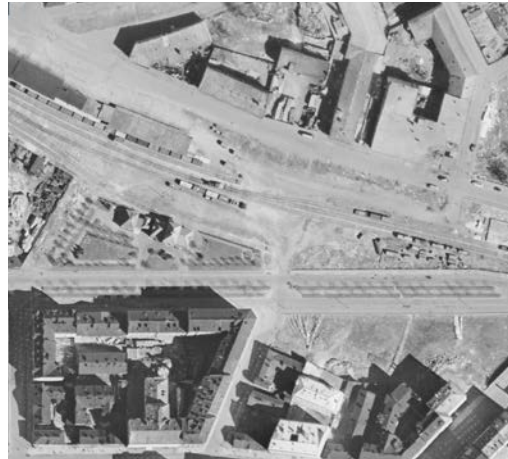
Maastonmuodot, esimerkkileikkauksia 1:200

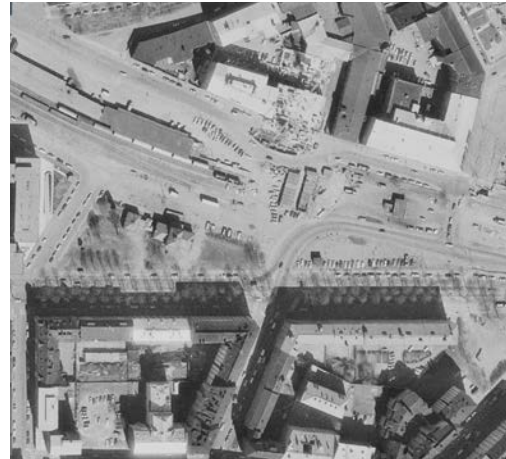

Dallapénpuisto

1943

1920-luvulla rakennetusta Harjun parihuoneesta kuljetettiin 1950-luvulle asti satamaradan kautta ruumiita Malmin hautausmaalle. Kolmikulmaisen puistoalueen laella seisova ruumishuone tunnettiin aikalaisten lasten keskuudessa kummitustarinoiden innoittajana.

1976

Satamaradan liikenne Teollisuuskadulta Sörnäisiin lakkasi 1954. Ruumishuonetoiminta lakkasi ja rakennus luovutettiin tavara-aseman varastoksi 1960-luvulla. Rakennuksen ollessa välillä tyhjiään ympäröivän puiston alunperin säntillinen ilme näyttää jääneen vähemmälle hoidolle.

1988

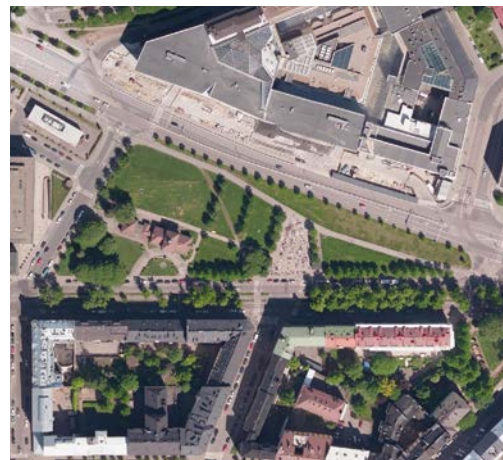
Harjun ruumishuone sai uuden elämän, kun se muutettiin Harjun nuoristotaloksi ja musiikinharrastustilaksi vuonna 1987. Rakennuksen takapihalla, nykyisen Dallapénpuiston paikalla sijaitsivat laajat pysäköintialueet.

2001

Vuosituhaten vaihteessa puiston paikalla on vielä varastorakennuksia ja laajat pysäköintialueet. Aleksis Kiven kadun puurivit luovat näyttävän yhtenäisen kujanteen kadun varrelle ja vanhan ruumishuoneen ympäristö erottuu vehreänä keitaana Teollisuuskadun varrella.

2005

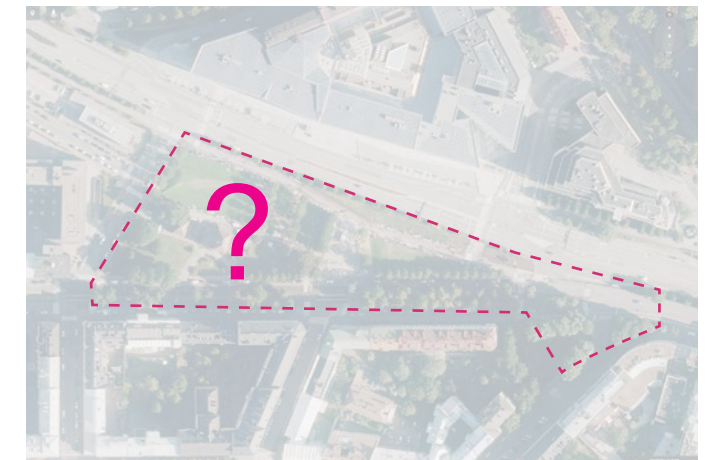
Dallapé-orkesterin mukaan nimetyin uudistetun puiston avajaisia juhliittiin vuoden 2005 syyskuussa puistotansseilla. Nuoret puut eivät vielä rajaa tilaa ja puiston yleisilme on avoimen nurmipintainen. Puistolle tunnistettavan ilmeen antavat pyramidin muotoiset nurmikummut.

2015

Puiston nykyinen ilme alkaa hahmottua puiston kasvaessa selkeinä riveinä. Nurmikon halki on muodostunut tallattu reitti Harjukadulta Teollisuuskadulle. Aleksis Kiven kadun lehmusriviä on jouduttu harventamaan ja uudistamaan. OP:n pääkonttorin rakentuminen on käynnissä.

2019

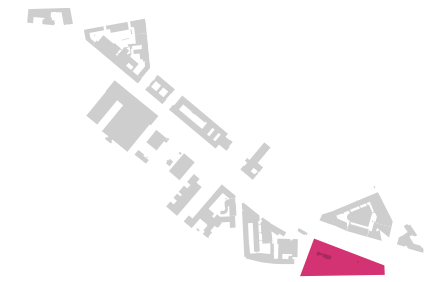
Aleksis Kiven kadun kirppis täyttää puiston kesäsunnuntaisin sään salliessa myyjillä ja piknikporukoilla. Puisto on erittäin suosittu kohtaamis- ja oleskelupaikka, jossa järjestetään matalalla kynnyksellä erilaisia tapahtumia.

2050 –

Tulevaisuudessa Dallapénpuisto laajenee ja kehittyy:

- Dallapénpuisto, Kinaporinpuisto ja Aleksis Kiven kadun pohjoispuoli muodostavat uuden julkisten ulkotilojen ja puistojen kokonaisuuden
- Sörnäisten metroaseman uusi sisäänkäynti Kinaporinpuistoon
- Vehreä kaupunkitila, joka tukee elävää kaupunkikulttuuria ja mahdollistaa erilaisten spontaanien tai organisoidumpien tapahtumien järjestämisen myös tulevaisuudessa
- Näkyvä hulevesien hallinta puistossa ja kaupunkitilassa

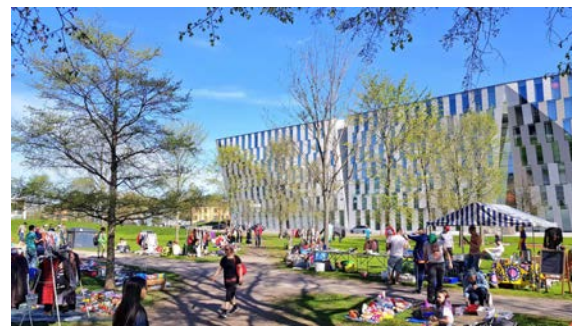
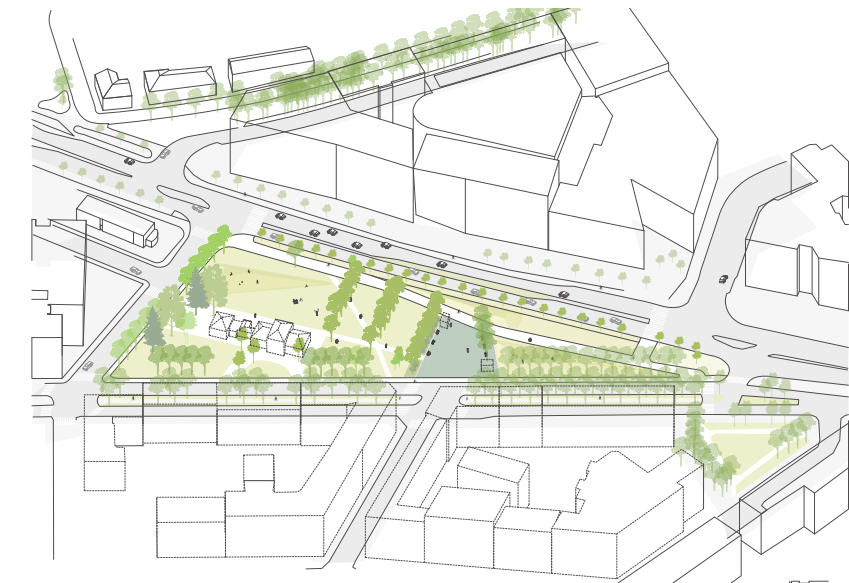

Dallapénpuisto valmistui entiselle ratapiha-alueelle vuonna 2005. Puisto rajautuu pohjoisessa Teollisuuskatuun, lännessä Kustaankatuun ja etelässä Aleksis Kiven katuun ja Harjun nuorisotaloon.

Puisto on yleisilmeeltään geometrisen yksinkertainen, pääasiassa nurmipintainen alue, jota puukujat ja muutamat pensasistutukset rytmittävät. Ominaispiirteen puistolle luovat kolme tyylitellyn pyramidin muotoista kumpua, jotka muodostavat otollisia oleskelun paikkoja etenkin etelään avautuville rinteille. Kummut rajaavat samalla oleskelua ja tuovat suojaa runsaasti liikennöidyltä tieltä ja sen melulta.

Puiston keskellä, Harjunkadun päätteellä on betonikivettyä aukio, jota reunustavat penkit ja valaisinpylväät. Aukiota kehystävät kynäjalavarivit ja pensasistutukset, jotka erottavat sen muusta puistosta erilliseksi tilaksi. Aukion laidalla on punatiilinen muuntamo sekä yleisö-wc.

Dallapénpuisto sijaitsee monin paikoin muuta ympäristöä matalammalla, mikä mahdollistaa hulevesien näkyvän hallinnan kaupunkitilassa. Puiston paikalla sijaitsi aikoinaan Sörnäisten järvi, joka kuivatettiin 1800-luvulla. Hulevesiaiheiden tuominen kaupunkitilaan voidaan ajatella uutena kaupunkiluonnon tulkintana – "järven paluuna".

Sunnuntaisin järjestettävä kesäkirppis elävöittää puistoa

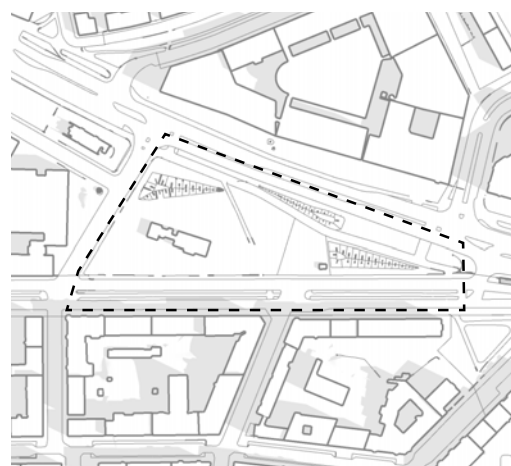
Avoin puistotila sopii tapahtumien järjestämiseen (kuvassa Kallio kukkii -kaupunkitapahtuma)

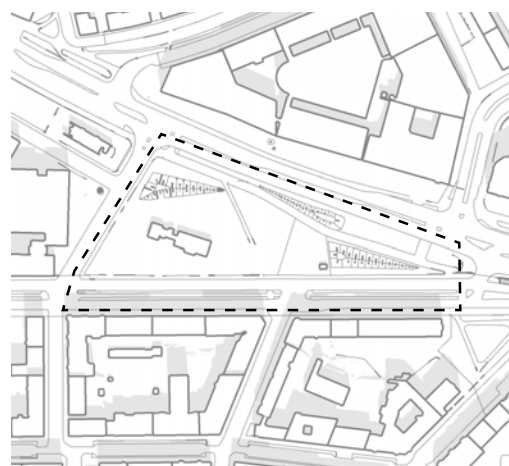
Harjun nuorisotalon edusta toimii lavana musiikille ja tapahtumille

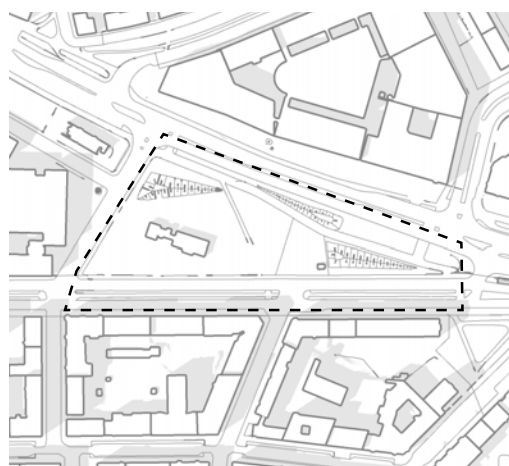
Dallapénpuisto on varsinkin kesäisin suosittu kohtaamispaikka

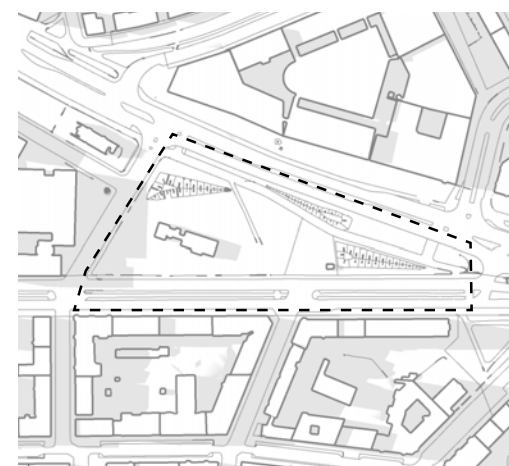
9.00

12.00

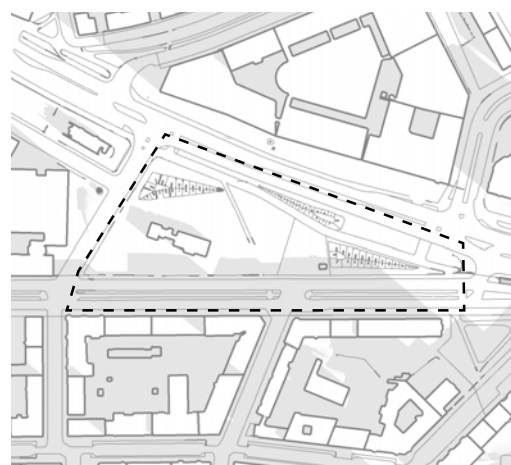
15.00

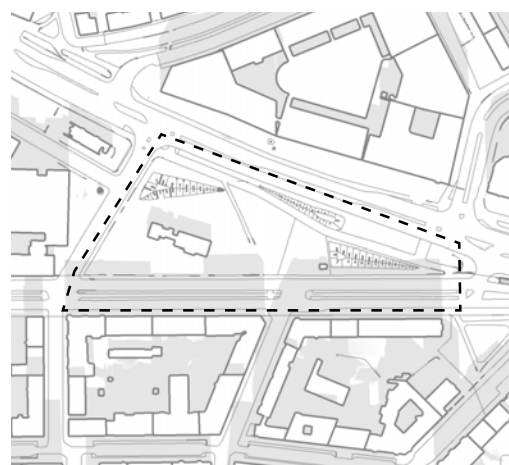
18.00

Kesäkuu

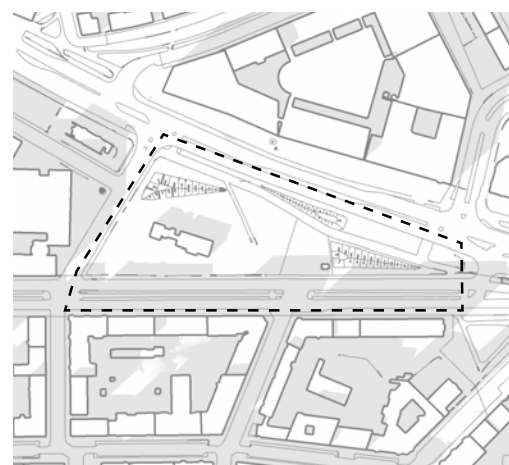
Kesäaikaan Dallapénpuisto kylpee valossa ja paahteelta suojaa antavat istutettujen puurivien lehvästöt. Aleksis Kiven kadun varttunut puusto synnyttää hajanaista varjoa puiston eteläreunalle.

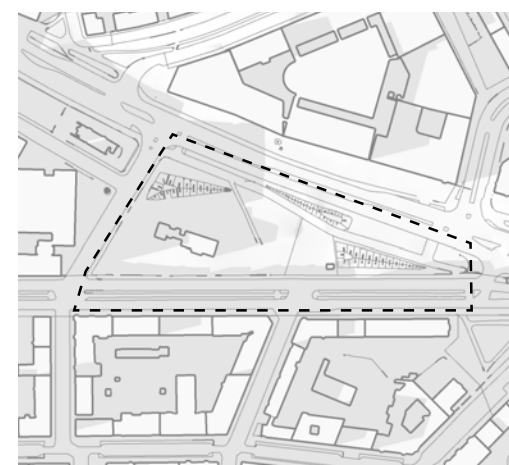
9.00

12.00

15.00

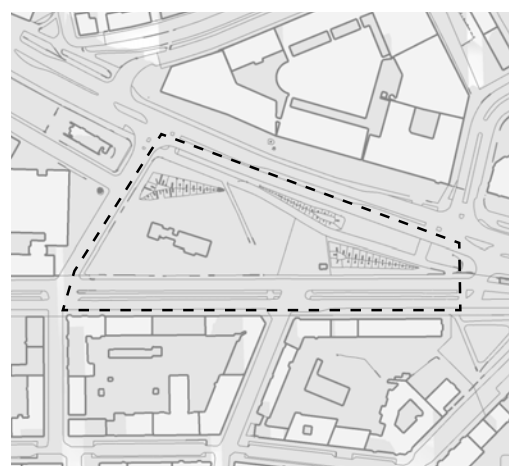
18.00

Maalis-/syyskuu

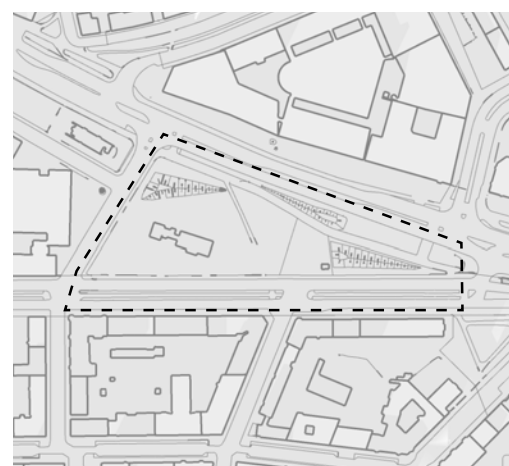
Kevät- ja syyspäiväntasauksen aikaan Aleksis Kiven kadun kerrostalojen varjot ulottuvat puiston eteläisimmälle reunalle. Aurinkoisin luoteisnurkka nauttii edelleen päivänvalosta luoden aurinkoisella säällä hyvät pienilmastolliset edellytykset oleskelulle.

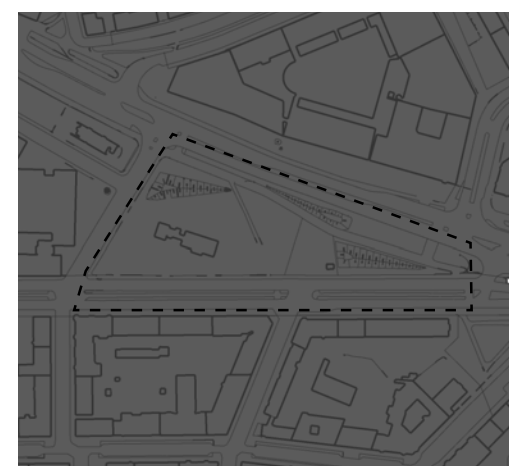
9.00

12.00

15.00

18.00

Joulukuu

Sydäntalvella matalalta paistava aurinko ei juuri päästä päivänvaloa puistoon. Talviaikaan puiston tunnelmallisen ja turvallisuutta luovan valaistuksen merkitys korostuu.

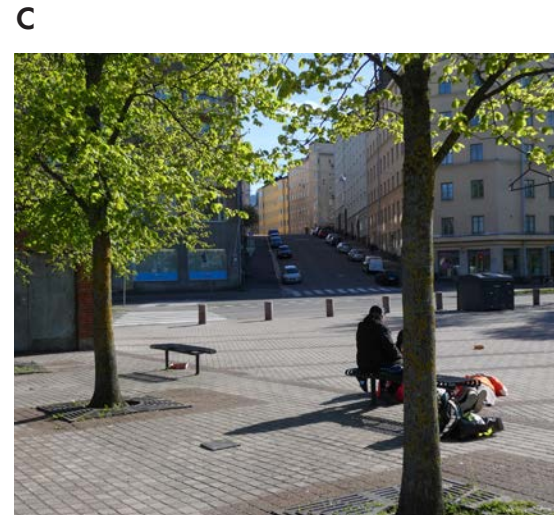
Dallapénpuisto on keskeinen osa Hämeentieltä Teollisuuskadun laaksoon avautuvassa näkymässä

A OP:n kookkaan päärakennuksen julkisivu luo tunnistettavan taustan Dallapénpuistolle.

B Punatiilinen Harjun nuoristotalo on puiston keskeinen kiintopiste ja historiallinen maamerkki. Taustalla Aleksis Kiven kadun vaaleasävyisten umpikorttelien muuri.

C Harjukatu laskee pohjoiseen Dallapénpuiston aukiolle. Katuakselin päätteenä on 2000-luvun alkuvuosina toteutettu betonikivetty aukio.

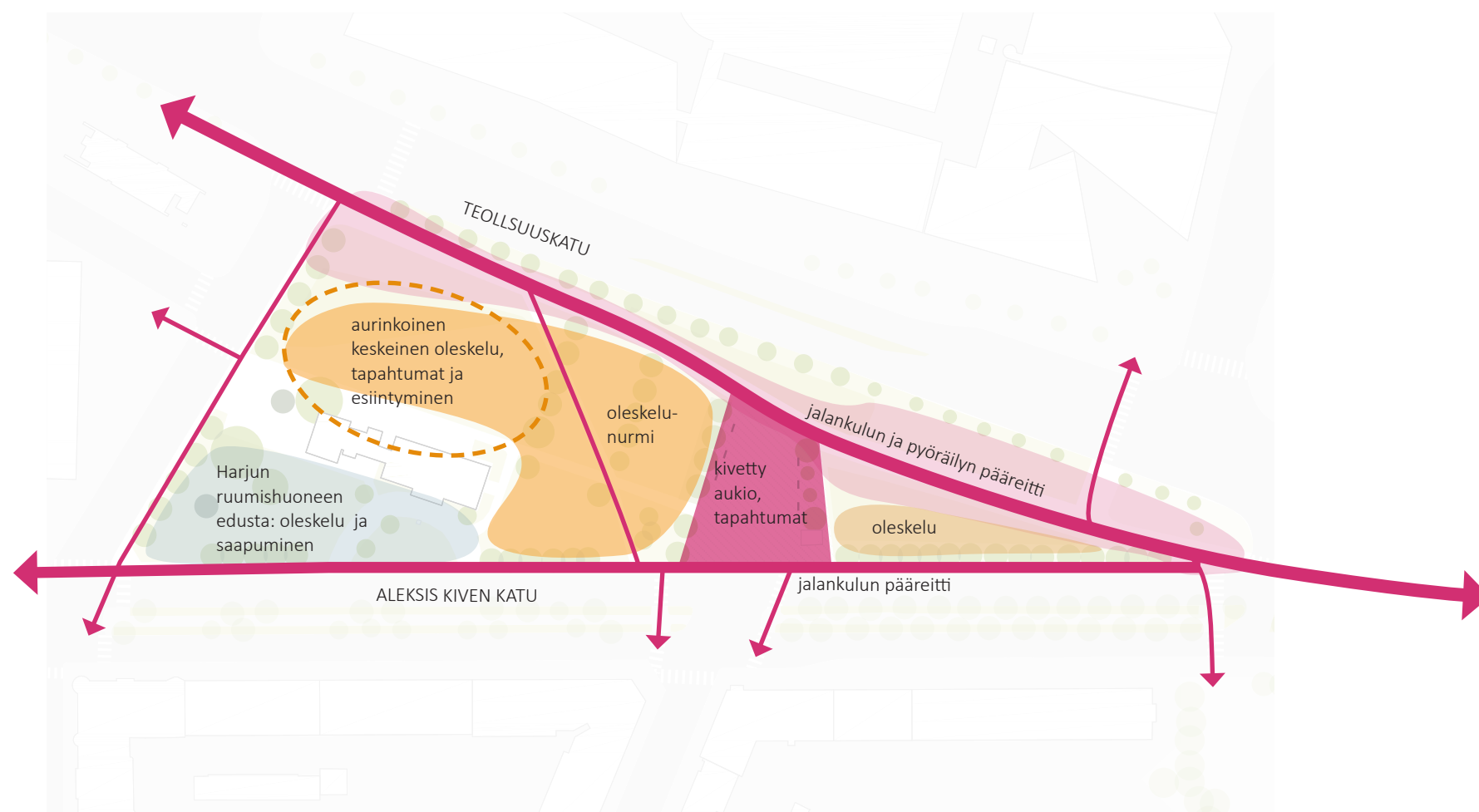

D SOK:n tuotantolaitos hahmottuu puiden lomasta pääjalankulku- ja pyöräreitin päätteessä

E Idässä Hämeentien sillan takana kohoavat Kalasataman uudet tornitalot.

Harjun nuorisotalo seisoo juhlavasti pienen rinteen päällä puiston lounaisnurkassa. Saapuminen pääovelle on ohjattu molemmin puolin kaarevan reitin kautta, jota reunustavat istutukset.

Aurinkoisena päivänä puistoon kokoontuu runsaasti kaupunkilaisia viiltien äärelle. Nuorisotalon ja nurmikummun välinen alue on keskeinen kokoontumisen paikka.

Suurimman nurmikummun laella paistatellaan päivää rivissä.

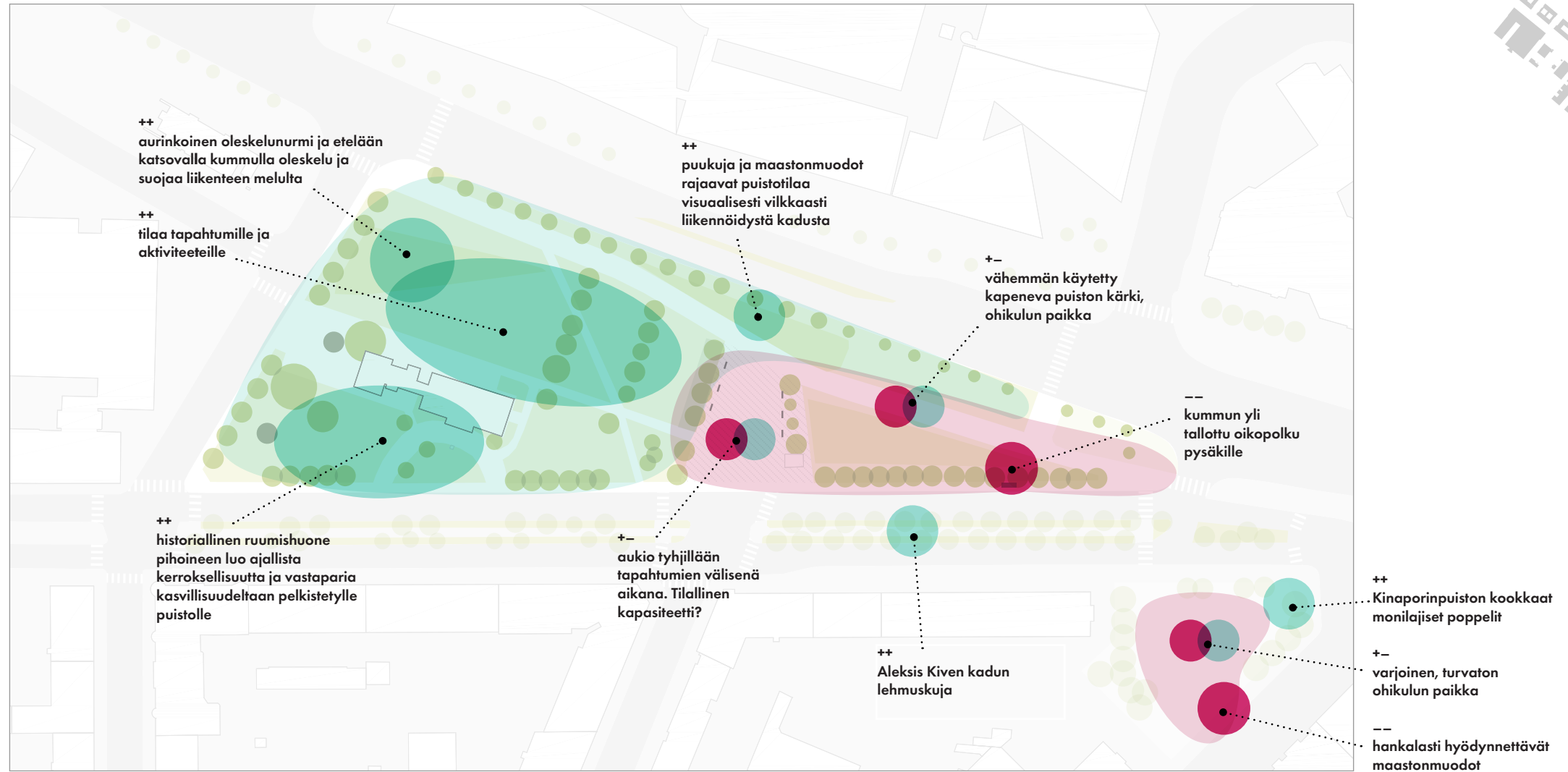

Puiston aukio on betonikivetty tila, jota kehystävät puistonpenkit. Aukion laidalla on roskiksia ja yleisö-wc. Tila on aurinkoisena päivänä nurmialueisiin nähden autiampi, mutta se mahdollistaa erilaisten tapahtumien järjestämisen.

Oikoreitti runkolinjan pysäkillä on kuluttanut nurmikummun pintaa.

olevat ja vaalittavat arvot

- Viihtyisä kohtaamispaikka, avoin kaikille kaupunkilaisille, spontaani yhteisöllisyys
- Tilallisuus mahdollistaa erilaisia aktiviteettejä ja tapahtumien järjestämisen
- Oleskeltavat nurmipinnat ja kummut
- Pienilmastoltaan miellyttäviä, aurinkoisia alueita ja paahteelta ja tuulelta suojaa antavaa puustoa
- Kytkeytyminen alueen historiaan, kerroksellisuus

kehittävää

- Lisäsuojaa liikenteen melulta ja päästöiltä
- Koettu häiriökäyttäytyminen ja roskaisuus – turvallisuuden ja avoimuuden kehittäminen ja korostaminen
- Vehreyttä ja kaupunkiluonnon monimuotoisuutta

Dallapénpuiston-Kinaporinpuiston kehittämiseen vaikuttavia tulevaisuuden hankkeita.

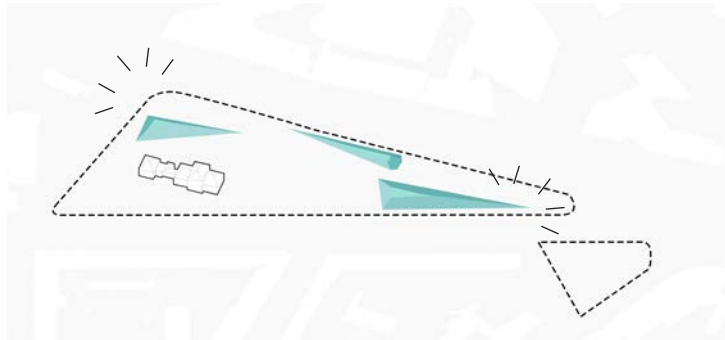
Muutosvaiheet

- Teollisuuskadun uusi liikennesuunnitelma ja mahdollisen pikaraitiotien rakentaminen

- Aleksis Kivenkadun muutos tonttikaduksi – Dallapénpuisto laajenee etelään

- Täydennysrakentaminen + Sörnäisten metroaseman uusi sisäänkäynti (viitteellinen tilavaraus)

- Täydennysrakentaminen (viitteellinen tilavaraus)

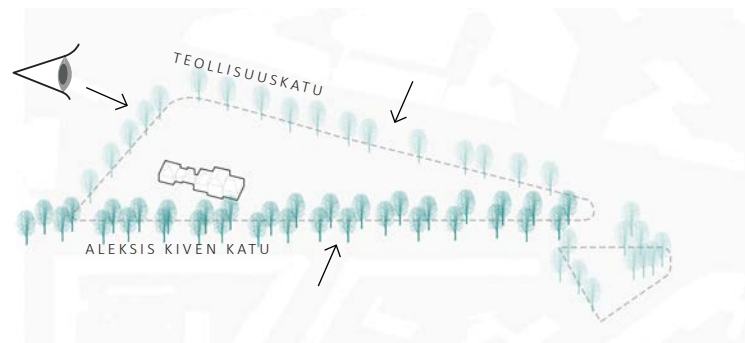

omaleimainen ilme ja identiteetti

Nurmikummut

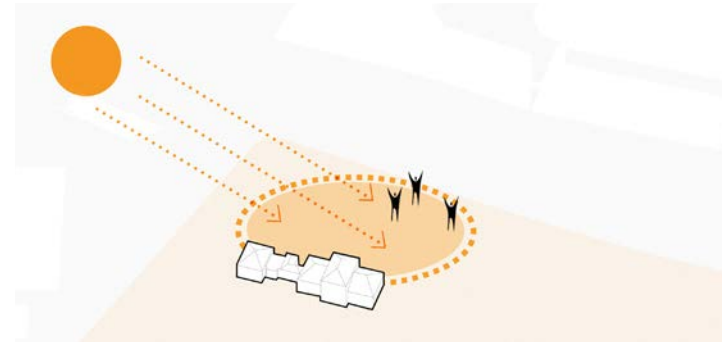
luovat Dallapénpuistolle tunnusomaisen ilmeen ja säilyvät puiston keskeisenä elementtinä. Pyramidin muotoiset kummut rajaavat tilaa, luovat miellyttäviä oleskelun paikkoja, antavat suojaa liikenteen melulta ja monipuolistavat tilan käyttömahdollisuuksia. Nykyisten kumpujen uudelleen sijoittelu, muotoilu ja perustaminen tarvittaessa.

Puiston vehreät julkisivut

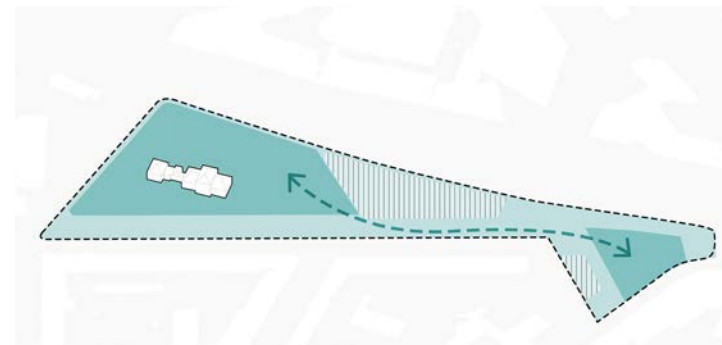
kehystävät puistoa ja antavat näkö- ja melusuojaa liikenteeltä. Aleksis Kiven kadun kaupunkikuvallisesti arvokas lehmuskujua säilyy muistumana kantakaupungin historiasta.

elävä ja elämyksellinen

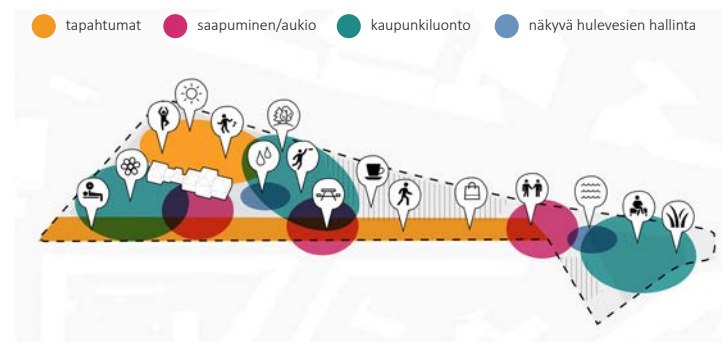
Avoim, aurinkoinen ja keskeinen puistotila

säilytetään avoimena ja nurmipintaisena maisematilana oleskelulle, spontaanille yhteisöllisyydelle ja tapahtumille. Avoin tila luo turvallisuuden tunnetta vähentäen syrjäisiä katvealueita.

Dallapénpuiston ja Kinaporinpuiston yhdistäminen

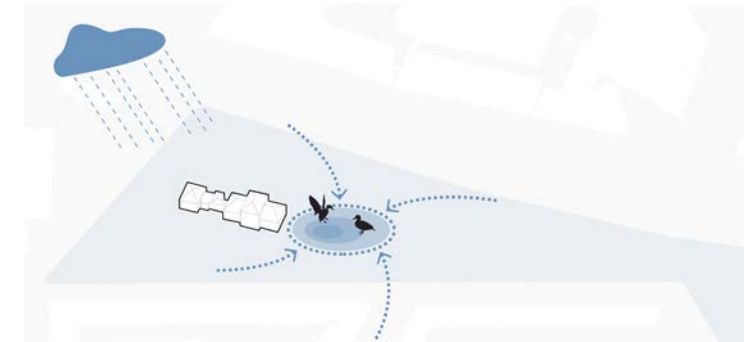
mahdollistaa tilallisesti ja toiminnallisesti kiinnostavan puistojen ja julkisten ulkotilojen sarjan. Mahdollinen täydennysrakentaminen tulee toteuttaa siten, ettei se katkaise puistojen välistä yhteyttä.

Toiminnot, tapahtumat ja spontaani yhteisöllisyys

luovat Dallapénpuistosta kaupunkilaisille ja alueen asukkaalle tärkeän kaupunkitilan. Puiston tilallisen kehittämisen tulee jatkossakin mahdollistaa erilaisten tapahtumien ja osallistavan toiminnan toteuttaminen.

vehreä ja ilmasto- ja ilmastoviisas

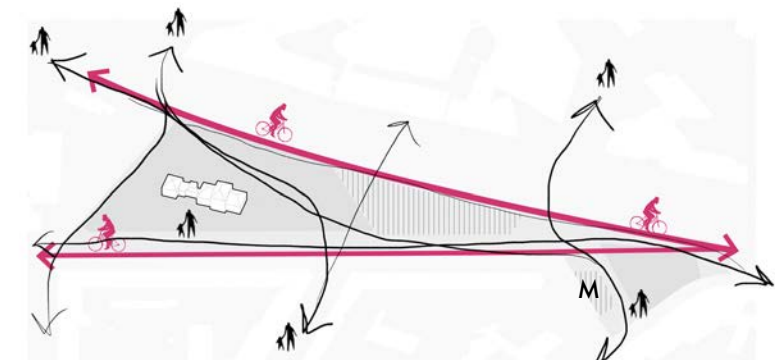
Hulevesien näkyvä hallinta

toteutetaan Dallapénpuistossa nurmipainanteena, joka voi tulvatilanteessa täyttyä vedestä. Tulvapiikkien välisenä aikana painanne toimii oleskeltavana pintana. Hulevesiaihe tuo veden kierron näkyväksi kaupunkitilana ja ilmentää sääolojen sekä vuodenaikojen vaihtelua. Vesiaihe muodostaa muistuman alueella olleesta Sörnäisten järvestä.

Monimuotoinen kaupunkiluonto

syntyy vaihteittain uudistamalla vanhenevaa puustoa uusilla, monilajisilla taimilla. Ruumishuoneen edustan kasvillisuutta kehitetään monilajisena ja puutarhamaisena, kulttuurihistorialliseen ympäristöön soveltuena.

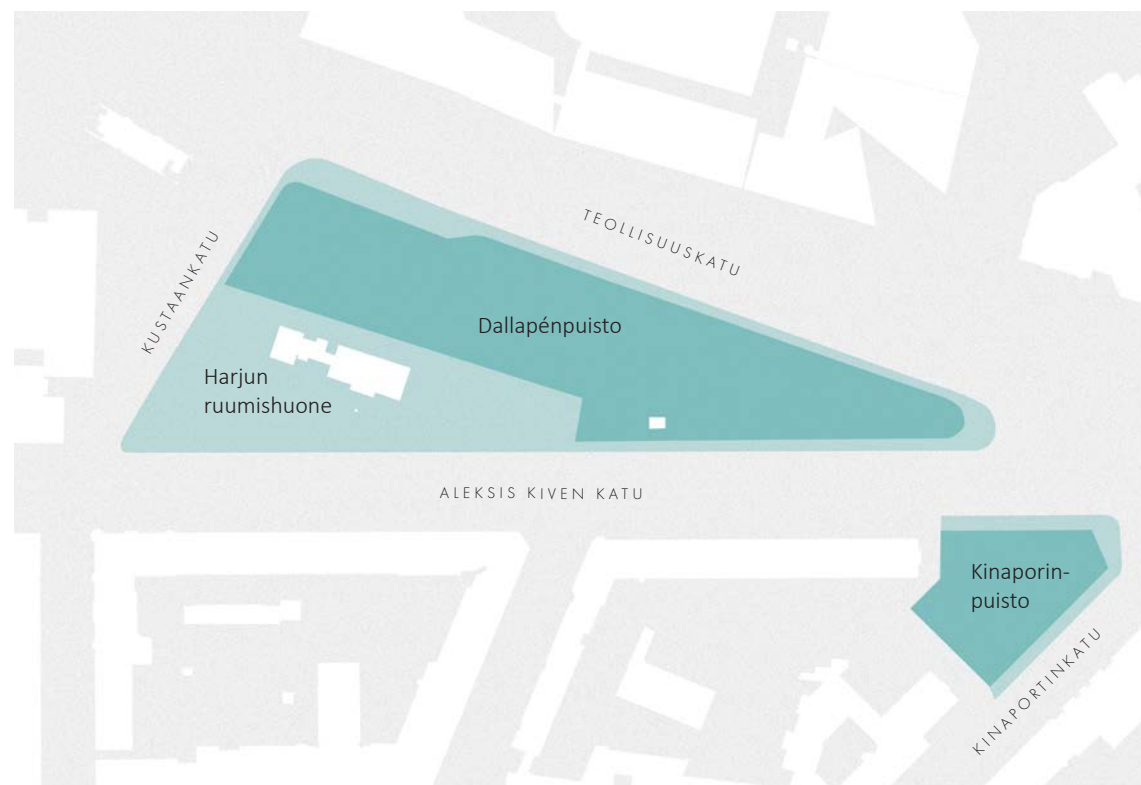

Sujuvat jalankulun ja pyöräilyn yhteydet

puistossa ja julkisen liikenteen pysäkeille tukevat alueella ja sen kautta liikkumista kestäväillä liikennemuodoilla.

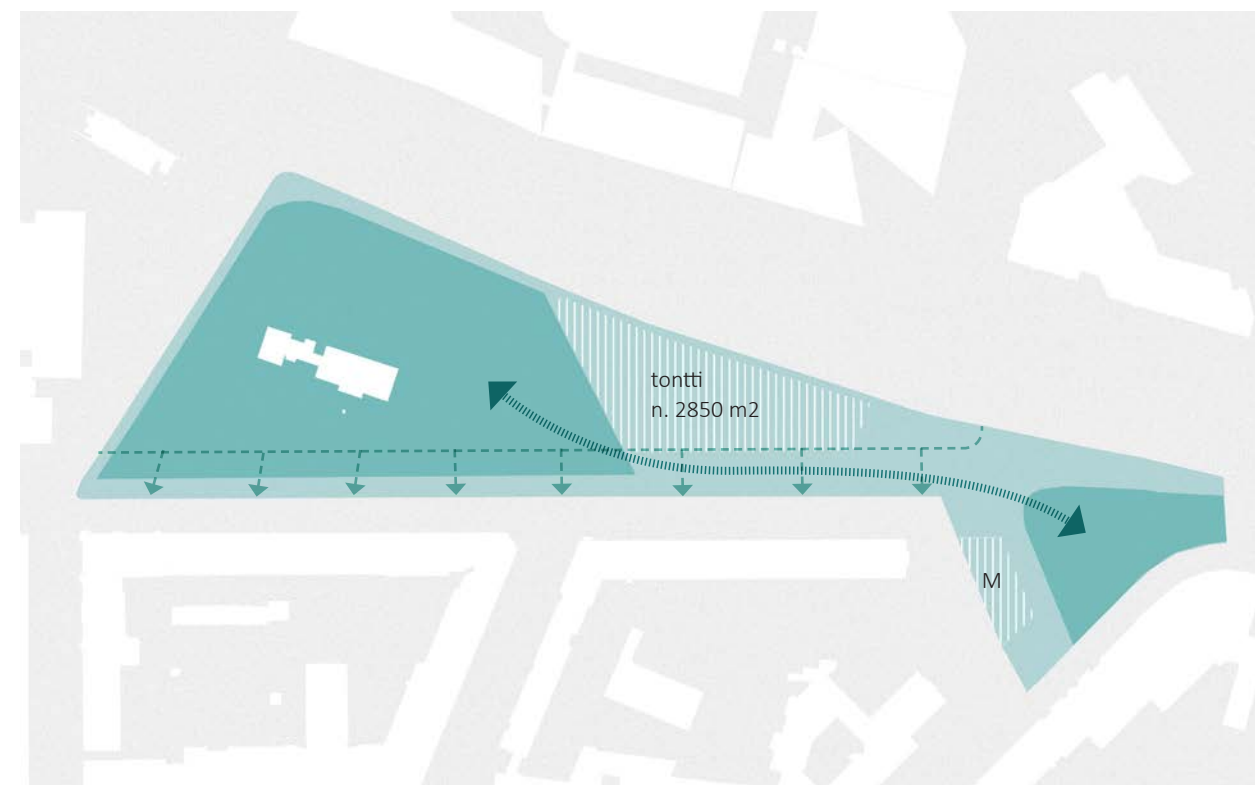

nykytila

Dallapénpuisto ja Harjun ruumishuoneen tontti mielletään yhtenäiseksi katujen rajaamaksi puistotilaksi. Puisto on tunnettu monista asukaslähtöisistä matalan kynnyksen tapahtumista, ja kesäisin se on suosittu kohtaamispaikka. Kinaporinpuisto on lähinnä ohikulkuun käytetty varjoisa tila, jota kehystävät iäkkäät ja kookkaat popelit.

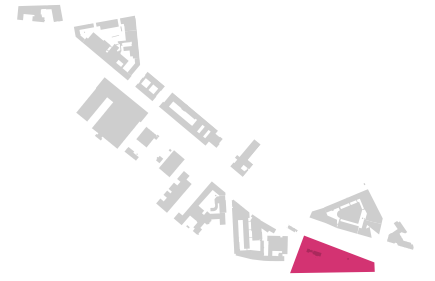
kehittäminen

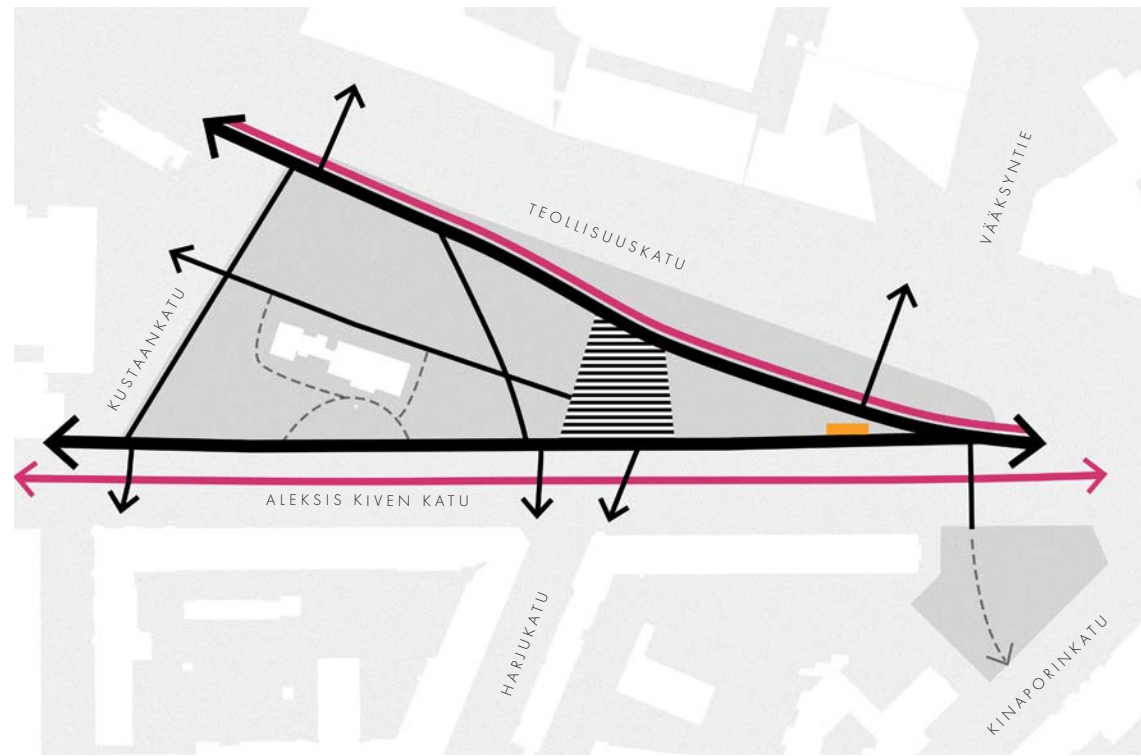
Aleksis Kiven kadun suunniteltu muuttaminen tonttikaduksi mahdollistaa nykyisen puistoalueen laajenemisen etelään. Laajennus kytkee Dallapénpuiston ja Kinaporinpuiston nykyistä paremmin toisiinsa, luoden yhtenäisen julkisten ulkotilojen ja puistojen kokonaisuuden.

Kaupungin alustavissa ideasuunnitelmissa alueelle tutkittu täydennysrakentaminen (L Arkkitehdit) voi muuttaa puistoja niiden nykyisestä ilmeestä huomattavasti. Onnistunut täydennysrakentamisen sijoittelu säilyttää Dallapénpuiston aurinkoisen ja käytetyimmän pohjoiskärjen sekä muodostaa näkö- ja meluestettä vilkkaasti liikennöidyn Teollisuuskadun suuntaan.

nykytila

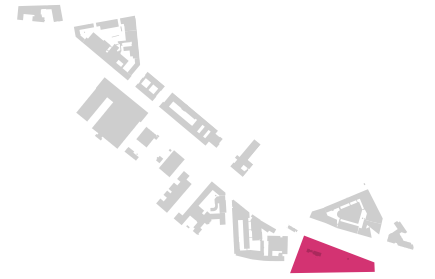
Dallapénpuiston reunalla, Aleksis Kiven kadun varressa on runkolinjan bussipysäkki. Metroasemalle on jonkin verran kävelymatkaa.

kehittäminen

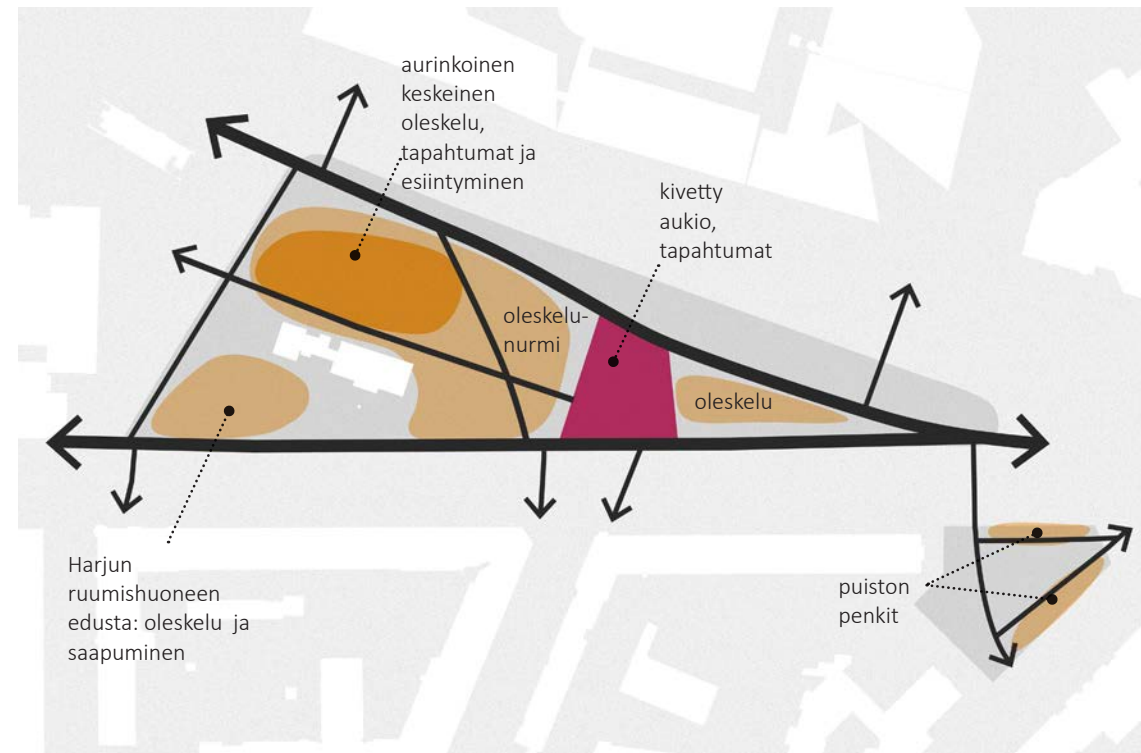

Dallapénpuiston ja Kinaporinpuiston välinen alue kehittyy joukkoliikenteen solmukohtana. Metron uusi sisäänkäynti ja pikaraitiotiepysäkit parantavat puistokokonaisuuden saavutettavuutta julkisella liikenteellä.

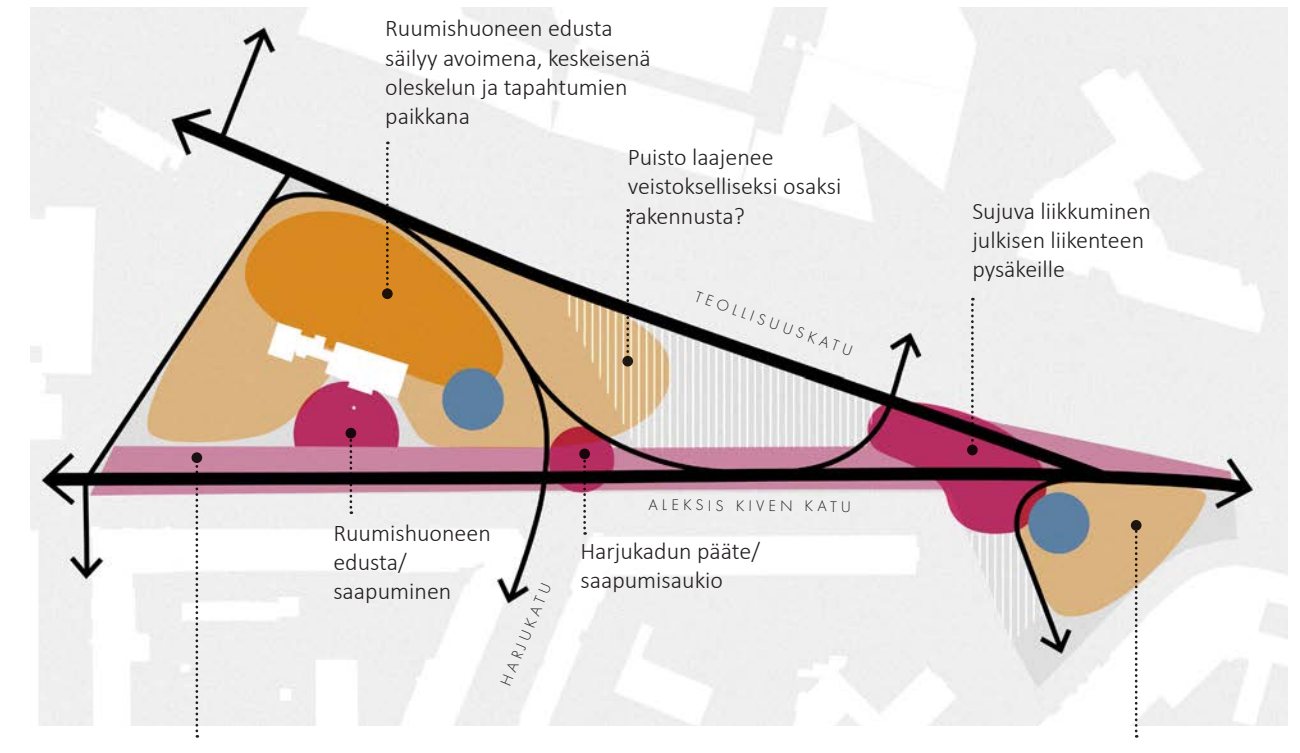
- JALANKULU
- PYÖRÄILY
- JOUKKOLIIKENTEEN PYSÄKIT
- AUKIOMAINEN KAUPUNKITILA

nykytila

kehittäminen

Aleksis Kiven kadun muutoksen myötä vapautuva nauhamainen kaupunkitila liittyy osaksi puistoa. Reitin varrella on erilaisia toimintoja ja elementtejä, jotka mahdollistavat pysähtymisen, ulkunkuntoilun ja tapahtumien (esim. katukirppis tai ravintolapäivä) järjestämisen.

Pysähtyminen ja kohtaaminen terassoituva sadepuutarhassa. Uuden metrossäänkäynnin ympäristöä kehitetään turvallisena ja viihtyisänä kaupunkitilana sekä Aleksis Kiven kadun akselin päteenä.

OLESKELU, VIIPYMINEN JA VIIHTYMINEN

Rakennus osana puistoa

Esiintymislava

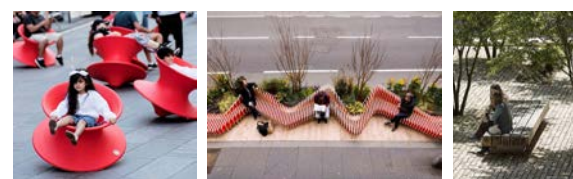

Avoin tila mahdollistaa erilaisten matalan kynnyksen yleisötapahtumien järjestämisen

AUKIOMAINEN KAUPUNKITILA / SAAPUMINEN

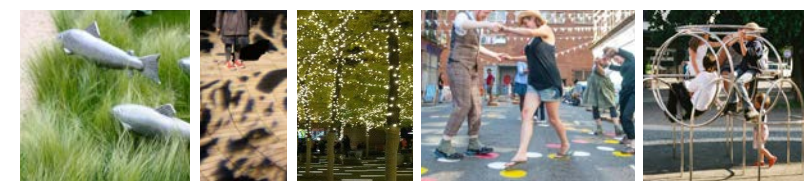

Maantasokerroksen toimintojen levittäytyminen katutilaan.

Pysähtymisen ja kohtaamisen mahdollistavia kadunkalusteita

TOIMINNALLISUUS / TAPAHTUMA-AKSELI

Ympäristö-/valotaide ja installaatiot

Elävöittäminen asfalttimaalausten avulla

Leikki ja ulkunkuntoilu

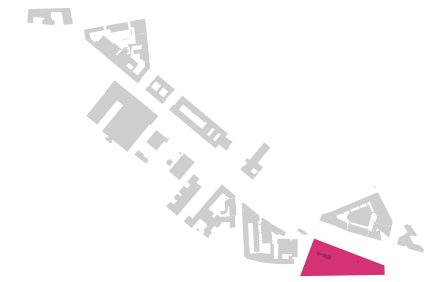

Viljelylaatikot

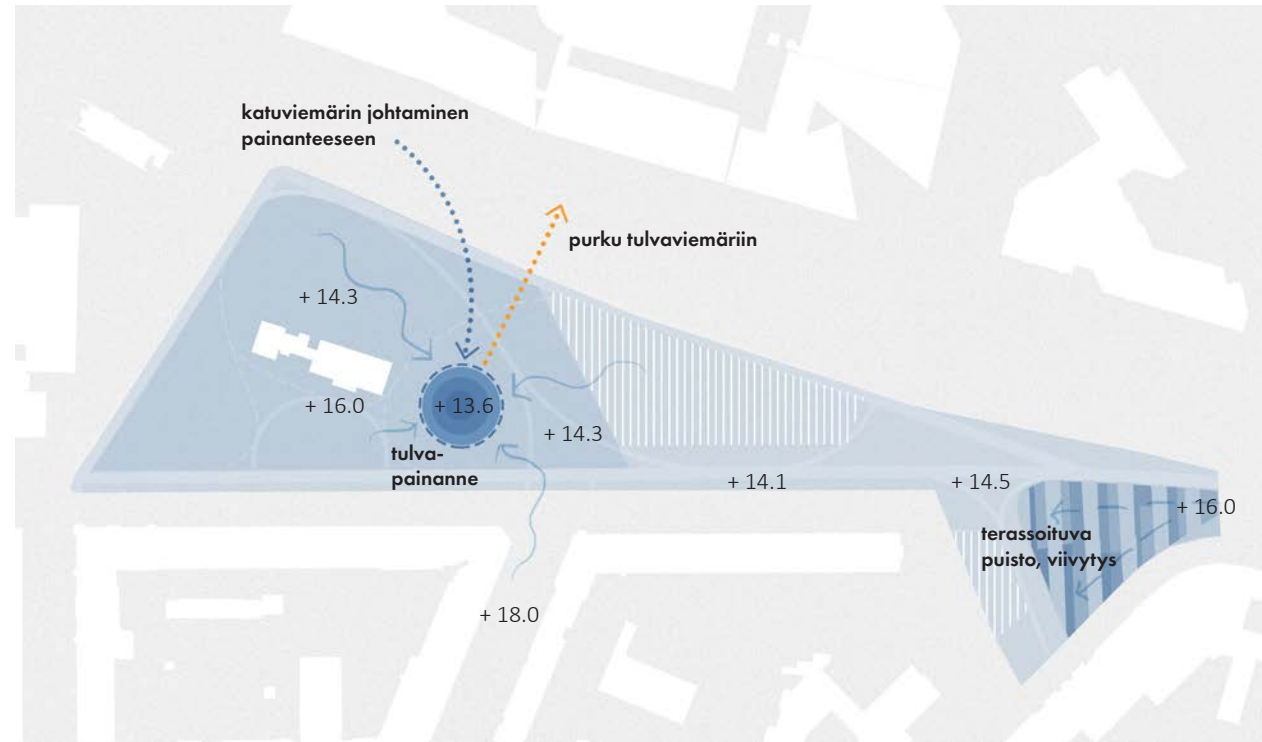
Kirppiskatu, ruokarekat, konttikahvilat ja markkinat

- HULEVESIEN NÄKYVÄ HALLINTA
- OHIKULKU

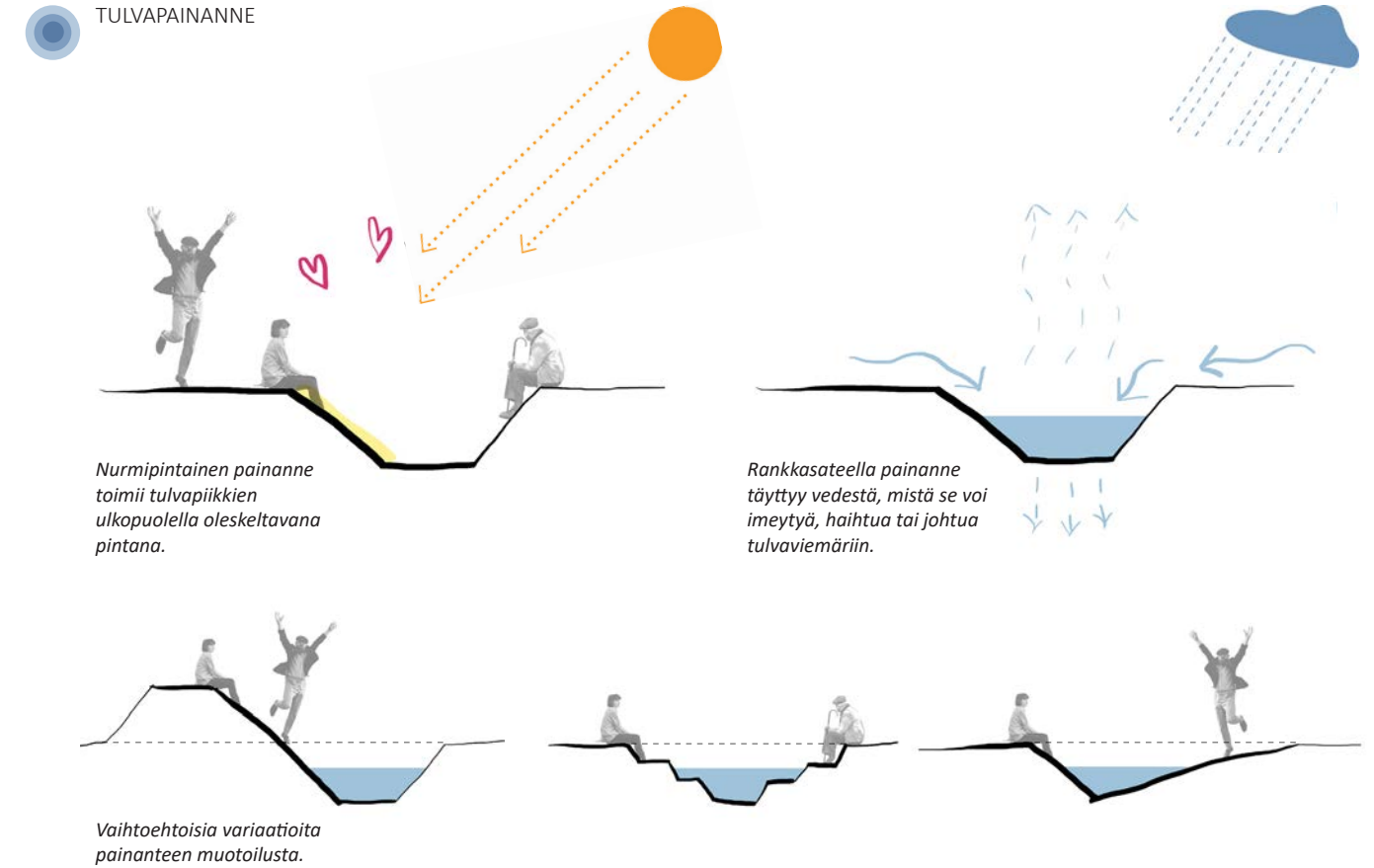

hulevesien näkyvä hallinta puistossa

Dallapénpuistoon sijoitettavaan painanteeseen voidaan johtaa vesiä ympäristöstä ja Teollisuuskadulta. Tulvatilanteessa vedestä täyttyvä painanne edellyttää noin 500 m² pinta-alaa ja sen tulee sijoittua noin 1,9 metriä ympäristöä matalammalle (KTYS, Ramboll). Korkeerojen välissä sijaitseva, Aleksis Kiven kadun suuntaan laskeva Kinaporinpuisto on otollinen terassoituvalle, hulevesiä viivyttävälle sadeputarhalle (Nomaji maisema-arkkitehdit).

TERASSOITUVA SADEPUUTARHA

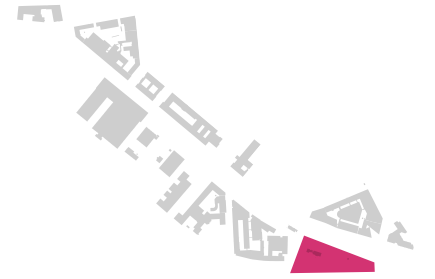

Terassoituvat istutusalueet Kinaporinpuistossa viivyttävät ja suodattavat alueen hulevesiä. Sadeputarha muodostaa Aleksis Kiven kadun päätteeseen uuden metrosisäänkäyntiaukion viereen vihreän kiintopisteen, joka johdattelee Junatien kehittyvälle alueelle.

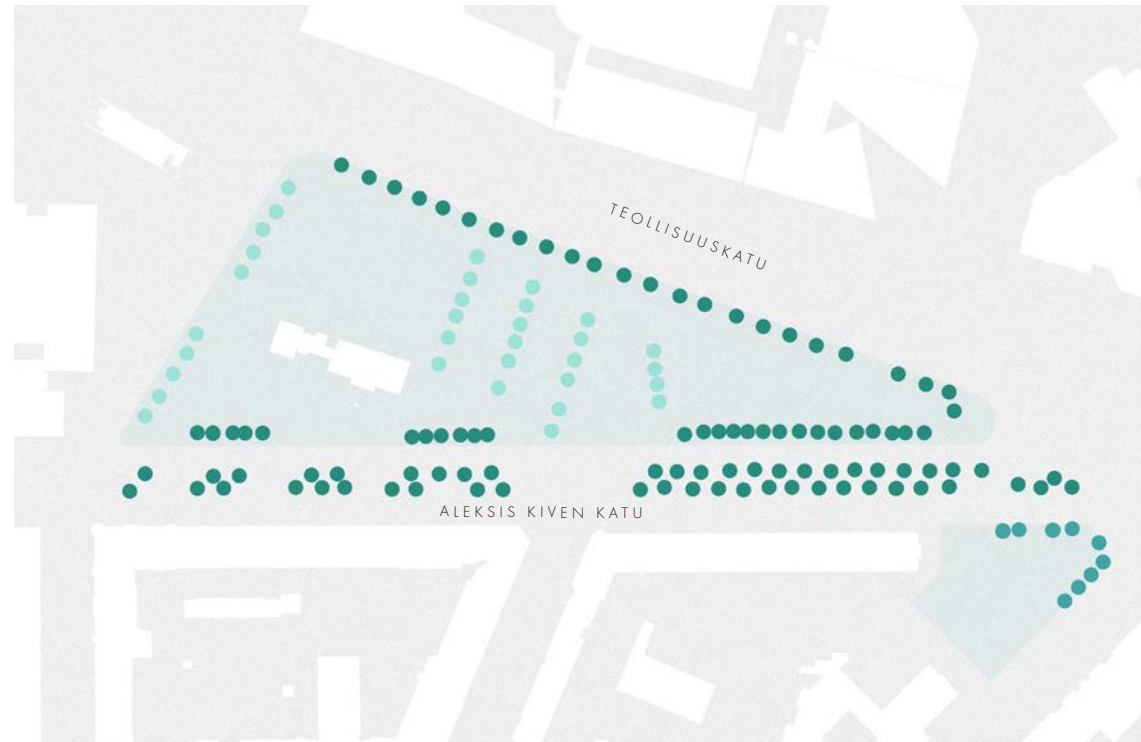

Nurmipintainen, veistoksellinen painanne luo oleskelun ja kohtaamisen paikkoja tulvapiikkien ulkopuolella. Dallapénpuiston kumpumuodot saavat uuden tulkinnan alaslaskettuina muotoina. Painanteen avulla voidaan osaltaan hallita rankkasateiden ja kaupunkitulvien haitallisia vaikutuksia. Säätilojen ja vuodenaikojen vaihtelun mukaan muuntuva maisematila luo elämyksellisyyttä ja tuo veden kiertoa näkyväksi urbaanissa ympäristössä.

nykytila

Puistojen nykyiset puut ovat jalavia, lehmuksia ja poppeleita. Dallapénpuistossa kasvavat puut ovat jalavia ja kadun varrella lehmuksia. Kinaporinpuistossa kasvavat mm. berliininpoppeli, tsaarinpoppeli ja ruhtinaanpoppeli. Ruumishuoneen tontilla oleva kasvillisuus on runsaslajisempaa ja monimuotoisempaa. (lähde: Helsingin puurekisteri)

kehittäminen

Hyväkuntoista puustoa säilytetään. Huonokuntoista puustoa ja puurivejä täydennetään eri lajeilla ja lajikkeilla. Näin puiston puusto monimuotoistuu vaihteittain. Aleksis Kiven katu säilyy historiallisena ja maisemakulttuurin kannalta arvokkaana lehmuskujanteena.

LEHMUKSET

POPPELIT

JALAVAT

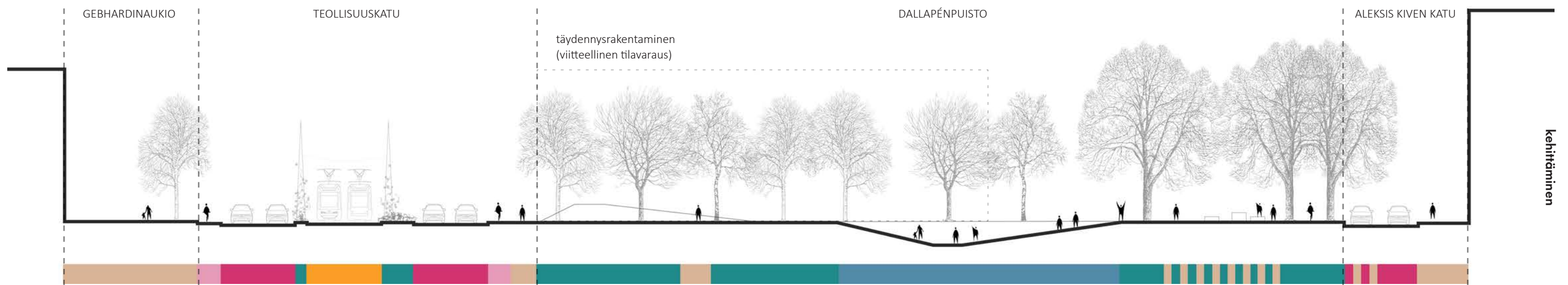
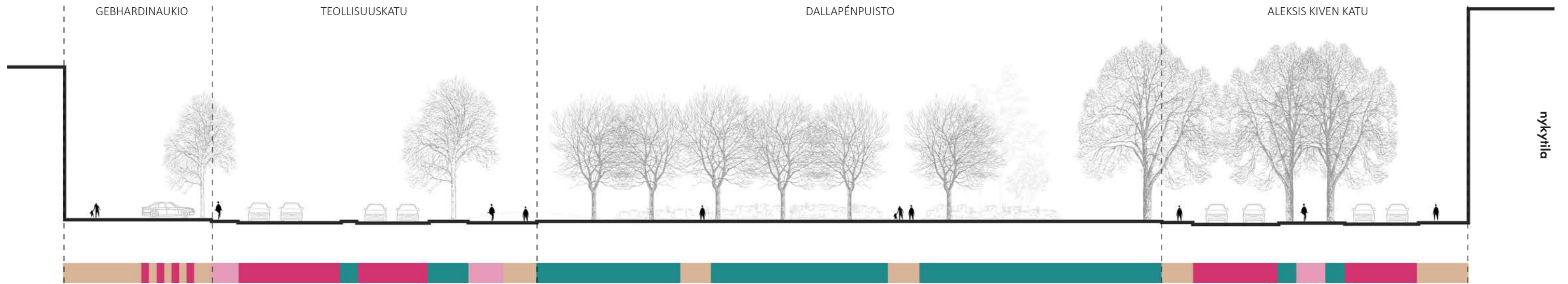
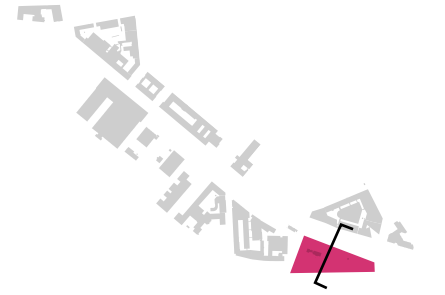

SUOSITAAN MONIPUOLISESTI ERI LAJEJA JA LAJIKKEITA

- autot
- joukkoliikennekaista (runkolinja/pikaraitiotie)
- pyöräily
- jalankulku
- istutettu alue
- tulvapainanne

aukio

yhteisikäyttövyäs
+ köynnös

joukkoliikennekaista

yhteisikäyttövyäs
+ köynnös

nurmikumpu

oleskelunurmi +
monilajista puustoa

nurmipainanne
ø = n. 500 m²
syvyys = n. 1,9 m

toiminnallinen akseli;
aktiviteetit ja
tapahtumat

lehmuskuja

kadunvarsi-
pysäköinti

tontille ajo

Kuvat ovat tekijän ellei toisin mainita. Internet-lähteet on tarkistettu 30.8.2020. Kuvia on voitu rajata tai muokata alkuperäisestä.

s. 4
 City. Kaupunkioas. <https://www.city.fi/opas/kinobruno+nayttaa+huippuleffoja+edullisesti+remontoiduissa+konepaja+brunon+tiloissa/12270>

Betoni.com. OP Vallila. <https://betoni.com/referenssi/7496/>

YIT Group. Siivuspäivä 29.8.2015, Konepaja. <https://www.yitgroup.com/fi/news-repository/uutiset/tahtaimessa-ekologisesti-kestava-ja-sosiaalisesti-oikeudenmukainen-kaupunki>

Twitter. (Nigel Dunnett) Rain garden in Sheffield. <https://twitter.com/NigelDunnett/status/769120129561092096>

DAb Online. Wagon Landscaping - Asphalte Jungle, Paris. <https://www.dabonline.de/2019/04/01/garten-museumspark-landschaftsarchitektur-geologie/>

s. 12
 Museovirasto/RHO Lea Heikkinen 2007. SOK:n tuontantolaitos. http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_kuva_print.aspx?KUVA_ID=105957

MV/RHO Lea Heikkinen 2007. Vallilan asuinalueet, Helsinki. Katunäkymä Puu-Vallilasta. http://www.rky.fi/read/asp/r_kohde_kuva_print.aspx?KUVA_ID=105974

s. 17
 Helsinginkuvia.fi. Puurakennukset osoitteessa Päijänteentie 43 ja 41-39, Teollisuuskadulta katsottuna. <https://www.helsinginkuvia.fi/search/record/?search=Puurakennukset%20osoitteessa%20P%C3%A4ij%C3%A4nteentie%2043%20ja%2041-39&page=1>

Ajapaik.ee. Ryyppö Aulis, 1968. <https://ajapaik.ee/photo/189202/vallilan-teollisuusalue-kuvattuna-sillalta-sturenkadun-ja/>

Helsingin kaupungin museo. Näkymä Alppiharjusta, Ukkonen Paul A., 1966. <https://hkm.finna.fi/Record/hkm.HKMS000005:km0000pcki>

Helsingin kaupungin museo. Vallilan teollisuusaluetta, Pälsi Sakari, 1930. Vallilan teollisuusaluetta. <https://hkm.finna.fi/Record/hkm.HKMS000005:km00371v>

Pinterest. High Line, New York. <https://www.pinterest.ca/pin/527061962622346898/>

Sangberg. Godsbanearialet. <https://sangberg.com/da/project/godsbanearialet>

s. 17
 MASU Planning, Kastrup Activity Park. <https://www.masuplanning.com/project/activity-landscape-kastrup-2/>

Archdaily. <https://www.archdaily.com/924383/amaryllis-house-tegnestuen-lokal-plus-mangor-and-nagel/5d71da9e284dd197c700009a-amaryllis-house-tegnestuen-lokal-plus-mangor-and-nagel-photo>

Planergruppe Oberhausen. Die Promenade setzt das Baudenkmal in Szene © Claudia Dreyße, 2013. <https://www.planergruppe-oberhausen.de/zollverein-park/>

Bordeaux. <https://www.bonjourdarling.com/bordeaux-sous-les-lumieres-de-noe/>

Landezine . MFO Park. <http://landezine.com/index.php/2009/07/mfo-park-switzerland/>

Palay Display. <https://www.palaydisplay.com/Sun-Baked-Weathered-Wood-Slatwall-Panel-p-25167.html>

Helsingin kaupunkitilaohje. Rudus Oy. <http://kaupunkitilaohje.hel.fi/kortti/raiotie/>

Landezine. MLK Gateway, 2.ink Studio Landscape Architecture. <http://landezine.com/index.php/2013/01/martin-luther-king-jr-boulevard-gateway-by-2-ink-studio-landscape-architecture/>

s. 21
 Yle Uutiset. <https://yle.fi/uutiset/3-9708389>

Manchester Evening News. <https://www.manchestereveningnews.co.uk/news/greater-manchester-news/major-disruption-across-metrolink-after-16652969>

DIRT Studio. URBAN DRY DOCK NO.1. <http://dirtstudio.com/#urbndd>

Ecotelhado. Caxias do Sul. <https://ecotelhado.com/ponto-de-onibus-com-telhado-verde-opcao-sustentavel-para-cidades/nonsero-remota-spitaquis-et-exped-quatem-eaqui-natem-obo. Nam sam>

Pinterest. Atelier-ruelle, Quais de l'Oise - Cergy-Pontoise. Magdaleine Bonnamour. <https://fi.pinterest.com/pin/550846598166458553/>

s. 21
 Houzz. MFO Park. <https://www.houzz.com.au/photos/mfo-park-contemporary-garden-new-york-phvw-vp~1477404>

s. 22
 World-Architects. Foto: Rasmus Hjortshøj. Israel's Square, Copenhagen. <https://www.world-architects.com/de/cobe-copenhagen/project/israels-square>

Landezine, Karl Ludwig. Zollhallen Plaza. <http://landezine.com/index.php/2015/04/flood-zone-on-public-plaza-design-atelier-dreizeit-landscape-architecture/>

Tampereen kaupunki, Ojalan osayleiskaavan hulevesiselvitys VAIHE 1, Mulden-Rigolen painanne. <https://docplayer.fi/41199940-Ojalan-osayleiskaavan-hulevesiselvitys-vaihe-1.html>

Karresenbrands. Kluuyver Park, Delft. <https://www.karresenbrands.com/project/kluuyver-park>

Landezine, Hai Zhang. Vanke Architecture Research Center, Z+T Studio. <http://landezine.com/index.php/2014/12/vanke-architecture-research-center-by-zt-studio/>

s. 26
 Pinterest. <https://fi.pinterest.com/pin/297941331578546505/>

RYCO Landscaping. <http://www.rycolandscaping.com/project-portfolio/outdoor-lighting>

Wisom Workspace. The base Phetkasem Landscape Design by Arsomslip. <https://wisom.wordpress.com/2017/08/01/the-base-phetkasem-landscape-design-by-arsomslip/>

s. 29
 Dreamstime Stock Photos. <https://www.dreamstime.com/stock-photo-bending-tram-rails-street-sunny-summer-old-brick-slats-stop-image57800026>

The Mayor. <https://www.themayor.eu/en/amsterdam-tests-green-tram-stops>

Amusing Planet. <https://www.amusingplanet.com/2013/06/grass-covered-tram-tracks-in-europe.html>

Utrecht. <https://www.utrecht.nl/city-of-utrecht/bus-stops-with-green-roofs/>

s. 30
 LinkedIn, City of Melbourne. https://www.linkedin.com/posts/city-of-melbourne_melbournes-first-green-tram-tracks-at-southbank-activity-6519814523778629632-brRK

City of Amsterdam. <https://www.amsterdam.nl/en/news/new-amsterdam-green-tram-stops/>

Land8, Buro Lubbers. <https://land8.com/how-mathildeplein-creates-a-green-oasis-in-the-city/>

Sempergreen, Warsaw. <https://www.sempergreen.com/en/about-us/news/warsaw-is-getting-greener-track-by-track>

450 architects. <https://www.450architects.com/project/green-roof-bus-shelter-demonstration-project/>

s. 31
 Inhabitat. WVTk Architects. <https://inhabitat.com/wvttk-architects-living-bus-shelter-in-eindhoven-is-overflowing-with-plants/wvttk-architects-eindhoven-green-bus-stop-8/>

Sangberg. Noma, Nordic Landscape. <https://sangberg.com/en/project/noma>

Dreamstime Stockphotos. <https://www.dreamstime.com/stock-photo-tram-station-batissummer-greece-eco-method-to-transportation-image38804390>

Pinterest. Mies van der Rohe Plaza by PEG office of landscape. <https://fi.pinterest.com/pin/757730706043421007/>

s. 38
 Töysänkatu. Google street view.

s. 43
 Pinterest. <https://pl.pinterest.com/pin/515380751092209767/>

EngineersAustralia. <https://www.engineersaustralia.org.au/event/2019/12/infrastructure-thought-leaders-series-innovative-retaining-wall-systems-webinar>

Geogridwalls. <https://www.geogridwalls.com/retainingwalls>

Kuvat ovat tekijän ellei toisin mainita. Internet-lähteet on tarkistettu 30.8.2020. Kuvia on voitu rajata tai muokata alkuperäisestä.

s. 52
 Twitter, StaminaMedia. <https://twitter.com/StaminaMedia/status/995565445506838528>

MunStadi, Harju. <http://harju.munstadi.fi/2017/04/18/kallio-kukkii-piknik-dallapenpuistossa-tapahtuma-2017-20-21-5-klo12-18/kallio-kukkii-piknik-1/>

Twitter, Vva ry. https://twitter.com/vva_yhdistys/status/1052546276636721152?lang=ar

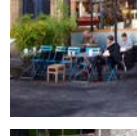
s. 61
 TU Delft. <https://www.duurzaam-ondernemen.nl/delft-university-of-technology-tu-delft-will-join-the-ellen-macarthur-foundations-group-of-pioneer-universities/>

Centaurproducts Inc. GreenCourt Portable Soccer System. <http://www.centaurproducts.com/artificial-turf-track/greencourt-portable-soccer-system>

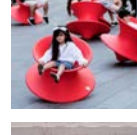
Nomadic Notes. <https://www.nomadicnotes.com/aussie-style-cafes-in-paris/>

Geograph. <https://www.geograph.org.uk/photo/1703738>

Magis Design, Spun Chair. <https://www.magisdesign.com/?s=spun+chair>

Deezen. Parklet, WMB Studio. <https://www.deezen.com/2015/11/28/portable-parklet-wmb-studio-greenery-bench-london-park/>

Urban Design Group. Headington Campus, Oxford Brookes University. <https://www.udg.org.uk/directory/projects/headington-campus-oxford-brookes-university>

Buitenleven Gevoel. <https://www.buitenlevengevoel.nl/kunst-voor-in-de-tuin/>

Pinterest. <https://www.pinterest.ch/pin/685321268266536859/>

Deisgn Council. <https://www.designcouncil.org.uk/news-opinion/how-we-got-glasgow-playing-streets-again>

s. 61
 Gävle Kommun. <http://www.gavle.se/Kommun-politik/Pressoch-informationsmaterial/Pressmeddelanden/Pressmeddelandemapp/Ett-ar-sedan-forstaspadtaget-for-Stortorget/>

Vega Landskab. <https://vegalandskab.dk/projekter/instan-city-life/>

Rove. <https://rove.me/to/paris/flea-markets>

Metro. <http://www.metro.fi/uutiset/a1387805481228>

The New York Times. <http://www.nytimes.com/2011/10/02/travel/torvehallerne-is-culinary-hot-spot-incopenhagen.html>

s. 62
 ArchDaily. <https://www.archdaily.com/784051/novartis-physic-garden-thorbjorn-andersson-plus-sweco-architects/56eb5ea9e58ece3b430002a7-novartis-physic-garden-thorbjorn-andersson-plus-sweco-architects-photo>

Twitter, Nigel Dunnett. <https://twitter.com/nigeldunnett/status/753669095095164929>

ArchDaily. <https://www.archdaily.com/784051/novartis-physic-garden-thorbjorn-andersson-plus-sweco-architects/56eb5bf4e58ece92f50000ec-novartis-physic-garden-thorbjorn-andersson-plus-sweco-architects-photo>

Landezine, Hai Zhang. Vanke Architecture Research Center, Z+T Studio. http://landezine.com/index.php/2014/12/vanke-architecture-research-center-by-zt-studio/vanke_architecture_research_center-by-zt_studio-02/

Pintererst. <https://nl.pinterest.com/pin/2251868551364394/>

Pinterest. <https://fi.pinterest.com/pin/675680750320161583/>

Pinterest. <https://www.pinterest.de/pin/440297301054591859/>

s. 63
 Viherlassila. <https://viherlassila.fi/kasvit/koristeput/keisarinlehmus-pallida/>

Vastavalo. <https://www.vastavalo.net/puistolehmus-lehmus-tilia-puistossa-340966.html>

Ruhtinaanpoppeli. <https://sites.google.com/site/puulajipuisto/puulajeja/pajukasvit/haavat-ja-poppelit/>

Ruhtinaanpoppeli. <https://sites.google.com/site/puulajipuisto/puulajeja/pajukasvit/haavat-ja-poppelit/>

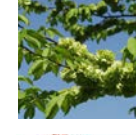
Harviala. <https://www.harviala.fi/tuotteet/lehtipuut/lehtipuut/vuorijalava.html>

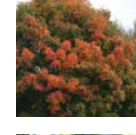
Vihreät syyliit. <https://vihreatsyylit.fi/vuorijalava/>

Ahosen taimisto. <https://ahosentaimisto.fi/tuote/vuorijalava-2/>

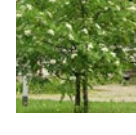
Siniunikon. <http://siniunikon.blogspot.com/2016/09/syksyn-vareja.html>
 ruhtinaanpoppeli?tmpl=%2Fsystem%2Fapp%2Ftemplates%2Fprint%2F&showPrintDialog=1

Kekkilä. <https://www.kekkila.fi/kasvikirjasto/rauduskoivu/>

Huutokoski. Amerikanpihlaja. <http://huutokoski.fi/lehtipuut/amerikanpihlaja-sorbus-americana/>

MASU PLANNING

KÖYDENPUNOJANKATU 2 a E
00180 HELSINKI
+358 40 4848 106

STRUENSEEGADE 15, 1.th.
DK-2200 COPENHAGEN N
+45 4261 0066

WWW.MASUPLANNING.COM